

: પ્રકાશક :

શ્રી જીવ આત્માનંદ મજા

ભાવનગર

પ્રથમાવૃત્તિ સ. ૨૦૧૫

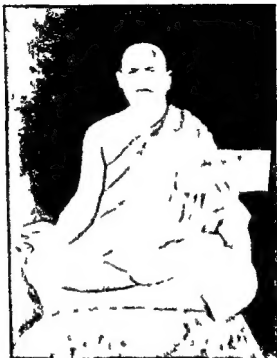
આત્મ સંવત ૧૪

: સુદ્રક :

હારલાલ દેવચંદ શેઠ

આનંદ પ્રિ. પ્રેસ

ભાવનગર

ग्याणभक्तिरिधि जगत्पाय । ८-८ धामद्विजयानन्दगुरुभक्त
 भाग्यगम जी महाराज

સા. નં. ૧૧૮
જિ. નં. ૫૫, ૫
સુ. નં. ૫૫, ૫
સુ. નં. ૫૫, ૫
સુ. નં. ૫૫, ૫

જે. નં. ૫૫
જે. નં. ૫૫, ૫

જે. નં. ૫૫
જે. નં. ૫૫, ૫
જે. નં. ૫૫, ૫
જે. નં. ૫૫, ૫
જે. નં. ૫૫, ૫

જે. નં. ૫૫
જે. નં. ૫૫, ૫
જે. નં. ૫૫, ૫
જે. નં. ૫૫, ૫

શ્રીયુત જગજીવનદાસ કૃત્યદનો

જીવન પરિચય

શ્રી ગવેશજી કૃત્ય તત્ત્વચિંતન આપમેળે આગળ વધવાનું નિશ્ચય બળ મળ્યાવન સદર્થ અને ધાર્મિક જાવનાથી પોતાના જીવનને ધન્ય બનાવી મહેલ રીઝ જગજીવનદાસ કૃત્યદ સંભોળ જાવનમર શુદ્ધેના એક આગેવાન વેપારી હતા અને સધના એક અમ્યમળ્ય શુદ્ધ હતા.

તેઓશ્રીના જન્મ સ ૧૯૩૪ માં જાવનમર ગ્રામમે વિસાધીબ્રહ્મણી નાનના આગેવાન શુદ્ધે રીઝ કૃત્યદ ત્રિપતને ત્યાં થયેલ હતો.

જરૂરી અભ્યાસ કરી તેઓશ્રી વ્યાપાર-અવસાનમાં રહે ત્યાં ત્યારે સયોગે સમાન્ય હતા પરંતુ સદમરૂપિ અને કાચકુટજીતથી તેઓએ ધીમ ધીમે આગળ વધ્યા અને આપમેળે તેઓશ્રીએ સ્વરા પ્રમાણમાં સફળી પ્રાપ્ત કરી અને એક પ્રતિષ્ઠિત વેપારી તરીકેની સુવામ કૌશલ્યકરમાં રૂલાયી.

તેમના વ્યાપાર-અવસાનમાં એક ખાસ વિદિષ્ટતા એ હતી કે તેઓ પોતાની કુટુંબના પરિવાર તરફ હંમેશાં વાત્સલ્યભરી નીતી નજર રાખતા અને પોતાના કુટુંબના સ્વજનોની જેમ રીતે પોતાન

માનને આચરવા. દરનને પરિવર ૧૫૫ જે ર્ક ૧૬ અને કોઈને ૪
 વર્ષોના રહેનો પરમપરમાર્થ પામ-આપર્થ આ દરન મહા અમરો પી
 ભરપૂર રહેતું અને દર્મિયા સુદર થાતું.

વ્યાપારરૂપે આ રીતે જેમ નેત્રાશ્રીએ પ્રમાણ આપી તેમ જીવનું
 મંડાર-પન પણ ખીંટ પાત્રુ વખતે જ આપતું હતું.

જાણપણથી જ નેત્રાશ્રીનું જીવન ધાર્મિક મંડારોથી રમ રીત
 હતું. અને દરની રીતે એ સુખના આચારના અમરપદા વિદ્યાન
 પુરુષો જે કોઈમાર્થ બાદરૂંદ, નોમ અમરપદ જમરમ, રીડ કંવરૂં
 આપુરૂં, વધીય મધ્યક નમુનાઈ, જે કોઈપદ અમેરમાર્થ વિગેરેને
 સમાગમ તેજોશ્રીને મળેના રહેના, એટલે આ અમરપદ તેજોશ્રીના
 તત્વજ્ઞાનપિપાસા વમતી આવી. જાવનપર પદાગના ગુરુદેવોની આગે
 જિજ્ઞાસુભાવે જ્ઞાનવિનિમય કરવાની નક જેમ જેમ મળતી ગઈ તેમ તેમ
 એ તકનો લાભ લઈ જ્ઞાનચર્યામાં તેજો જીવનનો આનંદ માનતા હતા.

જોકંધ્યાનથી હંમેશા પ્રજુ-ભક્તિ, ગુરુભક્તિ કરવી અને હંમેશા એક
 સામાયિક કરી તે પ્રસંગે જ્ઞાન-સપાદન કરવાનો તેજોશ્રીનો નિયમ હતો.
 શ્રીયુત ક્ષેત્રકર્માર્થ સાથે તત્ત્વાર્થની દીકા વગેરે તત્ત્વ માદિત્ય વાયતા
 અને તેના ઉપર ચર્યા કરતા. પરિણામે તેજોશ્રી પંચ પ્રતિક્રમણ, જીવ-
 વિચાર, નવતત્ત્વ, દંડક આદિ પ્રકરણો અને અન્ય તત્ત્વચેતોના સારો
 અભ્યાસ કરી શક્યા હતા, અને તીર્થ-ભક્તિને અગે તેજો દર પુનમે
 સિદ્ધિગિરિની યાત્રા નિયમિત કરતા અને ગુરુ-ભક્તિ કરવાનો મુગો
 લાભ પણ મેળવતાં આ રીતે તેજોશ્રીનું જીવન ધાર્મિક સંસ્કારોથી
 ભર્યું હતું તેમ તેજોશ્રીની જ્ઞાન-પિપાસા પણ ઉચ્ચ પ્રકારની હતી

આ સમાના તેજો સ્તબ સમા હતા, તેમના મિત્રો શ્રી વલ્લભ-
 દાસભાઈ માંધી, શ્રી શુભાળચંદ્રભાઈ આણુરૂંદ, શ્રી ક્ષેત્રકર્માર્થ વગેરે

દે.શ્રી જગજીવનદાન પુણ્યક સંગ્રહ

માથે તેઓ મ્હાના દિવાદિની જાતે રચા એમના, સમાની કાર્થ મુચ દેવ તે પેતાની વ્યવહારુદિથી તેનો ઉદ્દેશ સાવળ અને મ્હાના દર્શના પોતાનાથી જનનો ભોગ આપના આ સમા ઉપરના શ્રીમને જ એ જ તેઓથીએ રૂપિયા જે કે દમગ જ્ઞાન-દૃષ્ટિ મારે આથી પોતાન પિતાથી કમચદ વિષમના નામે આદિત્ય-સીરીજ દારુ હાથી હતી

તેઓથીની વિચારસમૂહી હમેશા આધ્યાત્મિક આવનાથી ભરપૂર હતી અને જગતની માથી ઉત્તરિ આધ્યાત્મિક આવથી જ જવાની છે, તેમ તેઓ ર પડે માનવા કાર્થ વખત કાર્થ અર્થિત એમને રહેતી કે આને વિદ્યાન વિદ્યારી રૂપ છે એ જ્ઞાન વચેરે સાધમે શાપાર્થ રચા છે અને જગત ઉત્તરિના પથે છે ત્યારે તેના જવાનમા તેઓ રહેતા કે આજનુ વિદ્યાન ને આશર જેવુ આવેજ તેમા જગતની જ નરિનથી એ સો બોખિતવાદ છે તેમા આપણી ઉત્તરિ ન મનરે આપણી માથી ઉત્તરિ આધ્યાત્મિકાવાદમા છે આ સુધી આપણે સાચા આધ્યા ત્મિકા નહિ કેળવીએ ત્યાં સુધી સાચુ જીવ સાચી દાન્તિ જગત નહા અનુભવી હોઈ જસુ સાચા સમય પડેશા રીપરદિથી ઉચ્ચારાએજ આ સમ આને આપણે અનુભવીએ છીએ

આ આધ્યાત્મિક શ્રીમ તેઓથીના ટવનમા જસુ પરિકુમ્ભો હતો તેમની નમતા, સાદાર્થ સચમ નિર્ભજમાનતા મુક સેવાશ્રવના પારેશનુ અણુ કરવાની જગિ સચમ વચેરે મુજે તેના પ્રતીક સમાન હતા

આપણે તેઓથીએ સજ્જા પ્રાપ્ત કરી તેમ તેઓ મુખ્યપ જસુ તેઓ રાવ ગયા મામાન રીતે તેઓ દર્શિદ નમા આસ રન પરાવતા ન હતા અને હમેશ દીન-દુષ્ટી કુટુમ્બે મુખ મદદ કરવામા તેમને રમ વધારે હતો એમને તેમની સમાવળી વજમાદા તે દેષે એ છી થઈ છે એમ જગ કરુણમાલની ચહી તજ્જાન તીર્થ સિદ્ધિર

બીજાનાં સર્વોચ્ચ સ્તરે સુધી પહોંચી જાય તેમ જ
 જાણની નવાણ ને એ જ સર્વોચ્ચ સ્તરે રહે.

આ રીતે આજે સુધી મહારાજ પાસનાં સંસ્કૃત સંસ્કૃત
 એ. ૨૦૦૨ના માર્ગદર્શક સુધી આજે સુધી સંસ્કૃત સંસ્કૃત
 સંસ્કૃત સંસ્કૃત સંસ્કૃત સંસ્કૃત

કુટુંબ એક જાતનાં જાતનાં જાતનાં

મિત્રોએ અગત્યનાં સંસ્કૃત સંસ્કૃત સંસ્કૃત

મને અને નમારો એક મુજ એક મુખાર્ધ.

એક અસહ્યકથા, નીતિપગથી અને મહાપ્રેમી મહામનની
 આપણને મોતે જાણ પડી.

શ્રી વિનયમહાર્ધ, શ્રી શાન્તિપાથમાર્ધ, શ્રી મોહનપાથમાર્ધ અને
 શ્રી નરનાથમાર્ધ એમ તેમના સાર પુત્રગતો.

માર્ધશ્રી મોહનપાથમાર્ધ અને શ્રી નરનાથમાર્ધએ મૂળ વલિવટ
 સભાગી પોતાના પિતાશ્રીના ઉચ્ચવળ નામને વધુ ઉચ્ચવળ અનાવ્ય
 છે. વ્યાપરમા બનને ભાઈઓ પોતાની બુદ્ધિ, અનુભવ અને ભાગ્ય-
 બળે સારી પ્રગતિ કરી રહ્યા છે તેમ કેળવણી, સમાજસેવા અને
 રાષ્ટ્રભક્તિના કામોમા પોતાની લક્ષ્મીનો સંસ્કૃત કરી સફળતા નામને
 શોભાવી રહ્યા છે. ધર્મ અને રાષ્ટ્રોત્થાનના શુભ કાર્યો તેઓના
 હાથે વધુ ને વધુ થાય અને એ રીતે એમના જીવન પથ ધન્ય
 બને એમ હૃદયીએ

નિવેદન

તત્ત્વજ્ઞાનના અમે તેવા કાંચુ વિષયને પણ મારણ બાવામાં રજૂ કરી, જનતાને તત્ત્વચિન્તનની દિશામાં રસ ફેલી કરવામાં સ્વ મોતીચંદ મિસ્ત્રીસાહેબ કાપડિયાના માદિત્યે ધણી સુદર સેવા બજાવી છે તે આપણે જાણ્યોએ છીએ અને તેથી આજે તેઓશ્રીનું સાહિત્ય ની કાંઈ પ્રિય-પૂર્વક વાને છે અને તેમથી આધ્યાત્મિક રમતુ પાન કરે છે

જેન સાહિત્યના ધણાં કાંચુકથાને તેઓશ્રીએ પોતાની બોક્ષો વ સરળ શૈલીએ તૈયાર કરી જનતા મનદા શ્રાવણ દત્તા તેમ પોતાના કાચે તૈયાર કરેલ, કેટલુંક અધ્યયન માદિત્ય આજે પણ પ્રાપ્ત થઈ રજૂ છે અને જનતા તેનો પ્રિયપૂર્વક આદર કરે છે

કિ િ-મદાસના બ્યારે બારનની સ્વતંત્ર્ય બારે લઢી રઢી હતી અને અનેક કાંટુ-સાચો બ્યારે સ્વેચ્છાએ રાજી બારે જોસવાસ સ્વીકારતા હતા ત્યારે અમુત મોતીચંદભઈએ પણ જોસવાસ સ્વીકાર્યો હતો અને તે દરમિયાન જોસર્મા બેઠાબેઠા વ્યાપક રહિએ કેટલુંક સાહિત્ય તૈયાર કર્યું હતુ આ પ્રસંગે અવકાશ-કોટલ્ય વ્યાપાર-કોટલ્ય અને 'અર્મ-કોટલ્ય આમ સો સે બેધક સંયોના રજૂવાના પ્રયોજવાવા તેમથી 'અર્મ કોટલ્ય ની લેખમાળા શ્રીઆત્મ નંદ પ્રગટ'ના પ્રગટ થતી હતી અને વાચકોને તે મળી હતી

શ્રી કૃષ્ણક શિક્ષક સંમેલની રજૂતિ બાદ અ બનેદવનદસ કૃષ્ણક મને તરારથી આ સભાને એક હળાર રહિત જવતા એક

ગાદિના સિદ્ધાંતને આધારે આપણે જાણી શકીએ છીએ કે પ્રાચીન યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા તેથી યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા. આથી જો આજના યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા તો પ્રાચીન યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા.

૨૨. યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા. આથી જો આજના યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા તો પ્રાચીન યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા.

ધર્મ એ તો પ્રાણી-માનવ તરફના એક નામ છે, જે ધર્મનો ધર્મના ખરા અર્થમાં જાણ્યો, ધર્મનો-માનવતાનો ધર્મ જીવનમાં જીવારે અને પોતાના જીવનને મના બનાવે તેજે જ સાચી 'ધર્મ-મૃત્યુ' થઈ શકાય. ૨૨. યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા. આથી જો આજના યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા તો પ્રાચીન યોગીશ્વરે પુણ્ય કરવાની જગ્યા અને સમય આજના યોગીશ્વરો જેવાં જાણી શક્યા હતા.

આ અર્થ પરત્વે વધુ કહેવાની અગત્ય અમને લાગતી નથી. વાચકો આ અર્થ અભ્યાસની દૃષ્ટિએ વાંચે અને ધર્મનો ધર્મ પોતાના જીવનમાં ઉતારે તો આ અર્થ પ્રકાશનો અમ વધુ સાર્યક બને. આશા છે કે સૌ કોઈ આ વાત પ્રેમપૂર્વક અપનાવશે.

(૧)

પ્રાણી ધર્મના પ્રત્યાપ્ત ઐશ્વર્ય પ્રાપ્ત કરે છે,
એ જ ઐશ્વર્યથી તે એ ધર્મનો દેવ મ કરે
તો તો એ મ્હામીત્રોદ કરવાનું પતક કરે છે,
એવા મ્હામીત્રોદીને આ । વાના કેમ થાય ?

અત્યારે ૭ કર નારા વાના કર તેનું કારણ શું ? અમારૂંથી
કોઈ કમાણી કરી આપ્યા છીએ તેથી હર મનખા રેદ રિયાની
અનુભવના બાધિ રાહિત કરી મમજમા મમજવાની મલિન પરિવારની
અનુભવના મામલાની ન મલિન વગેરે વગેરે અનંત જામનો મળી
કે જાણુના નવમા નવમા માણુમા જૂએ તથા ૧ અનંત મરે ત્યારે
પેા કરીને અનાજ આપણને મળે છે પાવાન સંજાળમા સગાઓમા,
સમધીઓમા કોઈ રથ ન હ-આવી આપી અનુભવનાઓ અનંત છે
એ નવની પાછળ રાજિસા હ એ સર્વની પાછળ પ્રવલ્લ છે એ
સર્વ હ પાછળ ત્યામ નવમ કે અપણુ છે અને એ સર્વની પાછળ
ધર્મનો પ્રભાવ છે હાન, રીઝ નવ સર્વ પ્રવલ્લ મારે છે, એ.વ
મ મે ૩ અનંત આજળ જતા એ ને જાતા આપ છે એટલે આપણી
વનમાન અનુભવ પરિસ્થિતિનું કારણ રૂપકાજમ આપણે આચરેલ જમ
છે ધર્મ રૂપ આદી વિરુદ્ધ અધર્મ સમગ્રવે અપણુ સરા વિચરે,
ઉચ્ચ વનમાન, પ્રમેદ સર્વમ ત્યામ સ્વત આદેસાનું પાણ એ સર્વ
અવહારના ધર્મને વિરાળ અધર્મ સમગ્ર સર્વ એ જ આપણે સર્વ
પરિસ્થિતિ ધર્મના પ્રત્યાપ કરે

નાદિત્યા મિરિજ શરૂ કરવામાં આવેલા અને 'પરમપરિશ્રમ' ચૂનાનું પ્રકાશન તેના પ્રથમ પુસ્તક તરીકે કરવામાં આવેલ આ ગ્રંથ ખાલી જવાથી સીરીઝનું બીજું પુસ્તક પ્રગટ કરવાનો મતભાવે પ્રેમગ પ્રાપ્ત થયો. અને તેના બીજા પુસ્તક તરીકે 'ધર્મ-કૌશલ્ય'ની રૂપરાજા ગ્રંથા-કારે પ્રગટ કરવાનો નિર્ણય લેવાયો જે જનતા નમસ્કાર રજૂ કરના અમોને આનંદ થાય છે.

સ્વ. મોતીચંદભાઈએ, ઉપરોક્ત ત્રણે રૂપરાજાના એક સાં મો સૂત્રો લખ્યા હતા. એટલે 'ધર્મકૌશલ્ય'ના એક મો સૂત્રો જ હોવા જોઈએ, પરંતુ તેનો પૂર્ણ ભાગ અમોને પ્રાપ્ત થઈ શક્યો નથી એટલે પ્રાપ્ત થએલ બાકી સૂત્રો પ્રગટ કરી અમો કૃતાર્થતા અનુભવીએ છીએ.

ધર્મ એ તો પ્રાણી-માત્રને તરવાનું એક નાવ છે, જે ધર્મને ધર્મના ખરા સ્વરૂપમાં આજાણે, ધર્મનો-માનવતાનો મર્મ હૃદયનમાં ઉતારે અને પોતાના હૃદયને ધન્ય બનાવે તેણે જ સાચી 'ધર્મ-કૌશલ્યતા' કેળવી ગણાય. સ્વ. મોતીચંદભાઈએ આ સાદું મત્ય પોતાની કુશળતાથી આ ગ્રંથમાં સરળ ભાષામાં રજૂ કર્યું છે. આખાક-વૃદ્ધ સૌ સમજી શકે તેવો સરળ તેમની શૈલી છે. અને તેનો ખરો રસ તો તેના વાચકો જ અનુભવી શકે.

આ ગ્રંથ પરત્વે વધુ કહેવાની અગત્ય અમને લાગતી નથી. આ ગ્રંથ અભ્યાસની દૃષ્ટિએ વાચે અને ધર્મનો મર્મ પોતાના હૃદયમાં ઉતારે તો આ ગ્રંથ પ્રકાશનનો શ્રમ વધુ સાર્થક બને. આશા છે સૌ કોઈ આ વાત પ્રેમપૂર્વક અપનાવશે.

દશે એ ૪ ધર્મનાં પરિણામો આપણે ધર્મનો નામ કરીએ તો આપણા જેવા સ્વામીનોરી બીજા કેળુ કહેવાય ૪ ધર્મથી વધારી મો અને એ લક્ષ્મીથી નામમુજગ કે સ્વપ્નાવધુ પ્રેમ થાય, લક્ષ્મીનો ઉપયોગ જુગાર ખેલવામાં થાય કે આવડતનો ઉપયોગ તરગર કરવામાં કે અર્થ વગરના જાડા કરવામાં કે નાશિતપણાનો પ્રચાર કરવામાં થાય કે બોલવાનો અતુરતાનો ઉપયોગ વાંચવામાં થાય કે ભંખનો ઉપયોગ જાડા જતાવવામાં થાય તો તો આપણે મોટા સ્વામીનોદ ક્યો કહેવાય. ધર્મથી મોનાં માધનોનો ઉપયોગ ધર્મનાથ કરવામાં થાય તો બહુ ખોટું કહેવાય. એમાં આપણો શકરવાર વગે નહિ અને એ માર્ગે આપણો હિસ થાય નહિ.

સ્વામીનોદ જેવું દુનિયામાં પાપ નથી અને ધર્મ-ત્રોદ કરીને ઊંચા આવવાની ધારણા જેવી અન્ય મૂર્ખાઈ નથી. ધર્મથી-મર્દનથી મજેસ અનુકૂળતાનો ઉપયોગ માર્ગ થાય તો જ આપણી પ્રગતિ થાય, નહિ તો આપણે સદાશમજીમાં પડી જઈએ, ખાડામાં ખુસાઈ જઈએ, અને ઊંડા ઊતરતા આપણો આરા ન આવે. મજેસ સામગ્રીનો ઉપયોગ જરૂર પાસું વધારવામાં કરે તે જ ધર્મકુશળ પ્રાણી કહેવાય.

धर्मादधिगतैश्वर्यो धर्ममेव निहन्ति यः ।

कथं शुभायति भावी स स्वामीद्रोहपातकी ॥

(સુભાપિત)

(૨)

- ૧ વિપત્તિ વખતે કામ લાગે ખરે ધન સાધવનું ,
- ૨ શ્રીમાનેને વળી વિપત્તિઓ દેવી ?
- ૩ હાથ ભાંગ દેવી ભય-દૈવ કહે ?
- ૪ (દૈવ કોપે તો) સવગેહ ગર્ભાંતિ પશુ નારા પામે છે

આત્મચાત્ર સાચના આ મોહાખ ખારે વિચારપૂર્ણથી કરી છે એની પાછળ બોલરાત્રની હાલતની કડાવ થયા મ બોલ રાત્ર મદર કામ્ય કરનારને ખારે કામ આપના હતા એક વખત તો નીચાઈ ઊભરના ખાજુમનો જાનુશ્કર જોડખપખાજુ પાખી નીચા છે એવો સખ્ખનો મારે રોમ સખ્ખજીને બોલરાત્રએ એને લાખ સોના પદોર આપી ઠાપી મતા કવિને સિરપાખ તો કામને વર્તમન કામને સખ્ખાર્થ સ્થાન તો કામને મોના કામીનો કામ એનો કાનખરાક પાંચમથ માખ્યા ન કરે મરીઓ ખાલથી મોટી તારના સદન ન કરી કામ્ય એકમે એક સખે એમને રાત્રના પ્રવેસદાર ઉપર પ્રથમનું પા સખ્ખુ આપ્તિ વખતે કામ લાગે ખરે આખસે ધનને ભગવનું, એવું ૧ ૨-એને ઠા ઠી ન દેડું, એવો એનો આવ હતે

એ જાનાએ ઠાપ પાચને કાપે સખ્ખુ કે નરીખદાર શ્રીમાન ને આપા દેવી ? મતલબ એ હતા કે ધનવાનને આપા દેવ ન નદિ ધનવાનને ને આપાને વિષે આ દેવ એને તે પછી મને તા દેવ કહે તા વધી દુખની વાત દેવી ?

એ જ રાત્રના અમજારો પશુ અડેસા હન પવએ એ દેવી નને રાત્ર પાખુ ઉપેડું પદો કે દૈવ કોપે તો ? નરીખદારી નત તો ? મોજા કવિને આપે તે ? આખ અગતી નેવમ્મુ બને

મર્જિત કપટા જેડુ દત્ત, મરેના કૌતુહલા દિવસે. જતા નથી, પણ અંધારી રાતના મેઝામે ધન પડે તેડું ધન યજુનું-મયાવડું-મંચડું પડે.

પણ મહારાજન કોન પાને વિદાન, મસ્તમાણી અને વિચારક તત્ત્વજ્ઞની દના કૌમલે કોનો નીમે ચોથું મરણુ લમેયું કે— દેવ કોપે ત્યારે કંઈકડો કુઠેડો પેડો કે મળતી મળેલી નંપતિ પણ નાશ પામી જાય. ત્યારે દિવસ જો કે ત્યારે નો મોટા મુપ કોપ કે રાજન મહારાજન કોપ કે મોટા ઝડીઆ લેાય કંના ધરમથી ધન ધન ધરને ચાલ્યુ જતા કે, માટે કોપ ત્યાં સુધી વાપરે, ધન કેરો અને નામના કેરો, મેડના ધરમાથી ધન ચાવવા માણ્યુ ત્યારે હાથમાં એનો આકડો મીડી ગયો ને પચુ બીજે દિવસે બીજાને પેરે વસ્ત્રવા જતા તેના યાજમા એટી ગયા. ધન જવા એમે ત્યારે તો દેશકા પેકે ચાલ્યુ જાય છે, પચુ મારા કામમા હોય ત્યાં સુધી ખગચે ન રાખો, ખાધું ખૂટશે, પાચુ આપ્યું ખૂટશે નહિ, અને સારી ચાવતના ખર્ચના નશીય પણ મોટા જ હોય છે, માટે હોય ત્યારે આપો, આપો અને ન આપો તો અમારા જેવા ન આપનારના હાલ જુઓ કોમ બિશુક બોધ આપે છે. તેના જેવા ન થવું હોય તો રાજા હોજને અનુસરો.

સુ

આપદર્થ ધનં રક્ષેત્, શ્રીમતાં આપદઃ કુતઃ ? ।

કદાચિત્ કુપિતો દૈવઃ, સંચિતં चापि नश्यति ॥

(૪)

દેશ કયો છે ? મેલ મિલો છે ? અમલ કયો વર્તે છે ?
આવડ અને વ્યવ કેવા છે ? હુ દોળુ છું ? માગી મળિ
હેલી હ ? આ વાતનુ ચિનચન વારવાર કરવુ

૨૫૫મી જે પાતાનુ એવ સાધુ દેવ તો આત્મચિનચન
વારવાર કરવુ જોએ પાતાની રાખિની ખરી નુમતા પાતાની મર્જા
તો ખરો મ્હાત પાતાની મળિતા થતો કામ, પાતાની લોકોતો
થતો વિનાશ પાતાની આવકાતનો નિરધાર તાત અને પાતાની
મજુતી કે કપડા ખાસતી જેતદાજરીમા કતો આવ વાલ જે મજુમ
વિચરે તો પછો દેશને કા આખા દાનખલમા મોટે દેશને કરી
દો મ્હાત એવી જન છે કે વિચારવુ ને કે તપાસી ગેરદાજરીમા
મજુમ થવન ને તેમ દોરવાલ છે કપડા આવ તેમ કપાલ છે અને
થમે કાઢે ૫ તથા પછો કામે અને માગી નામલ આમ તેવી તેની
દેશ કય છે અને મદ વસરના વદામુત પો જે અર્ગરમે આમતેષ
દેશ છે વિનાશ રાખિત ત ને ને ને પાતાની દેશ કાવતો
વિનાશ મર્જાત પાતાની અમલમા છે પાતાની જેમકાન્દ
પાતાની નિભાત પાતાની દિવસીતિત છે અને પાતાની ખામ લમ
કો ખો અનુભવમે ૭ ૭ ૭ વિચરે રે છે તે નિચર
અને તે વિચરે આવ રે છે રાખિનુ મલ છે નુમતે
પાતાની કાલ કહે છે અને પાતાને રે કાવતાર ૫ ખામ
કે વિરે પાત નર નર જે જખી તેમનુ માલ કરો પતે પાતાલ છે
કપડું ૧૫ ૧૫ છે અને કપડા કાવતો કામે અને કામે
દરેક રે છે

આ આત્મચિંતનના આખી રીત અતિ વાંચની છે. એમાં મનુષ્યને પોતાની અર્થિન્યુ જાન થાય છે અને માથે મનની-એટલે, પણ આપ આપે છે. પોતેજુ વચનના વિષય નહિં કે મન કરનારો માણુમે મોટ વાડ ત્રણ મનના દેખાય તો તે અકસ્માત ગમજાયો. મનનુ મનુષ્ય માટે જોવાને જાણે પણ તરફ જુએ છે, મ માને પોષેઃ કરવાને જાણે પોતાની મનનુષ્ય કે મનુષ્યનીમા આ રખાના થઇ તેની આકાંક્ષા કરે છે. એમ નનાર કરી મારે ખાતો નથી. ક્રમ, ક્ષેત્ર, કાળ, બાપને વિચારનાર, પોતાને અગમર પીઠાજનાર અને ફરેક નાના મોટા જનાવમા મોટા મદમ તારવનાર આખરે કાવે છે, એની પ્રગતિ થાય છે અને એ માધ્ય મનુષ્ય દ્વય કરે છે. જે વ્યાપારમાં થોડી ખોટ સરવાળે વધારે આવક થાય તેવો વેપાર તે કરે, થોડી ખોટ તો ફરેક વ્યાપારમા થાય ન છે એ વાત તે સ્વીકારે અને એકંદરે થતા હર્ષન તરફ નગર રાખે.

આત્મચિંતન, સ્વપરીક્ષા, સામાજિકની ગણતરી અને વિકાસનું તારતમ્ય સમજનારે અતે આગળ વધે છે અને છેવટે એનું ઇવન-સાધ્ય સફળ થાય છે. પોતે કાલુ છે ? પોતાની શક્તિ કેટલી છે ? પોતાની સહાયક વ્યક્તિઓ અને શુભો કેવા છે અને પોતે ક્યા પ્રદેશમાં અને ક્યા કાળમા છે તે જાણ જતરી વિચારનાર અતે કાવે છે. ધર્મકુશળ માણુસની એ સર્વસંમત રીત હોય છે.

શ્રી

को देशः कानि मित्राणि, कः कालः कौ.व्ययागमौ ? ।

कश्चाहं का च मे शक्तिरिति चिन्त्यं मुहुर्मुहुः ॥

(સુભાષિત)

(૪)

વળથી પણ કઠોર અને ફૂલથી પણ ધીર્ય એવા અસાધારણ
જાણ્યોના મન જાળવાને દેવે સક્ષિમાન થાય છે ?

અસાધારણ માણસોના મનધેમા આન્યા વગર આ વાતનો
સામે ખાસ આને તેમ નથી પરીક્ષા કે પિંગલ માટે પ્રથમ તે
સાચા ભોજન પર પુરુષને જોળખવા જોઈએ જે દુનિયાદારીના માપ
વ્યવહારથી પર દેવે જ્યાં હકીકત સમજનાર દેવ જે મારા તારાની
મનમાંથી પ્રાપ્તતા દેવા જ્યાં એવને સ્વીકારનાર દેવ જેની
જાહેરાતની વૃત્તિ નાહ પામેથી દેવા જ્યાં પ્રેમની અભિનવી પિંગલ
દેવ, જેના મનના વિચાર, વચનના દુષ્કાર અને વ્યારિયના વતનમાં
જોના દેવા જ્યાં જીવનું નર્મિતના માનની ભરાતર અમર દેવ,
જેનામાં સમતા સાવંધિ દેવા જ્યાં ખાળિના સ્વાદો જોળખવાની
અને તેને પ્રેમનાં જોળખવાની આવડત દેવ એવા લોકોનાર
પુરોહિતે જાણવા જોઈએ, જોળખવા જોઈએ પિંગલના જોઈએ
એમાં દેવને સ્થાન નથી, ખગ દેવને સ્થાન થી, રજ કે માપને
સ્થાન નથી, પોતાના પારખને અવાજ નથી ગુપ્તતા કે જોડાને
સ્થાન નથી આવા ભોજન પર પુરુષથી દુનિયા દેવની થાય છે એની
મુશ્કેલી જોડી જાવ છે, એના વાજુ તાજુ સમાન દુષ્કાર સ્થાને
આવી જાવ છે અને એની વિગતી અવગત પ્રમાણે તાર વિગતી
પિંગલ પ્રમાણે છે એના સ્થાન કરનારને પવિત્ર કરે છે એમ રામ
નારમ અપારિવરન કરે છે એના વિચારમ સૌમ્ય પ્રમાણે વે છે અને
એના સાનિધ્યમ દાનિ વાચાવરજુમ જોઈએ, વિચરે દમ વિચરન
અને સાવંધિ વિચારમ અપુનુ પાન એ નિષેધ આને છે

આ આત્મચિંતનની આખી મન અને વાતેણી છે. એમાં માણુએ પોતાની શક્તિ બાળ થાય છે અને આજે મુલક-ઓનો પણ ખાતર આપે છે. દેવો વધુના ઉપર જુડે નામ જનાર માણુઓ કામ વારે કાલી જના દેખાય તો તે અત્યંત મનજી-સમસ્ત માણુ મારે જોવાને જાણે પણ સમજી જુએ છે. આખી પોષ્ટિ કરવાને અને પોતાની મનજી ને મનજીમાં કયા મનના થઈ તેની આકાશી કરે છે. એમ જનાર કાલી મારે જાતો નથી. કાળ, ક્ષેત્ર, કાળ, બાળને વિચારનાર, પોતાને અગત્ય પીઠાજનાર અને ફેરે નાના મોટા જનાવમા મેળે મદમ તારનાર આખરે કાળે છે, એની પ્રગતિ થાય છે અને એ માં મનુષ્ય કયા ને છે ને વ્યાપારમાં થોડી જોડે સુવાળે વધારે આવક થાય તેવો વેપાર ને કરે, થોડી જોડે તો ફેરે વ્યાપારમાં થાય ન છે એ વાત ને સ્વીકારે અને એકંદરે થતા સ્વર્ગ તરફ નજર મળે.

આત્મચિંતન, સ્વપરીક્ષા, કામાલાભની મનુષ્યની અને વિકારોત્તર તારતમ્ય સમજનાર અને આગળ વધે છે અને છેવટે એતું જીવન-સાધ્ય સફળ થાય છે. પોતે કાશ્ય છે ? પોતાની શક્તિ કેટલી છે ? પોતાની સહાયક વ્યક્તિઓ અને શુભો કેવા છે અને પોતે કયા પ્રદેશમાં અને કયા કાળમાં છે તે જાણ જીતરી વિચારનાર અતિ કાળે છે. ધર્મકુશળ માણુસની એ સર્વસંમત રીત હોય છે.

શ્રી

को देशः कानि मित्राणि, कः कालः कौ.व्ययागमौ ? ।

कश्चाहं का च मे शक्तिरिति चिन्त्यं मुहुर्मुहुः ॥

(સુભાષિત)

(૪)

વ-ઠથી પછ કોર અને ફલથી પછ પોચા એવા અમાધારજી
ખાણુમેના મન જાણવાને ઠોણ રાજિમાન થાય છે ?

અમાધારજી માણુમેના મનધેયા આવડ વગર આ વાતને
સાચો ખસ આરે તેમ નથી પરિણા કે વિગત ખારે ત્યમ તે
સાચા મોઠાગર પુરુષને જોળખરા જોએ જે દુનિયાસારીના માણુ
અવધારથી પર દોષ, જા દહીન સમાનનાર દોષ જે ખારા તારાની
મમતાથી મુલાવસા દોષા જાં મેવને સ્વીકારનાર દોષ જેની
જાહેરાતની રૂતિ નાથ પામેરી દોષા જા પ્રેમીની ભક્તિની વિગત
દોષ, જેના મનના વિચાર, વચનના ઉચ્ચાર અને ચારિત્રના વર્તનમા
જોડા દે વા જા બીજી નીનિના મામની જરાગર ખમર દોષ,
જેનામા સપના સાર્વજિક દોષા જા ખ મીના સ્થાનો જોળખવાની
અને તેને પ્રેમમારે નદસાવવાની આવાન દોષ એવા લોભાતર
પુરોરોને જાણવા જોએ, જોળખવા જોએ વિગતવા જોએ,
એમ દે મને સ્થાન નથી, ખેળ દેખ વને સ્થાન નથી હમ કે માવાને
સ્થાન નથી, પોતાના પારાને અવસાથ નથી મુમતા કે મે ગળાને
સ્થાન નથી આવા મોઠાગર પુરુષથી દુનિયા ધીજાઈ દાષ છે એની
મુલવેની ધીજી જાણ છે, એના વાણુતાણુ સમાન મુરોજ રક ને
આવી જાણ છે અને એની વિગતી અવગત પ્રમા ચારે તરે વિગતી
વિવતમ પ્રકર છે એમા સ્થાન કરનારને પવિત્ર કરે છે એમ રાય
નારમા મદા પરિવરન કરે છે એના વિચારમ સોખ પ્રકર વે છે અને
એના સાર્વજિક સારિ વાચવણુમ જોરમ, વિચરપરેમ તિચરન
અને માવજિક વિનારમ અમુનુ પાલ એ સિધ્ધી આરે છે

આવા પાંચાદશ પુરુષોના આગીર્તામાં અનંત શક્તિ હોય છે, વિગત-વાતાવરણમાં નવાસ હોય છે, અને વર્તનમાં એવા અદ્ભુતો વિસ્તાર તરફની આગે છે. એની સુગમ સેવાએ વિગતે તારા જગત જ્ઞાન મર્દ હોય છે. આવા પુરુષોના માનવતા અજ્ઞાન કંઈ હોય તે તેમાં અનંત શક્તિ, અનંત અર્થ, અનંત માર્ગ, ગુણાનુગમ, અનિવંચનીય સુપ્રેમ અને અનુવર્તેય માર્ગશ્ય દેખાય છે. આવા શ્રદ્ધા માનવતાના આગે અનુભૂત માર્ગે અનંત છે, દુઃખાદ્ય તરફ નજર કરે છે, પાપ તરફ આકર્ષણ કરે છે, માની પાતળમાં પશુ ચોક્કસ થાય છે ત્યારે તેમના મન વચ્ચે પશુ વધારે આકર્ષા દેખાય છે, બાંને કોઈ જાણાય છે અને પ્રાણને પશુ સાત્ત્વને વશ ન થવાની તેમની રીત બારે અકર્ષક અને છે. આવા દૃઢ નિર્ભી માણુઓ જે સૌમા અને કોઈ અતી મરે છે તેને વાળુવા, ગાંધવા, આળખવા મુદ્દે છે, પશુ એવા લોકાતર પુરુષોને જ દુનિયા ખૂંચે છે અને એમની અમર યુગો મુદ્દી પાડે છે. જે સુગમ આવા લોકાતર પુરુષો થાય છે તે ધન્ય ગણાય છે અને એ યુગનો મહિમા પણ વર્ણો મુદ્દી ગણાય છે. આવા લોકાતર પુરુષોને ગાંધી તેને અનુસરે તે માણુમ આતરદષ્ટિએ માયો 'ધર્મ' અને છે અને એવું જીવન સફળ થવા ઉપરાંત એ પ્રગતિને પથે ચડી જઈ સ્વમ્યાય સાધવાના માર્ગદારા જનતાનું કથાણ પોતાના જીવતા દષ્ટાત્મી કરે છે. આપણે આવા ધન્ય યુગમાં છીએ તેવું મૂલ્યાંકન વાતોમાં ન થાય, સક્રિય અનુસરણમાં એની સફળતા છે.

ૐ

वज्रादपि कठोराणि, मृदूनि कुसुमादपि ।

लोकोत्तराणां चेतासि, को हि विज्ञातुमर्हति ? ॥

(૫)

અપતિ બાવે ત્યારે મર્મ કહે નહિ, અને આકૃષ્ટમા
આવી પો ત્યારે દુઃખ કહે નહિ મહાપુરુષનું એ
સમજી છે દુઃખની પ્રાપ્તિથી દોષ મહાપુરુષ યતો નથી

આપુ અવદાવથી-દરોગની પરોથી જે કપરવટ તપા પાનાને
માટે કુચ માર્મ રવીમારે અને અનુમરે જે આસતે મારે મગી મમે
તેમ દુવન જન કવવાની રીતથી આમગ વર્ષ એના આઠઠ અવ
દોષ, એના પ્રમાણ એ આઠઠ પદામવાના દોષ ૧૨ ૧ ૧ વખતમા
કમળ એવા પાયા હયનો દોષ ૭ આપત વખતે મદાન પવ ની
રિયા તપા કાલ દવનો દોષ ૭ પેમા ૩ અર્થતિ વિષુત ૩
માનમતિ મમે ત્યારે ફમાઈ જન નહિ, ૭૦ માર્મ દુઃખા ૧ મમે
મગમે ત્યારે મનથી જ ૧ જનુ હીતો ન અર્થ જન, ૭૦ મન-વચન-
રિયામા એવાવવા દોષ, એને એમ એમ કરો વાયા આવે તેમ તેમ
એનામાથી રાતિ સુમધે અને નિમજન ના રૂવાના ક્રી-આવા પુરુષ
દોષ તે મહાપુરુષ કહેવાય એ દુનિયા એત નમે જ, એના નામના
મુખપાન કરે છે, પ્રમાણ એના નામમ જુથી વિત્ત સારો મવાની
આપારી કરે ૪ અને એ દુવના માર્મનમા અને મગ ૫ મ છે
અને એ ૧ દવાની માત્ર અન્ય નામના અર્થો વધાય ૪ એના
નામોઆરમમા જનના દુવનસામ્ય મને છે અને એનુ દુવન માત્ર
દાગી-પુખટાગી થાય છે તપા દુવનના ન મને ૫ મ થય ૧૬ અને
અતિ એ એનો મામ સીમાની કિને પ્રાપ્ત ૧૩ છે અને માત્રિ
૩ આપિત સપેનિ મદ એમા ખરેખ, રાયવા એનુ છે જનુ રૂ ૧
એ તો ત્યારે દહાસનુ આદરજ છે અને એની પચ્છ દાર અધે ૧
૧૦ જે જે અપતિ અટી રવી અપા ૩ અને એમજાન અને

તેણે માથે છે, જેને જાણવામાં મદદ આપવાનું માન છે, જે મળ્યા બાદમાં વિશેષ હશે એ અને જેના મંગલને પરિણામે મંજાળ ન મળી હોય તે અને- દુર્ગુણ થઈ શકે તે-તેની મંપનિ મની જાય નો તેમાં દુર્ગુણ જોઈ શકાય તે-તેની જોમાં છાની કાઢીને મેનું સાધનું ? અને મંગલનાં ફળ નરતિ આપવા આવે, મરીશાર્ધ આવે, નંદુગની ખખમ રા. જન દે પાવત એકને. એક પુત્ર સાચો જાય તે તેમાં દુર્ગુણ મેનું માનું ? એ તે કમ જોગવી દળવા થવાનો માર્ગ છે અને અનુદાનનામે જોગવાઈ જાય તે તેણે પૂરતું દેવામાંથી ફરી જવાય છે.

જેનું મન સારા કે ખરાબ મંગલોમાં જોઈશરખું રહે, જે મોટો હોય તે મનદામાં ન જાય, જેને નરીમે દાસમાં જોઈ કાઢવાનું આવે તે દીન દુખી ન થઈ જાય, જેને દોષન દાગી પર ન ચડાવે, જેને દીનતા માથેમગ્યો ન બનાવે-એ મદાપુરુષ છે, ખગે જાનવાન સજ્જન પુરુષ છે, વ્યવહારમાં વમતો માથો મોગી છે, દાખવો લેવા લાયક સત છે અને એવા પુરુષને પગલે સાચવાથી કે એનો દાખવો લેવાથી શયન સકળ થાય છે. સાચા મદાપુરુષની બિહારી છે ! બાકી પૈસા મળવાથી મદાપુરુષ થવાય છે એ જામ છે. મદતા મહાન શુભ છે અને તેને પ્રાપ્ત કરવાની ચાવી અહીં સાંપડે છે.

૨૨

सम्पत्तौ विस्मिता नैव, विपत्तौ नैव दुःखिताः ।

महतां लक्षणं ह्येतन्न तु द्रव्यसमागमात् ॥

તરવામૃત ૧૭૧

(૬)

આશા નામની એક બાટે આશિર્વાદારક બેઠી છે એના
થી બધેયેલા માણસો રોડરોડ કરે છે અને એનાથી ખુબ
થયેલા માણસો પામજાની લેખ વિથર થઈ ગય છે

માણુમને સમજાતુ થયું મટે મુદત્ત મજાવા મટે બાર
મુખોનો આપણ હાવાની ખાત નરર છે મધ્યમ મુખ 'તુષ્ટાદે' નો
મજુવામા આપો છે આખી ગિજીનો કિમો તુષ્ટાની ન્યુનાધિના
પર રહે છે એ(તુષ્ટા)ને વર પગે નય તો પછી એના હાથમા હાખા
આવે તે કિને હોડ હાવાની દંડા થાય છે અને હશે' કાપવ
ઉપર જેરી વમ હવાના મનોરથ થાય છે આશાનુ ૫૫ નથી, છોડ
નથી, અત નથી એ તો લેખ હાવતી નય તેમ વધતી નય છે
આશાકનો છોડ આવે તો એનો છોડ આવે ને ભિખારીને આગે
પર્યાય રસીમા મગ તો કામા નહેર થા નય છે તે એક વ ર નય અને
થકે મટે તો પછી કિને હવાને અત સ એ થયા હરના ખુ સમ
જરેખા થવી નથી અને મમ તેમના વધતો થાય તો ખુ એને હાક
હાને એમવાતા વખત આવતો નથી

મમે તેમના ૫ રેક નેહાવ રાત જાગે ૭ ૫ વાણી એમવા ન
રે આપે સુષ્ટિ જમાડે રનદ સમથ છે સમજુને વિનર ૫ એક
મના જરવા થમા અક એમા રે ૩૨ રે અને નવી જાગરવ
થમના કોમલ ખવર ૫ જેરી એ તુષ્ટા આપી છે એના અ...
હમા મકોને આવે થાત ર મેવી હાવને રસીય થાત ર નય છે
અને ૫ નાનો જનન રુપ નય છે જમ્મમ્મી વમ વધતી નય
હરીમ દિવિથા આવે હ હપ ૭ મ એકુ આપ તારે રુપ

જીવાન થી જલ રો, વધારે મન્ય બનવી જલ છે મન્યાર
 મરિને પાણનું મ્યાન પાકું મરી જલમયી જલય રો. અખિ. ૧. ૧૧.
 આશા, આશા અને તુષ્ટા અને વલો રો છે મહાશક્તિ
 અમર દલ સર્વો પીત્તમાર્ગે જલ ને જલ ને જલ ને જલ ને જલ ને
 એક સરખા ગુણનો નાશ જલ રો છે. પાણનું એ પર્ણપાત્રી
 નામ છે અને નર્મ પિતાશનું મળ એનામાં પ્રવેશ મને કરેલું જેમ
 છે. આખો વખત દામ બનતો મન્યાર, એક જલ વખતે શાંતિનો
 આશ્વાસ પાડે ન થતા દેનાર, મળ પાત્રા આનંદોર્ણ ખરા મનાર
 એ બંધવી દેલી માણુને તામ નો વ્યવસ્થાપન મારે છે, ધ્યાન વામને
 બંધો ન નિ થયે કળ્યાત મારે છે અને નામ નામે ત્યાં પ્રાણીને
 ઉર્ધ્વા પાડી એ નર્મસ્વ દમ્ભ કરી જલ છે. એના પામામા પહેલા
 પ્રાણી અપેક્ષાને આવગમે છે, દિનશિખામળને દની ત્રાટે છે અને પાગલ
 માણુમની જેમ એની પાને અનેક નામ માળ નર્મો દારમધ કરાવે છે.

‘મનન’ થવાની ઇચ્છાવાળાએ તુષ્ટાનો ત્યાગ કરવો. વ્યાધિ-
 અસત માણુમ, છોશ્રા વગરનો માણુમ અને ૭૬ માણુમ હિપર એની
 અમર ધણી વધારે થતી હોવાથી એમણે એનાથી ખામ ચેતવું અને
 સતોષીને રાત્રું સુખ છે અને તુષ્ટા દેવીનું અપર કદી બરાલું
 નથી એ વાત ધ્યાનમાં રાખી એના પર વિનય મેળવવો નામે રસ્તે-
 -ધર્મમાર્ગે-સજ્જન થથે ચલવાનું આ પહેલું પગથિયું છે.

આશા નામ મનુષ્યાણાં, કાચિદાશ્ચર્યશંખલા ।

યથા બદ્ધાઃ પ્રધાવન્તિ, મુક્તાસ્તિષ્ઠન્તિ પદ્મગુવત્ ॥

(૬)

બિખારીઆ ભીખડારા પક પક ફળતા ભીખ માગતા નથી, પણ શિક્ષાપત્રે આપે છે. બેરહાજ આપે, આપે, દો, દો ન દેનાનાના ફળ આપે (મારો જેવો) થાય છે.

વડવાડુ ભ્રો ખાજુમ મમે ને જાનમયા માંગે અપ ક દે છે, ત્યારે મૂખ ખાજુમ સામમા સારી દર્શાવતો વિષ્ણુ અને અપારી કે બેસુ, અનાવી દે છે. જમ દુનિયામા પાત્તન ધૂળ કરી. ખાનારા વડવામા આપ ક તેમ દુધા આ ધૂગત ધાન્ય કરી અવસાવી છે કે. નીચા પાશ્વેશ્વર શાસન તો વગરિત વારી પૂરી પાડી રહે છે. આમા અગુણ, આપ ક મને અપમાદી માનનિષે વનકુની અદિમા કરત દેખાત આપે. તેના દાનપે એક વાત છે.

આપણી માથે કળા તો પડેને વાળો કળા અને દુખા સામગ્રી જનવના બિખારીત બિખારી ન માનવો પર એ તો અપેખારી કીને આપે. ઉપેશ્વરના મ અપેક્ષા અપર તરી આપણને કેડ વાગુ પેાડી કે ઉપાસ આપતા નથી. જમ આ પદ્ધતિ રજુના આપણને અપર વરા આપે છે વાગુ કે સત્યપેને એના મારા અને માથા આપણમા જતાવે છે. વગુની અપરના અપે આપણી માથે પ્રા કર છે અને નવ રીતિનુથી વાગુ કે સત્યપેને આપણને દેખાડે છે. આપણે મુશ્કાબ દેડાએ લ એક વરદાન રાપે છે, આપણે ઉપર અપરના આપણમા પડવા હો. આપ આપણને અપર એના કરે છે આપણે માખા. એક દેડાએ લ એક અપર પેતાની અપર એના દાખવે છે.

એ દેડાએ અપરના અપર એક વરદાન અપર અપર અપર એ

આપણા શિક્ષાગુરુ છે. એ આપણા ઉદ્દેશક છે, એ આપણા
 દિનમાર્ગદર્શક છે. એ શ્રેષ્ઠ છે કે માત્ર અજ્ઞાન । મન નેત્ર । મગ
 મુરખી । તમને સંસ્કૃત પ્રમાણે કે કુરંગી કુરાળે બહુ મળી છે,
 તમે માનવાના છો, તમારે ત્યાં પોપત્તિ પણ હોવી જાય છે, તમારે
 ત્યાં દોઢ પાનની નિયતી અપાવનાર પાલતી ઘેર છે, તમે જોઈએ
 મોંઝાંઝાં દો-ત્રે તમે આપો, એ, ગર્જનો બહારે વર્ષિતો. તમે શ્રમ
 સ્થિત કરી માગ કરોતે પરિણામે મંપનિ માનવાના થયા છે તો
 તેને અંગે માગ જેવાને આપો દુનિયાના દુઃખ દુઃખ દુઃખ, અદિત્ય
 દેવપણી મગ્યા દાદો, અગ્રી વગામી ગામ નો, ખરેખર,
 વાપરો, દાનદીર થઈ જાઓ. અને નદિ આપો તો એના કાળ નેવા
 થશે તે જાણી લેવા માગ માગ જુઓ. નદિ આપો તો માગ જેવા
 ચંગા, બીજા પામે દાપ લાંબાવશે પણ મે આપ્યું નથી, તેથી
 આપો થયો છું. તમારે મારા જેવા થયું દોષ તો રાખી મૂકો. બન્ને
 મળો, સંઘર્ષ કરો, મોટી કરો અને તમે મારા જેવા (મિષ્ટાંત્રી)
 થશો. ન દેનાર માગ જેવા થાય છે. મુઠ્ઠી વાળી બેસી જનાર અને
 મુઠ્ઠીને આજ્ઞા જાર છે અને પછી બે દાપ લાગા કરી અમારી જેમ
 બીજા માગે છે, પરવશ પરાશ્રયી અવતાર રંગીરંગીને પૂરો કરે છે.
 એવા ન થયું હેલ તો ઉદાર બનો. આવી શિક્ષામણુ આપનાર
 મિષ્ટાંત્રી આપણને ઠેકાણે રાખે છે, દાનનો મહિમા શીખવે છે,
 વળતરની ચેતવણી આપે છે અને દાન આપવા પ્રેરણા કરી સાચું
 રહસ્ય શીખવે છે.

बोधयन्ति न याचन्ते, भिक्षाद्वारा गृहे गृहे ।

दीयतां दीयतां नित्यमदातुः फलमीदृशम् ।

(૮)

જ્ઞાનનું દેગ ત્યાગભાવ સ્વીકાર છે.

માત્ર ‘જ્ઞાનુ’ એટલે વસ્તુને ઓળખવી એક માત્રને જ્ઞાનુવા માટે એનાં રમ યીમાં ૧૭૩ વગેરે જ્ઞાનુવા ગ્રંથોએ અને અન્યુ આત્મા પરબુ હરે તે માત્ર હરેવાત આવા જ્ઞાનમા જન્મ જડી જ્ઞા અને જ્ઞાન દેવ છે કેમ્પુ જ્ઞાન જુવકરણપ્રાપ્ત્ય દેવ છે કેમ્પુ સુમુખ્ય પ્રાપ્ત્ય દેવ છે, કેમ્પુ સામ્યુપ્પાન દેવ છે અને કેમ્પુ આત્મસત્ત્વરેધી દેવ છે એ ઉપરાંત કેમ્પુને માત્ર વિષ જ્ઞાનુવા પૂરુ ન જ્ઞાન દેવ છે, કેમ્પુ એ અને જીવરેત જ્ઞાન દેવ છે અને કેમ્પુ તેમ્પે પચારેત જ્ઞાન દેવ છે

માત્ર વિષયપ્રતિભાસ જ્ઞાન દેવ તે તેનાથી વસ્તુ ઓળખાવ છે, ઓડાસીજન, હાઈડ્રોજન વગેરે સમત્ત્વ છે જન્મ એની અતર અતર કાષ થતી નથી જે જ્ઞાનને પરિણામે માણુમ સરત થાને કરી કહે સુર જ્ઞાનુ કરી કહે વસ્તુસ્વરૂપ અન્યત્ર જ્ઞાનુથી કહે તેથી અતર જે તેના હાલમા થઈ ન દેવ, માત્ર વિનેદ કે વિષય ૧૭ જ્ઞાનમાત્ર દેવ, સમાજજન કે પરરજન સુધી જ એની હા મરેથી દેવ તે તેજ્ઞાન વિષયપ્રતિભાસની કેમ્પુ આરે છે જાણી સ્વરૂપ માત્ર જ્ઞાન થાવ, જન્મ તરેત્ર પ્રતિ ન થાવ તે જ્ઞાન આત્મપરિકૃતિમત્ર જ્ઞાન હરેવાત છે જન્મતરેત્ર જન્મે તેમ્પે જ્ઞાન જીવરેત્ર સુપરતિ હરે વિષયિત હરેદા નિરતિ હરે અને સપ્તને જાર્થે થાવ તે જ્ઞાનને તરત્તમરેત્ર જ્ઞાન હરેવાત અરે છે

જાણી રીતે જ્ઞાનના જ્ઞાને થાર થાવ છે જન્મ જ્ઞાન તરત્ત સરતેત્ર જ્ઞાન છે એવ જ્ઞાનનું સરતેત્ર થાવ છે જન્મુવા રતરે

(૧૦)

જે પૈસાને તુ યોગ્ય સત્કારને દાનમાં આપે, અથવા
જે પૈસાનો તુ દિવ્યાનુદિવસ ખાવા દાસ ઉપ
લોભ દુનને પૈસા તારા છે એમ કહુ માનુ ક્રુ
બાહીના પારકા છે અને પારકા માટે તુ તેની ક્યાની કર છે

પૈસાનો એક આ ખ્યાલ ખામ ખાનમાં રાખવા જેવો છે અને
યોગ્ય પાત્રને દાન આપવામાં તુપયોગ થાય, વ્યવસ્થાપનાને આપન
આપી મુખ્ય રીતમાં અથવા થાય દીન દુ ખીનો ઉદારે । વામાં
વપરાય થાય દુરાગ જેનમદના રામમાં લગાડાય અથવા કેવલથી,
ફિરિયાલ, નિરાશિત આપમ વિધવા સહ નિવાસી જેવી મર્યાદાએ
દાનમાં અપાય અથવા કળાકેન્દ્રો પુસ્તકાલયો વિધાલયો, અભ્યાસ
મુદોના સ્થાપન કે સમાજનમાં અથવા થાય તે તારા પોતાના પૈસા
છે એમ મનુજે માન્ય તારે કરેલ નિયમિત ખવા માટે જરૂરી
ખર્ચ કરેલો પડે તેને પણ કાચ તુ તારા પોતાના પૈસા ગણુ

એક વિશેષ પૂર્વકના દાન અને જરૂરોમાં પોતાના
અથને અથે વપ દા પૈસા તે પતાના મૂકી દાસ અથ દાન
આપવામાં વિચારી ખસ કરે છે એ રૂપીયો વાદને સેને સાબ
અપાવી દાસ ખાસ કરે અભાગ દોષ તેને દુ અપ દા તરુ-દેખા
કા અપાવ તને કરે કાપોમ્પો સાબ કય, સમાજની અગતી
કાળની ખન તંત્રા અપાલદો સ્વામસતેય કય અથ વિદેશ મેખા
અથ કય તે તરુ પાતાના પૈસા મનુષ્ય વિલસ, વિલસ ને ધ્યય
જાહેરો કોષ ખર તે લાઇન કરેલા અને તેમ જાહેર અપ કય તે
તાલ પાતાના પૈસા કય કાળુ કે દેનનો દાન છે એમજ રૂપક
ન કય તા કરે તેને ક ને અર્થ વાદ્ય રૂપકાન અથે ક,

આજના તો ઝોના વપર ઝોની ક્રીને આખી જિંદગી ઝોની તાપણી તાપણા છે, બેગની જેમ ઝોની ઝોની આં છે અને ઝોન આને તારે કોમ પામનાં આખી તારે તારે આજના જીવનાં થય, આ પેમા પારના થયા અને પારમાના રંગ ખાંડું - આજના નહિ, પેટ જાણી, કોમકોમને જાણ્યા અને અને આખી માનવાની કે સંવેગે અહીં મળી આજના નહિ, કે પારકાના દોષકા-જેતનરા ખેંચવાનું જ થયું છે.

અને ખરી વાત તો એ છે કે માણસને ખાંડું ખૂનું નથી, અને તે તેના ક્રયા વધારે તુરંતમા મળે છે. ખુનું મુંઝવે અવાવના માણસો લાખી નજરે નેનુંઈ શકના નથી. આપવાની વખતે 'શશ્વિ નથી' એવા બદલાના કાંડે છે, મન નથી, આવ નથી, ઈશ્વર નથી-એ વાત ગોપવે છે અને કાકાનો સપાટો તારે તારે તાદના દાયમાંથી આગરમાંનાં બોર છૂટી જાય તેમ મર્વ છાટી દેવું પડે છે. આવા પારકા પૈસા પર માણસ શા માટે ગાડોતો થઈ જતો હશે ? હોય ત્યારે લઢાવે શા માટે નહિ લેતો હોય ? પારકાને માટે વક્ષણ શુ કામ મારતો હશે ? આ સર્વ કાયદા છે. પૈસાનું આખું તત્ત્વજ્ઞાન ગિંધી ખોપરી પર-વિચારશૂન્યતા પર-દીર્ઘદષ્ટિના અલ્પભાવ પર રચાયલું છે. તે જે જાણે, વિચારે, વિસ્તારે, તે આ તે કાંવે

यह्दासि विशिष्टेभ्यो यच्चाश्नासि दिने दिने ।
तत्ते वित्तमहं मन्ये शेषमन्यस्य रक्षसि ॥

(૧૧)

દેવવ દેવ નો દેવ, બોમવદ, મર્મ ।
ન કયો લુઓને ' મરમાખીઓનો ક ન
સથવ અને ધીજ દન્યુ કરી લઈ જાય છે

પેમા બેગા કવનો ખરી રીતે કઈ અર્થ નથી દેવ તારે
ઓમવુ અને દેવ પોતાનો હાથ રારો અને અન્યને તુરાર નયે
રાખવા આ માટે અજ્ઞાત્યુ છે કે અવરોત્યુ તે ખરે ખાતુ અને
ખાતુ તે પોતુ ખીજ દિવસ મવારે વરમવ લખ તારે ખાતુ તો
ખાતુમાં થઈ જાય છે, પતુ આપન રાન વાચતુ ડી પડે એક કા, મ થી
સિંકો દેવને છે અને તંડી પતુ પરા મામતા તારોતર વધારે જ થતા
જાય છે અને મધરો કરી ક નિ કેટલો રોડ ર કયા કુપી કામે ર અને
આરે એ મધરો જવા બેમે છે તારે પમ કરી આ તો જાય છે અને
બિની આડા મમે તોતમા હાથ દવામા આરે તાપતુ અજ ર અને પડી
જાય છે અને પરાધીનતા થઈ ખાતુ કદાપતુ ખાતુ તેડી કા રીમવ
નડી માખીઓ કપ કુમે બેગી મધ આતુ કરે ર પ તે ખ તી નક
કાતે અવગતી નથી દેવાતુ અન્યને પતુ તારારે છે પતુ કો
દિવસ મધપડા નાન મુમ રે કાથ ત્વ રે સર્વ મુતન હારેલા જુગારોની
મડા હાતી નાજતુ પડે ર વેપારમ મમ તેમ કોઈ કોઈ નાજા
કોઈ બેડે વેપાર થતા વેરકુલત્યુ આ જાય છે અને બી રે તમારો
વાપતા માણુમ કવરે કા જાય છે આ મડે સધરવા ર કેમ
આથ નથી સધરે કરે ર તો કોઈકોઈ અથ ર નિજે તો રા
ખાતે રીથ છે, પારા મડે એમડુ કરેતારે મરેમા કે દુરડી છે

આમાં મડે દેવવ દેવ તો આરે ખુબ દાન રે વમ
પામને રીધી તેમ ર સવરા જ્યો અવસ્થિત કુસ્થાને પડેત

એ વિશેષરૂં નવામ કરી ધનનો લખોમ કરો. મેંજ માર્ગે
ખરચેલ એ ખુશનું નથી, સપાશે કરેલ દાન એ નિર્મલક
જાતું નથી, મેંજ પાનને નરને વખને એમ મદ્દ કરી ઊભી નીમ્યા
વગર એ નથી, મારે દોષ ત્યારે ખુબ આપો, દુશ્મનો કે કારિદનો
બધ માથા પર ન ગણો, દેવર નમાતાં ગરીબાં પગનીન અને
વ્યાજરડીએ ટવવાના છે એમ ન મારો. આપો, વાપરો, ખરચો
અને 'તણું' મળે અને નદિ મળે તો મનમાં ઓગ્તો તો નદિ જ
રહી જાય. માત્ર વાપરવામા કે દેવામાં વિશેષની પૂરી જરૂર છે.
લિશ્કરમા દિવેલ કે ઘી નાખવાયા ઊગે નદિ. પણ લોટ માથે મળે તો
જરૂર પુષ્ટિ કરે. બાકી એને ડામા પૂરી ગખવામાં આવે તો એ ચાર
મામગા એ ખોરું થઇ જાય અને અતે એને 'રેતીમાં રંગોળવું' પડે
કે લિશ્કરે નાખી દેવું પડે. આવેલ વખતને ઓળખે એ જગુકાર, છતે
પેચે હાથને હાથે તે જાની, ગરીબ ગચ્ચાની હાથ સમજે તે અકલ્પવાન
અને આવતા દિવસને ઓળખે તે મમલુ; બાકી તો કંઈક આવ્યા
તે કંઈક ગયા, નંદરાજની સોનાની ડુંગરીઓ પણ અતે અહીં રહી
ગઇ અને પોતાને રસ્તે ઊઘાડે હાથે ચાલ્યા ગયા. ધનનું કળ દાન છે.
લાગમાર્ગની એ શરૂઆત છે અને મદાત્યાગની આદિ રચના છે.

दातव्यं भोक्तव्यं सति विभवे सञ्चयो न कर्तव्यः ।
पश्येह मधुकरीणां सञ्चितमर्थं हरन्त्यन्ये ॥

(૧૨)

અતે તો પૈમા એ પજુ અપેક્ષિત વસ્તુ છે, દારજુ કે
લેની પામે ધોરા હોય અને ધોરાની જ એની ઇચ્છા હોય
તે વધારે ધનવાન છે, જ્યાં લેની પામે ઘણું હોય અને
હતા વધારેની ઇચ્છા કરે તે પૈવાન પ્રમાણમાં ઓછા ધનવાન છે.

એ સુદર સુખાસિતમાં જઈદરિએ જાણુ છે કે અમે વામ્મ
વમોથી સતોય પામી જ્યાંએ છીએ, તમે રેશમી વમોથી સતોય પામી
છો. આમાં સતોય તો જાણેની જાણુએ સરખો છે અને જાણે વચ્ચેનો
તાવન મુગ વમરનો છે. મારી જેનાં મલ્લમાં તુચ્છા આવી આવતી
હોય અને પ્રમાર પામતી હોય તે ખરેખર મરીત છે. એ વાર ખનમાં
મતોય કદા મપે, પાત્રી કોણુ દરિદ્રી અને કોણુ તામેવત. આવી
સુદર જવામાં એ ત્યાગીના મુખમાં અત્યંત વિસિદ્ધ વિચારો મુગને
મદાન સત્ત્વ જમન અમુખ વજુ કુલ છે. વેરાગી ત્યાગી મેલા કરેલા
પિપતિ અમારખેને કહે છે કે મે તમારા ખનમ હજુ વજુ વધારે
ધર મે. રાવાની જતિ હોય તો તમે આશાદાસીના આજીક ૧૬
જિખારી છો. પરાધીન છો. દાસીગુજ છો. મારે તો મદેશ અને
મૂલ, મરખા છે, મારે દાસદુદાસા કે જાની હાલના વજુ સાખ છે.
મારે દુપલા દરાપર કે દલવા મેલા મોડા અથવા કુદા કે દેસ
હરખા છે, મારે જોખન બીન તજુરો કે જોખરો સરખ છે. આવી
જીતે ખન ધર સતોયની જવાહરી વજુ એમે જાગીધરવલ કે મરખ
મે છે. કે નેરને, સેવ કે સેવાને કરી કે તાત્પત્ત વજુકને,
જામન રહેનો નથી.

અને આશા તુચ્છા છે તો એટલે વામ છે કે અને વધારા

મમ્મી તો પાત્રી તે પાત્રીપૂર્વે મમ્મી તે પાત્રી પાત્રી જ મમ્મી એ
અને આપણને રંગે આપે તે જ મમ્મી રંગે આપે રંગે મમ્મી પાત્રી
કે પાત્રી રંગે. હાથે ન હાથે મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી અને
દાખલાને રંગે. મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી અને
મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી
તેની પાત્રી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી
મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી
મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી મમ્મી

આપણે જુઓની નમનમના ગાયવાળી મમ્મીપણી પર મનરાજ
મમ્મીના વર્ણવનાં નિર્ણય થતાં મેવાયી મમ્મી પાત્રી વધારે મોટી દુઃખ
તેને મમે તેમજ મેવા તો પણ એ દલુ મમ્મીના જ કુમે છે, આપણી
રાત્રે ખાર વાગે પણ એ એની પાત્રી નદીમાંથી લાકડા ખેંચાને છે અને
માથે એક આડ કાંઈ ન રતો હોય તેરાને પણ જોક વગે મરચેયા
દુઃખે છે. એટલે મરચાઈ ક તારવતપણું એ પણ અપેક્ષિત આવત
છે. અધ્યામ ઘટે, આશા હડી નય, મનમા તોય થઈ નય તો તે
રાજ મહારાજ છે અને નદિ તો મેનાનો દીરાજગિન જળનો શેક
હોવા છતાં એ મમ્મી શેક છે. આ દષ્ટિએ સતોષીને સાચું સુખ
છે. એ મહારાજ તાલેવંત છે, એ એના રાજ્યમાં મહાસે છે, બ્યારે
તુષ્ટાવાન પારકી આશાનો દાસ અને છે.

ક્રમ

Wealth, after all, is a relative thing, since
he that has little, and wants less is richer than
he that has much but wants more.

COLTON.

(૧૩)

અરાજ માણસનું જગ દામા છે શક્તિમાળી
માણસનું બૂધનું દામા છે, દામા લોકમા
વરીકરનું દામાથી શુ માધી મહાનું નથી ?

માનવપણાનું મૂલ્યાર્થનું ખીનું લાગ્યું દામા છે કિમ્મતે
કે જે મનુષ્યને પાતાની અનુના મુદ્દમમા કરાવ્યા દોષ આધવા જેની
આવના કે જેનો આદસ મૂલ્ય (દુઃખાનુભાવ) થવાનો કે શ્વેવાનો
દોષ તણે દામા આપી જીવનના આખો ગામ થાવો વનમાં જે
માણુમ જરા પોતાની દુષ્ટતા વિરુદ્ધ કાર્ક વર્તન કરે કાર્ક જરા
પોતાનો અવળવલત બોલે જરા થાતુ બોલે, તરુ વેપારમા ગુણાન
કરે કે તેના ઉપર ગુણે થા વન તે માણુમ કાવે નહિ તે માણુમમા
આરિય રમતુ કરે નહિ તે માણુમ ધર્મનિ મગમા આગળ પધરા
જરા હાં નહિ તેનું પ્રવાલુ સાધન ગામ આગળ પધે નહિ

માનવવિધાની નજરે જોતાં તો દામા મન ઉપર કારે અત્યુચ
જનાવે છે મનોવિકાર પર વિગમ હાથે છે અને અસ તને પશુ જગ
આપ છે કો વાન ખૂન થીવટથી લખાવા જેની છે નવજગ
કાચાધાચા આણુમા દામાવાન લાતા નથી, કાર્ક દામા ના
અને દોષ કપ દામા પાતાને વરા જાતી તપી અરભિમન મનુષ્ય
સપ્તપણાના દવામ પારજુ કરે તો દોષ વખતમ આ અનુરો વખતે
પોતાના મુળ દવામમા ધાર કયા વગર રહો કરો નહિ અને સદા
આણુસ દોષ તે જ કહે તેવા કાલ કે અગર દેવમા પાતા અવ
પર માણુ રાખી દોષ છે અને એ પાતાની રેવ રમ વગર તે કહે
તેવા ઉત્તેજ મલગો આ વે તારે પશુ એ પાતાની જવાર પર અત્યુચ

મુખી મને છે, મજાગુડામળીના માગા પર ખેંચના અંગાગ એનો મગો! મામુરો મને ત્યારે પણ દમ્પ ગળે તે તે અતિ તમ્મ નગને: કાખો! મજાગુ, પણ દરેકમના કમોરેખાં મળો. મજાગુ દરને! આને ત્યારે મજાગો: કાખુ ન મુખાવનાર તો કમ્પ લેઈએ છીએ અને તેમ એની નિર્બળતા કે અશક્તિ મજાગી નથી. એની શક્તિ મામા પર અને સેનાર પર જરૂર હાય પાર છે અને મેટલા માટે દામાને અડાદર મામુરમનું મુખજુ મજાગા આવી છે.

મામા યા કરે, તમે મુખે ન માઓ, મામાનો યા ખાલી જાય અને તમે મો જમાગા કે કાનિયા કાદવાને અતે દસી પડો કે વિપદા કંઈ ત્યારે તેની અમર મામા ઉપર વશીકરણ જેવી થાય છે અને તે ને જરા પણ વિચાર કે કુશળ માખમ હોય તો તમને નમી પડે છે, તમારાં મરખુને બોડી પડે અને તમારો અને એનો સંબંધ હવતો થઈ જાય છે, જમી જાય છે, તમારા હવનનો ભાગ બની જાય છે, માટે આવા વશીકરણને યાદ રાખતે, એને પોતાનું બનાવતે, એનાથી રાચતે અને એના પડખાં સેવવામા તમારો અહીં અને સર્વત્ર વિજય છે, તમને એમા અખૂટ આનંદ છે અને તમારી સાચી શક્તિનાં એમાં મૂલ્ય છે એમ સમજવો. ક્ષમાથી સંબંધ બધાય છે, ક્ષમાથી ગયેલ સપત્તિ મળે છે, ક્ષમાથી ચારિત્રનું સામ્રાજ્ય મળે છે અને ક્ષમાથી સર્વ મળે છે; માટે એ મહાદેવીને પોતાની બનાવશો તો લક્ષ્મી સીધી ઘેર ચાલી આવશે.

ક્ષમા વહનશક્તિનાં શક્તાનં મૂપજં ક્ષમા ।

ક્ષમા વશીકૃતિલોકે, ક્ષમયા કિં ન સિધ્યતિ ॥

(૧૪)

અનર્થોનુ મૂળ કૈષ છે, સમારંભા જયેન
કરાવનાય કૈષ છે ધમનો દાય કન્યાય કૈષ
છે તેટલા આરે કૈષનો ત્યાગ કરેલ.

મમારનુ મૂળ કષાયો છે કૈષ, માન માયા અને સભ એ
એના નામો છે એવા તરતખા એકી વધતી દોષ છે જનુ એ
ચારેની જગ જ ધણી આણી રે વ છે એને એળખવાની જગુ જારે
છે કારણ કે કષાયો મુક્તિ મેળવતી એ માગી મુક્તિ મ માવા મહિમા
દરિયાના વિષયોનો ત્યાગ થાય અને આતરમહિમા કષાય ખનો વિચારે
પર વિશ્વ થાય તો વસુન મુક્તિ જ છે એટલે મમારનુ મૂળ
કષાય છે એમ વારંવાર કહેવામા આવ્યું છે કૈષ અને સામ ત્યાગ
દય છે અને પતી ન કરેન પતી પતી કરાય તેવા છે

તપશ્ચરમિષ્ટીમા તેના મધ્યારે જરાવર રહુ છ કે મરેન જર
જગ્યામા કે કિમજગ્યામા, તત્ત્વચાકમા કે તત્ત્વચાક અથવા તો એક
પત (મમા-સપાતી) નો આભ્ય જવામા મુક્તિ નથી કરાવતી મુક્તિ
એ જ ખતી મુક્તિ છે એવું મરેન જામામા કે તાંત્રિક મ કે
તત્ત્વનો ધોતી ધોતી વાનો કરવામા કેલ કુટારો માનતો હેવ લે તેમ
લેતી જુલ થાય છે કરાવત આજખી તેના પર વિશ્વ મેળવવામા સત્કારે
ના જત છે કષ એ ત સકરેનો તેમા આર એ ત સામ
થાય છે આ થર રત પૈ દી કૈષને એજખરે એ એ કરી
જગન છે

જન કાલ કષી જન જરેનો કનુ પેલ દેરે એટલે
ને જુ, કષ તેને માવવા પતી જુ, પતના જાને રજર ક છે

આજીવનકે એ કોઈના અસહ્ય મરણને હો રીત કરતી, અભોગ કેવો,
એ સગા મારણ કરવું કે અજાણ સગા કે એના અનિર્ભય છે.

સાચી જાણ કે ધર્મ પાતાની જાન પર અન્ય માટે, કદાચ
છે, વિશેષને નિર્ભયતા મેં છે, પાતાના નમન અને વચન સર્વ
જ્ઞા છે અને મંમકતા નાશ થતી કદાચ છે અને મંમક, મેં છે એટલે
ધર્મને એક માણે મુખ્ય અંગ નાશ પામી મરુ. અદિમા, મંમક
અને તપ પર ધર્મની જગત છે, તેમાં કોઈને અને સંવર્તને વિશેષ છે
અને પરિણામે અદિમાનો પણ નાશ થતી કદાચ છે. તપ કરનાર કોઈ
મેં નો અનુભવ થઈ જાય છે અને ધર્મગરીર મેં પડી જાય છે.
એટલે મંમકતા પામતને પાકે જાવનાર કોઈ છે અને આખા ધર્મનો
જ ને તપ કરી નાખે તે પડી નાશ મળી મરતો નથી. કોઈ
જાતનો પતિત થતી જાય છે, કોઈ મુસદ્દી ન કરવાનું કરી બેસે છે,
કોઈ એવર મેં જાણવ વિમારી આજીવંતમાં પડી જાય છે અને કોઈ
માણસને ધરના મગાસેલી કે મિત્રો માથે ચાલુ ક્રેશ થાય છે. તેટલા
માટે ધર્મરતને મેળવવાની ધ્વજાવાળાએ પોતાના સ્વભાવ પર કાબૂ
પ્રાપ્ત કરવો ઘટે અને કોઈનો સર્વથા ત્યાગ કરી કષ્ટમાયુષ્ય વિશ્વાસવો
ઘટે. એ રીતે સર્જન-શૂદ્રસ્થ થઈ શકાય.

૫૫

ક્રોધો મૂલમનર્થના, ક્રોધઃ સંસારવન્ધનમ્ ।
ધર્મક્ષયકરઃ ક્રોધસ્તસ્માત્ક્રોધં વિવર્જयेત્ ॥

સુભાષિત

(૧૫)

દોષ પાત્ર મધુમ શુભને થઈ મોટે છે એ મળેલી વાત છે, પણ તથોચ્ચ આજમ પર શુભને થતુ, શુભને થવામા પામે છે એટલા થવાયો, કયા વખતે મોટે થતુ, ખરા કારણ-પ્રસંગે થતુ અને ઘરાબર રીતે મુક્તિ થતુ, એ એવી મળેલી વાત નથી.

શુભે થતુ એ તો બદ મળેલી વાત છે એના ખ્યાલમા કિમ્તુ સ્વરૂપ ન આવ્યુ દોષ એ કોષને બોધના આગમનાર તરિકા કે સમય ના પાત્ર તરિકા ન ઓળખના દોષ ને જરા મોટે પ્રમમ મન કે કોષ કલાપને કરા પગી નથી હ જેવારમા કોષ કે વાના પ્રમમો કોષ કોષવારે આવી જાય છે, તરે મમન મમાશુભ કેવલો એ તો બદ શરી વાત છે પણ એમાથી તે ન જાને તમે કોષ કરવામા પણ અમ્ય રાખી પો હ નહિ તો મેઘનુ મો વેરારે જા રામો મારે આમ જાય તેના પર નાજાની દોષવારે આવ મોની રમ રક કે મુશાનીનો આવવી પો અને દુનિયામા અપવારે દેસા નથી મોટે કોષ કરનારે પણ ક્યા વિવેક રાખવા ને હો તેમા રાખવાની સજાત પર વિચારે કરના સમાશુભ માટે કિમ્તુ જાનવ વિચારવા એવી થા પો છે

(૧) મમે તેના પર મુક્તિ ન થવા નીકરે કે પર મુક્તિ થવ તે પાસકે નહિ તેમા તે કાચ નહિ હા તે મોટી જાય અથવા મરે ખરા એમ સામે મુન્દેયર દેવ મો મુન્દે કરવ પાસકે મરે દેવ તો તેના પર મુક્તિ થતુ એ સમ રાજ તરી વાત છે જાતે ત દુનિયાની એમ કાચા ખાચા નહિ (૨) અમર હા અ જાતે વાત મુક્તિ કિમ્તુ અથવા તેની વિચારણા અ વે છે અ મરે કરવ તે કિમ્તુ

(૧૫)

દોષ થાય મનુષ્ય ગુણે ધર્મ મારે છે એ માટેલી વાત છે, પણ તથોગ્ય આત્મ પર ગુણે થતું, ગુણે થવામાં પોતા દોષો ઘટાવશે, કયા વખતે ગુણે થતું, ખા. કાશ્યપ-પ્રસંગે થતું અને બાલાજી દીને ગુણે થતું, એ એટલી સામેલી વાત નથી.

ગુરમે થતું એ તો બહુ મને િ વાત છે એના બ્યાસમાં ક્રિપ્ત રસરસ ન બ્યાસ્ય દોષ જે કહેને બોધના વાગ્દાયના નીકે કે સમય ના પાતા તરીકે ન બોધાવના દોષ તે જરા નિમજ્જ પ્રાપ્ત થાય છે કોષ કરાવને વરા થતી વખતે જ વેવારેમાં કોષ કરવાના પ્રયત્નો થાય છે વાર બ્યાસી વખતે જ તરે સમય મધ્યામુખ કેવલે એ તો બહુ સાદી વાત છે પણ આથી તે ન જો તબુ કોષ કરવામાં પણ આત્મ રાખવી જોઈ શકે તો પ્રાપ્ત થાય વારે વખતે સામે મારે આત્મ વખતે તેના પર નામગીરી દોષદાતા કાય માગી વચ્ચે જ કે ગુણાત્મની બ્યાસી જો બ્યો દુનિયામાં બ્યાસપરા હોય વખતે કોષ કરનાર પણ ધ્યાન વિષય રાખવા જોઈ તેમ રાખવાની સલાહ પર વિચાર કરનાર સામાન્ય મને વિચારી જાત વિચારવા નથી થતું જોઈ

(૧) મને તેના પર ગુરુસે ન થવાય નીકર જે પર કુમ્મલ થય તે થાયને નહિ તેમ જ કાય નહિ કે ત જોઈ વખતે બ્યાસપરા ખર ખા. એમ સાચા મુદ્દેય જે થ મારે ગુણે કરેત વાત કોષ દોષ તે તેના પર ગુણ થતું એ સમય રાખ તર વ જોઈ વખતે જ દુર્ગાત્મની એમ કોઈકા બાધવા નહિ (૨) બ્યાસ કર બ્યાસ કર વ ગુણો કોઈકા બાધવા તેની વિચારણા થાય છે એ કરેત અને કોષ

મર્યાદા નહિ. કોની પૃષ્ઠી મોરવારને લોકે મર્યાદા નહિ અને જોરવારને મોરવાર કો મર્યાદા મર્યાદા નહિ. કોનો પાંચે વખત, પાંચ અને પ્રમોદને અપુરુષ દેવો તે જ. (૧) અને ગુરુએ ગુરુમાને વખતે ગોમ, પંચન-મા જમ્યા પેલા દો જિ અને પંચનનાર જરૂર મુજબ છે ત્યાં જોડીને તમામો મર્યાદાના મોરવાની કાનિ માત્ર અને નીચે દમકા ગોવાના મર્યાદા માત્ર નીચે તેને જાણ દેવાં છે. જો માત્ર મર્યાદાની પડે. (૪) અને ગુરુમાની જામન ને ગુરુ ગુરુમાને મોરવા દોરો તેને જ. નામાની સમારણા કરવાના મોરવામાં નામાન દોરવા. માત્ર માણસ મારા અર્થમાં મર્યાદા તેને દોરવા ત્યાં ગુરુમાં કામ ગોમ, જાણી વિદેશ વગરનો ગુરુમાં કરવાથી ત્યાં જાણી જાણ અને પાનાનો દાવ લગી પડે. (૫) અને ગુરુમાં જાણજો મોરવા જેવે કરવા મર્યાદા માત્ર જાણ જાણ મર્યાદાથી સાથે તેવું દોરવા ત્યાં તમામો લગાવવા દાવ ન લગાવવા અને જ્યાં હુકર કરવાથી પડે તેવું દોરવા ત્યાં નિર્મલ્લનાનું વચન બોલવું ન થયે.

આ પ્રમાણે ગુરુએ ચત્રામાં પણ વિવેક વાપરવાની જરૂર છે, પુણ્યના કરવાની આવશ્યકતા છે અને મગજથી રાખવાની જરૂર છે. ક્ષમાની મોટી વાત છે. તે અને તેને પોતાની મર્યાદામાં રહેવા ખાતર અને સ્વમાનની જાળવણી ખાતર મન પર કાચૂ તો જરૂર રાખવો થયે. સમજનને ક્રોધ હોય નહિ, હોય તો જાઓ વખત ટકે નહિ અને ટકે તો તેને તેના વિરૂધ્ધ જો સુધી ખેંચી જાય નહિ.

Anybody can become angry—that is easy;
but to be angry with the right person, and to
the right degree, and at the right time, and for
a right purpose and in the right way—that is
not so easy,
—Aristotle.

નિત્ય મિત્ર સમાન શરીર છે, પર્વ મિત્ર સમાન વ્યવસ્થા છે
અને પ્રજામ મિત્ર સમાન ધર્મ છે અને તે ખરે બાધક છે

મિત્રો-સ્નેહીઓ અને પ્રાપ્તિ દોષ છે નિત્ય મિત્ર પર્વ મિત્ર
તાણ મિત્ર વગેરે જેના દરેક પદિયક થતો દોષ તે નિત્ય મિત્ર
જે વાર તહેવારે કે રજાના દિવસે મળે તે પર્વ મિત્ર, જે વધારે મોડાવખૂ
અનાયાસે મળી જાય તે તાણ મિત્ર શરીર બાબતે એવન સુધી સાધે
રહે છે તેવી તે નિત્ય મિત્રની કક્ષામાં આવે સમાસવર્ષી કેઈ કેઈ
વાર મળે તે પર્વ મિત્રની કક્ષામાં આવે અને વહેવારમાં જન મિત્ર
મનુષ્યમાં આવે છે તે સર્વ તાણ મિત્રની કક્ષામાં આવે બાકી તો
જી ન મળે શરૂમાં મિત્ર તાણ મિત્રો વગેરે જનુ દોષ, અથવા બહારમાં
તહેવાર છે • સમજીને તે સાગ્ર પ્રેમ તે પિતૃના આ રહેવાત પશુ વિચારેલા
તેવી છે અમુક અમુકને વખતે મિત્રો દૂર રહે છે ખરો અતરંગી
સમા દોષ તે જ તેજ વખતે કામ આવે છે મિત્રો સમાને ભવિષ્ય
તહેવારમાં આવે છે • પારે પારે વસ્તુ ચિત્ત પાપ દોષ તર વખત
ખરો મિત્ર જાણવામાં આવેલા કાલ પાડી ઉભા રહે છે અને તને
અધિક તહેવારમાં આવે છે આવા મુકે ના કેટ દોષ જે ખરો અતરંગ
વખતે પાપ ઉભા રહે અને ના પારે પારી મનુષ્ય કરી દોષ તો તે
ધર્મ છે એ જાણકાર તાણ વખત આવે જવન વાંચ અને મિત્ર આ
અવધ અને પદિયક બરાબર પાપ આવીને ઉભા રહે છે જલ્દ આ
મિત્રની જગ ૧૦ પા ન હોય દોષ આ સારી અવસ્થામાં છે આ
ન દોષ જનુ દોષે તરફ આવે તરત દોષ ને તરફ આ જાણકાર કે ખ
આવી ઉભા રહે છે અમુક દોષે કાલ કાલ ને કાલ દોષ આ જાણકાર
કોઈએ ન જાણે દોષ, અમુક કાલે દોષ વધારે આ જાણકાર ન હોય

૧૭)

સાનામા જટવાને યોગ્ય હીન હતી લોગમા જટવામા
આવે તો તે હીન કાઈ ની ગણનો નથી તેમજ શામતો
પ્રમ નથી માત્ર એના યાજ્ઞને કપડે થરે છે

છા પર દળર ખરચીને એક મેળા ધનવાને હીરા લઈ
અન્યત્ર અગાડ માત્રનાર મુલ્યવાન પાણીદાર હીરાને અંજે માગા
માદાની વીંટીમા માલ્યા આમા મુલ્ય કેનુ થાય ? હીરા પાતે
તો બોમનો નથી, કાળા કરતો નથી દરિયા પશુ કરતો નથી,
પશુ આપ ઉપાડી એનાર માનુષ દરન હતી તે કે અના માલી
માડે દોવો બેઠે એ કે અમલનો આધાર દોવો એનારે નિમતી
હીરાને કામ સાગમા જરૂર એને તો પોરીમા કે સાનાની અદર
મદર નખીઆની અદર જડાય ત્યા એના તજમા વધારે થાય, ત્યા
અ મનાનુ મુલ્ય વધારે ત્યા એ હીરા-આપી ઠીગી રાશે

એવી જ રીત હતાની મુલ્યવસ્તુ મા નાર કે અદામુલગીરી કરનાર
અ તાપારણુ વિહાન નવને તમ રાશ માળસા બેસાડી દે, અ દળરના
માનિ વધારવાળા કે આપણને મારી મે પડીઆ રામાય હિ અવિચ
રામવવાનુ કામ આપા, કે દળર માનુસની વસાતે તૈયારે કરી
તાનાર માડા રસાપાન બદલા તજવ બસ ? તે અ કમ ત એ
કરી આપ એને અના અમ પર આ કે વિરહ પશુ ન જરૂર પશુ
એવી મોઢવસુ કરનાર તમારી નિમત્ત રહ અદર તમે કે અ જા
આવડન વધરના છે, 'પુઢા' છે અમ અ પશુ દેખક આરે
અમલે છપી વાત બેસી અમ દે છે હવે જરૂર અમલ

જીવન જીવુ દેવ ને પગથે' હતો, અને તેથી જીવનને માન્ય કરી કરતા આપણે અને મેં પણ જનહિતના માટે ને આપણા મુદ્દા, અન્યને તેમ કરતા ફરજીયા આપેલ, જેવડા રોગ અને પામ્યાને કરી રંગી આપેલે મગાડેલા સુખ માંના બે પાંખો, એકબીજામાં ચમન કરીને એ તે માત્ર દુઃખ બદિ છે. આપ નામરે છે, આપની અપોષ્ટ છે. જીવનના જીવનને એવાથી, મગાડથી, મનથી સુખી કરવાના પ્રયાસમાં પણ માંના આનંદ છે. જાતી નંદગામ્ને મોનાની દુઃખગમો પનાલી ને મો' અને અહીં મો' મો' અને પામ્યા વદાખુ નો માત્ર પતન એક એક પણ વદાખુને માથે ન પડે ગયા. જીવનને ખવગમ્યું ને ખડું ખાડું, જાતી ખાડું તે તો ખોલુ. એ વાતને સમજે તે પગેપકારી જીવનમાં જ એમ લે અને મગાડ ખાતર અનુકૂળતા પ્રમાણે લોગ આપવામાં. પાતના મદન કરવામાં, બૂબ તમમ વેડવામાં કે જોના દુઃખો ખમવામાં ને મોજ લે તેવું જીવન એ માચું જીવન છે અને માન બેન્કમાં કરોડો કે લાખોની લેવડદેવડમાં જ રાજ થઈ જનાર માટે તો આ માત્ર એક ફેરો છે, આટો છે, ખોપ છે. અને તેટલું પારકા માટે જીવવામાં રસ લેો. પારકી મેવા એ ખરેખરી પોતાની સેવા છે એ સ્વતંત્ર જરાબર સમજે અને અને તેટલું પરાયે જીવન જીવવામાં રસ જમાવે. જાતી તો કાગડો પણ જીવે છે, ખાપ છે અને મોત આવે ત્યારે મરી જાય છે. એવા જીવન માટે આપણે અહીં આવ્યા નથી. આપણે તો અહીં પોતાનો વિકાસ સાધવો છે અને પોતાને બૂદ્ધી પરને માટે જીવન વહન કરવું એ એનો રાજમાર્ગ છે.

We are not here to get all we can out of life for ourselves, but to try to make the lives of others happier.

Sir William Osler

(૧૨)

ઠાઈ ઠાઈ આજુ-સા મરવાના થરા નુધી પાનાની મખા
વનો યુતગત્રી રાખે છે આવા આજુસાં મારે બરાબર
વિચાર કર્યો હોય નો બજારી કે તેઓ પાનાના થન
કરના પાકાના પૈમા પર ઉતરના દાખરી કાદવ્ય છે

અમી નરે પશુ કમી ન કુટે અને સાબં લાકણુ કપળાં
જળ ' એ સર્વે જગપ્રીતી કહેવતો એક જાગન જરૂર જનારે છે કે
માખી આખો દિવસ મહેનત કરી મદિનાએ પાંચી કુલ કુલ બેસી
મધ તેડું કરે પાતે ખાધ નહિ જગ્યાએ આવા ન દ-આ સજ
જગપ્રીતી વાન છે ત્યારે એ મધ કોણ ?

અને આખો દિવસ રાત્ર મનુ ? કરાં પિતા આકાં કરે અને પાતે
સુખે ખાધ તદિ આવામા તમ ને નીગા આરો ? અને મરતી વખતે
મારો પાછળ આરોસાં ન માગવું કે માગમ મરે અમુનરો કરી પારેવા
ને જન નાખ ? કે જનનાં રેહા જાણવળું-એ થન કોણ ? એ
તો નર્તી છે કે અદી બુદ્ધી મુકીત જગતુ છે અને પાંડે ન ' હું ' ?
દિવાર વડોમ એ એ કણિ કેમ કણિ-અમ પસા ને ન વા ? હું

આતી રમતિ નરે કમ્યા જ વડોમ ? એ સાચ બારો
કેમણુ નમા ? ન આપ ત બારો તામરુ સાનર કપલ વરે
અરનં કરેવા કરમાવ- ન પિતા કાણ ? અના ત ન બ કલે દાણ
મરી અથ પાળી ન રિ આપ ત તન કે કે કરમ પરવા જલ ન દે
અને બુના જમાના દેવ તા જગુ અમને છે ? કે કરના જમારના
એ જામ મ ખીયા કે કે કે અમલમ પલ કાલ જાણુ જન રાગ
જમાના પશુ પરી ન અમ

ત્યારે અ ત પરા ન દિવ કરા એ ત કેવ રિવ કરે

એક દેવતાના ચારે આળા પરજામ મોં ના મળા દિશાને પણ
રખાશે. પણ જ્યારે જ્યારે ન હોય ત્યારે જ નહિં તે થોડું મરુ
આવના જામ મળે, એવી માન્યતાને આધારે એ થોડો મમલો
કરે છે, પણ આવી રીતે જોઈ જમીન એ ખરી રીતે પાડના પેનાનો
મમલો છે, હવે જેના માત્ર પછી જો જમીનનો આશ્રય છે, જમીન
પર કુખપર્ણ આળા આળા એ મોં મરુ જમીન પાડનાનો
મમલો માત્ર છે. મનની અસ્થિતિના મમલનાર, ખરેખર તે માથે
આવશે એ પાડના મવ્યવહાર કરનાર આ રીતે દેવતા પછી સુધી
પેના ખરચવાની વાત મૂળની રાખે નહિ અને રાખે તો તેને પુરું
કૃષ્ણ મોં નહિ

‘દાર્ય તે માર્ય’ એ વાત મગજવા નેત્રી છે, વાતવાધી
લજાપુ છે એ વાત ધ્યાનમાં લેવા નેત્રી છે. પોતે કરેલ મળાવના
લાભ નજર નેતાથી અનુભવનાનો વાળ પણ થાય છે અને કરેલ
કાર્યનો બદલો દલ્લરગણો અહીં ને અહીં મળે છે.

માટે જે કરવું હોય તે આજ કરો. નાણા વેકાઈ નતા વાર
લાગતી નથી. પુત્ર કુપુત્ર થાય તો કષ્ટક વગીયતનામા નિબેરીમા સડી
ગયા છે અને વકીલોની નજર મોટી મિલકત પર હોય છે. આ સર્વ-
માંથી બચવું હોય, પરસેવાના પેસાનો લાભ લેવા પાછી ઈચ્છા થઈ
હોય તો જે કરવું હોય તે તુરત કરો, પાછળવાળા કરશે એ વ્યામોહ
છે, મૂળથી જ ખોટો પ્યાસ છે અને અતુલવથી કષ્ટસાધ્ય છે. ખરેખર
તે તમારું છે, બાકી બધાં બામા છે.

He that defers his charity till he is dead,
is, if a man weighs it rightly, rather more liberal
of another man's food than his own.

Bacon.

(૩૦)

ધર્મનું વ્યાખ્યાન શાસ્ત્રી દોષ્ય તે વખતે જે ભુદિ થાય, મનમાનમાં બગની ચિંતાની ધાયા વખતે જે વૈનમ્ય ભુદિ પેરાય, વ્યાધિવાળા દોગીને મદવાદ દરમ્યાન ત્યાગની જે ભુદિ થાય, તે જો નિશ્ચય દોષ-પાટી ત્રાય તો બધેનથી મુક્ત દોષ ન થઈ જાય ?

મુદ્દ ત્રાગી જે ત્રી ભાગાદર, ખરેખરો અભ્યાસી અને જ્ઞાન વિચારે વાળી અને વનનમાં ત્યાગમાય રમી રતેન દોષ તરો થઈ શકે. આવી મીઠી ભાસમાં ધર્મનું સદમ્ય સમજવના રોય, મન તનો ઊમતો ખરો દોષ મળજીમાળ અને કરે. જેવા દાખમાં આપ્યો જતા દોષ અને જોના પૈરાય દા વતમા તરનો દોષ ત્યાગ કે જે બુદિ થાય ? જે નદરાગની ભાનારી મુમરીથી વાત કરે જે દુષ્ટ જેવા મિદા દાગન બિખ મમત બસવે આ દોષાવન બાદિએ કરે દાદાગનની વાત કરે જે એ મુલિબદનો ત્યાગ વખતે ત્યાગ કે જે બુદિ થાય ? વિષયના કેવા ભામે ? ક્યાવપરિભુતિ પર કેવી ભા કરે ? સવધરની કેવી આગખાખુ થાય ?

આકલા રમ નમ બાદી પ્રવતી રમતી, વિષય કે સમયોની ને જગતી દોષ સાચા સવેગી કોઈ આપનાર વધારે કુખીતા દાખમાં આપે. આપના દોષ અને કરને મુદ્દ નમત છે અને આ વખતે ૧" આખી આગને આગે રમ જવાન દા આસાઈ આના પર કે એક દુરતો કે જે જેનાની વીગે વખ આપનાર નથી મર્વ વગતુ વગ વરજુ જામુ દોષ તરે પાનાના મનમાં કેવી બુદિ થાય ? કેવું વિચારે - ૧૪ ૧૦૪-૧૦૫

દીધી નામ આપેલો દેવ, જ્યેષ્ઠ આવા કમળી દેવ, લેવે કમળ દિવ્ય આપે તેમાં કદાચ નિગમી વચ્ચે જેવા ખરાબ દેવ, ગમે પાણી દાગવામાં પણ તેમ જુએ દેવ, ત્યાં કમળ નિમાર આપે કે આ અપિર્મિતો કહું નો આ મોહનથી કાન નથી આપેલા અમારમારી નામી કહું ! તે વખતે જમણેય વિષમય, એવી મેલ પૂંજી, ગોળેલ મમલજી, મર્વે નરક દેવા બુદ્ધિ થાય ? પેનાનો તેમની મર્યદા મંબેલ દેવા પ્રશસ્તો, કેવા વખત મરેલો અને તેનાં પશ્ચિમ વાવનારો છે તેને અગે દેવા નિયાના આપે ? શા મા નિર્ણયો મુકે ?

આ મુક લેખન, શક્તિ ત્યાગવદિ, મમલનક વિચારોના લે રથાથી રચરચ તે તો મમ ચર્ચ જનય, મર્વે જામન ખતમ થાય, મનુષ્ય પાનાના અખંડ રથાને પહેલી જનય. ખજી શયુખગ તો આખ્યાનશુદ્ધ થી નીકળતી વખતે જ શાકુમર જની જનય. મશાનમાથી પાછા કરતા મુદાપ કે અમેરિકાની વાતે સદી જનય, રાગ પૂરા થાય ન થાય ત્યાં તો વેપાર-મધાના ઝોડે આપવા લાગી જનય, અને અતે 'ધર દી અને ધર દહાડા' થાય. તેમાં શું રળા ? તેથી શું વળે ? એમાં કાઠ જાનનો રંથાથી લાભ થાય ? માટે આવા દૂંક વખતના વિચારને રથાથી રૂપ આપતા આવડે, આત્મવંચના અને દંભને તિજાજલી અપાય અને તેમાથી રથાથી લાભ મેળવાય તો ત્યા સાચો ધર્મ આવીને વસે; બાકી ઉપરચોટિયા ભાવનાનો કાઠ અર્થ નથી, રથાથી લાભ નથી તેમ તેથી પૂર્ણ પ્રગતિ પણ નથી.

ૐ

धर्मस्थाने स्मशाने च, रोगिणां या मतिर्भवेत् ।

यदि सा निश्चला बुद्धिः, को न मुच्येत बन्धनात् ? ॥

(21)

મહામુદેલીએ મળી શકે એવો મનખા જનમ લે
મનુષ્ય વ્યાજસ-પ્રમાદમાં પડી નમ્યા ગુમાવી કે
છ તે મનુષ્ય કામદાને ઉદાસના મારે પાતાના મગા
લાધથી મહામુદુ ચિતામણિ રત્ન દેહી કે છે

અહાં મુશ્કેલીએ આ અનુવચન મ પ્રાણીને મને છે આ ન કમજોરી
પરમાત્માની એવો કરી દોષ ત્યારે આવા મમલેય ભાસનમિત્રો અમલ
ત્યારે થાય છે, ખુબ પરિએવના કરી તેમ ત્યારે થમ અમલવાતી
મુદ્ધાભક્તિ-અમલશક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે ખુબ એવામના કરી દોષ
નો વિશદ કેવમુતો થાય ખાજી આવે ૧૦ મારી રીતે જવાયા પાણી
દોષ તે શારીરિક અને માનસિક તદુક્તી સપડે છે આવી રીતે
જનમ કુળ અનુકુળ સ્વચ્છ સાક સંચ પુનરાર્થિ જ્ઞાનના સંપન્ન
વચેર પ્રમેય મીન અગતી મુશ્કેલ છે અતિ મુશ્કેલ છે અતો રખા
પડી ખડી ૩૩ વારે આવે સંપન્નમપણ અનખા જેવ અગ અવે છે
શી લેનશાંચવન સંપન્ન અને ખાટે રમ દ તે આવી અનુષ્ઠાવતી
દુસમના અસરશાક રીતે અનવી ૧૦ એક એક દા ન વચના અનુષ્ઠ
અવ અગવાની મુશ્કેલના માનસપર પર દિવ પાતી દ ૬

આવે બનખા દલ આવી દુરિયને હરે તેડુ માનુષ, આવે
દોહિયા નરભવ મહે અનજાગી મનુષ તો વેઈ ન બને તેના અજાન
કો દિનન કવિ આવ પંથાના અરામન રેલ અને સ્વરૂપ ભુવન,
કોઈ કોઈને કાર પેવની પડી ગયે સ્વરૂપ સેવાઈ રેલ રે
કો રસ આજીવનમય નથી પડેલ નજરુનને અમે સદે રમ્ય
રસમ ન રસન વેડા નમે અવલ રાવરૂ, રેલન અન

દેશ મધ્યમાં પુનઃપ્રાપ્તિ માર્ગની મુશ્કેલીને બેઠા બેઠા કરે કે મનુષ્યના કાલ નિર્ભયને કરે - આદિ જે માટે પેલની પ્રમાણમાં ધરની, પેલની કે મનુષ્યના વિચારમુદા કરાને વખત પશુ ન મેળવી શકે, આવી અનિયમન પ્રમાણમાં નરજીવનની કે પેલની વચ્ચેની દેહાભિમાન પૂરે વિચાર પશુ ન કરી શકે અથવા મુદા આપણ કે પ્રમાણમાં પશુ કરે, પ્રમાણમાં હાથમાં કરે, અગતી કરી કરે, મુદા અભિમાન વખત લગાડી, અર્થશાસ્ત્રની કે પેલની આપણ કરે, આવી રીતે જિંદગી પેલની નાખનાર આ અનિયમનીમાં મોટા દુર્ગંધ મનુષ્યમનને લાગે ઉદા-વચનને અર્થ અને જોઈ જોને કરે, જોને અર્થશાસ્ત્ર અનાની દેહ અને અર્થ દાખલ જુમારીની નેમ લાગાડીયા ખાને પડાની અર્થ પેલી લાગે કરે, મનુષ્યમન મુખની જોને કરે.

આવા મનુષ્યનું વર્તન મરમાં બેઠા હોયએ અને બાકીએ કાગડો કા કા કરતો હોય તેને કાગડાના કાગળ મનામલ્યવાન ચિંતામણિ ગલનો ઉપયોગ કરતા બરાબર છે દષ્ટિન વસ્તુ લાવી આપનાર ચિંતામણિ ગલનો આવે ઉપયોગ મટે રહ્યા અંતરને તપાસજો, પોતે આ મનુષ્યદેહનો કેવો ખોટો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે તે વિચારજો, આવી અનુદાનતા મળવી મુશ્કેલ છે તે વિભાવજો અને મૂખની પંક્તિમાં બેસી બાથ હારી ગયા પછી પસ્તાવું ન પડે તેવું કાંઈ કામ કાઢી લેવા નિર્ણય કરજો. બાકી તો કેક આવ્યા, કેક ગયા. અનેક ભવની પેડે પોતાનો આટો-કેદો જ ગણાવવો હોય તો મરજી વાત છે.

ચિન્તારત્નં વિકિરતિ કરાદ્વાયસોહાયનાર્થમ્ ।

યો દુઃપ્રાપં ગમયતિ મુધા મર્ત્યજન્મ પ્રમત્તઃ ॥

સિદ્ધરપ્રકર, ગાથા ૧, ઉત્તરાર્ધ.

(૦૧)

મદ્દાનુભાવ પુરો મધેસિમા અને
વિધેસિમા એકે મરખા જ દાય છે

અરખ ૬ મદ્દાન પુરો દોષ છે તે સપનિ મગરાઓ અભિમાનના
ભાતી જતા નથી, એને મોડા કે હાથા છે એમ મજાતા નથી. આમન
મ કે મનોપીમા ભાતી જતા તે મુજાઈ જતા નથી કાળાટ કરી
કેડા મગરા નથી કે આમનકાના કરવાનો વિચાર કરી કર્મકળ આમનના
કાળા તાલીથી દુવ નામી જતા થી સારા વખતે એ અમનપર
આજામ છે ભાગી મિથિનિનો પુરનો વામ લા વિવેકપૂર્વક અમ કરે
જે અને આ નો વખત આમનક અને તમમના રેડી લઈ કરે તરીકા
વિષાન કળા ભાતી થો તા એ કળાથી કળાન જતા નથી પાતાનુ
આમનન મીક કરાને મુખાવતા નથી અ (મરખ મજાવામા મીરવદાનિ
માનના રેડી અ તા એવ મ તદવ વખત લાલ દાય તમ
અમન વખત પમુ લાલ જ દોષ ૬

મોડા મજામન સપનિ આલે અર મોડાને અ આમન આવ
કે ૧ ૦ મ કરે અમન વધામન તા કરે મોડી પાતે ૦ ૩ દેર
પુમ માર્ક વખતે કરતો સકો વધામન દવ આલે અભિમાન
આમના આવ તરે રેડ નથી મરખ કાલ તમ વધુ આમ ૬ રે
દોષના મર વખત ૧૧૦ થો એક વધે જ અને એ ૧૬ વખત એક
અ તા ૧૫૫ ૧૧ અમ મોડા તા ૧૧ ૬ રેડે છે એ અ માન ૦ ૧૬
એ તો મોડાનુ સમજા છે

અને એક તથા કે ૧૬૫ અર આલે કે રેડે તેમ ૧૬૫
અમાન આમન રેડે અવ વધુ ૦૫૫ અવ વધુ ૦૫૫ ૬ ૫૧ ૧૫

જગા પશુ જેને જો નહિ, જેના વિચારમાં ન આવદારમાં ના જોડેતો
 પશુ ભરાતો પડે નહિ, જે અનુભવ - વિપરીત અર્થોમાં હરખાતે
 દુઃકારને જોઈ નહિ તે જ નહિ નહિ ના ન મને પેશ્ય છે. આત્મના એ
 સમે હાથ ન જો, આત્મના ને જોડી કરવા જેવી ન જોડા અનુભવ
 માં ને ન મેલે ને ન જોડા, અનુભવી મનમાં એ જોડીને કાળે
 ન મને જોડા, અનુભવી ને મને - જોડીના નામ અનુભવ એને પેશ્યની
 પેશ્યોનાર્થના અનુભવમાં જોડી મારફત ન જોડે

આવી મને ખબર મોટા માન્યમાં મારા ચરના જગામાં જેવી
 રૂઢિચાલ દોષ, જેવી અનુભવ દોષ, જેવી અનુભવના દોષ, જેવી વિવેક
 દોષ તેવી જ તેરા જ આકાશનો વિવેક અને તેવી જ ચુદચ્ચાલ,
 અનુભવ અને અનુભવના મોળાવામાં વિવેકમાં પણ દોષ. અને એ જ
 એની મદત છે. જે માન્યમાં આકાશના દાક્ષીણ્યો યથા જાય. જે પેશ્ય
 જતા કે મરના આકાશ મરણ થતા માયું કટવા માટે કે કૂવે પડવા
 દોડી જાય તેનામાં 'મદાનના' નથી એમ અનુભવું. જે નાથ કાળમાં
 એકમરણો રહે, જેની એકાતમાં અને જાહેરમાં જીવનસરિતા એક-
 સરખી વહે, જે કટાક્ષ કે કટવાશયી દ્રવ્યાઈ ન જાય, જે પ્રશંસા કે
 ખુશામતથી ફૂલી ન જાય, જે નિંદાથી ગભરાઈ ન જાય, જે ખિરદાવજી-
 ના શ્રવણથી છલકાઈ ન જાય, તે મહાન છે, તે સનજન છે,
 તે સત્પુરુષ છે; તે શ્રદ્ધા છે, પ્રશંસનીય છે, વંદનીય છે, ધર્મરત્ન-
 ની પ્રાપ્તિને યોગ્ય છે અને અતે અનંત સુખ પ્રાપ્ત થાય તે માર્ગ
 ચઢી ગયેલ છે.

ૐ

સંપત્તૌ ચ વિપત્તૌ ચ મહતામેકરૂપતા ।

(૨૩)

લેવું મન (મનના વિચાર) દોષ તેની વાળી દોષ, અને
લેવી વાળી દોષ તરીકે ક્રિયા-કાર્યપ્રવૃત્તિ દોષ ચિનમા,
વચનમા અને કિરામા માધુપુરોની એમપના દોષ ॥

મનન અને પ્રાણ અથવા મનિન કે દુનનના વચ્ચે અને
મોટા તાપન છ અને તેના પર બહો મુદામ રીતે ખાન એમવામા
આખુ જે આખુ વર્ણવું માખુમ દમ તથામખાન વખને નવ મની
વાતા વખને કે પાથ માખુમમા બેડા રમે ત્યારે તા એવા દાવના
વિચારો બનાવશે અને બીજાની પચાન કરેલી વખત એવી મોટી
મોટી વાતો કરશે અને મદમુમે પર એવા વિચારો અને આપના
આપમે કે સામળનાથને જરૂર મમ જ આમે કે આ બાક તેા વાન
દરિદ્રના અવતાર ૪૬ કે આ બાક ધર્મરાનાની બી આર્તિ છ
પણ એ વગર કરે ત્યારે અને કાળા જગતે કરતા અચરો નહિ
આથે અને માત્રી કાગમળ કરવામા અચરો નહિ આવ અને
આમા માત્ર તાળી આપવામા સહેલ નહિ થાય, અને પહેલે દેવ
કરી વેચવાની બી ૪ પાળીમા પડે કે અમળા રમના મવાદો અબદે
એ વગર રિરા જાતો પચિમ દેખશે એ થાને કરે પદ અને
મારન કરેલી નારા આવા અત્રાકુવાળા આ કેઈ જાનના વિગ્ધ
આમા વમાના પાનાના વળા મવાવધારે કે ૧૨ માલુત જુલુ દેવ
છે એ 'દે મન' દે મન' કરતા જન અને પીડીયાના
દીક્ષા અને કાળીમન દીક્ષા વચ્ચે તા ૧૨ ॥ એમ અને વર્ણ-
ના અને અવદ રથા જાવર્ અને

ત્યારે જરૂરો સ્મનન હે તે વિચારે જે મેકરે
મેકરે તે કમ જે વગર અને એને એને તેવ તરે, એવી

એવી કે અધિકારીના કરના વળુ તે વળુ નહીં, એક મળે
 દેવા, અને એક હાથના દેવ, એક, જમણે કે દક્ષિણમાં ફરી
 દેવામાં, અનુયાયી કે અસાધ્ય આવી નહિ. એને એક કાળી
 નાખે એક એને વસાવે નુભન કર કે દેવા એવી નિંદા
 કરે તેવું. એના વર્તન, બાણુ કે તિયારમાં નથી અંગરૂઠા દેવાયો.
 એને દોઢ ન દેવા, એને એવા ન દેવા, એને એવાના ન
 દેવા, એના વિંદી પાસથોડે મારા તરવેના, પીનના, દીનના કે
 આગાજાવ ન દેવા, એને મનમાં માન નામે એનો કુચ્છા કરવામાં
 મંદાય ન દેવા, એને એવી સંવર્ણે, વ્યવહાર કે બાસમાં કરી
 એવો બાવ ન જ આવે, એ સ્વર્ણા એક અને અવરણી અન્ય
 એવી દ્વિધામાં ન આવે અને એ વળુ ત્રણમાં એક મરણો સીંચા
 મરણ નિગદ્યતરી અને મનશી. ગદે આગા બીજા પ્રતાગના પુરુષને
 માંડુનું નામ મોળે, એ ખરો મનજન પ્રદેવાય, એ મંત તરીકે હવે
 અને વગર ખોલે પણ પોતાના વર્તનથી જગતને ઉપદેશ આપે.
 દ્રાણસો પૂરો પાટે અને અનુકમણીય અને આવા મંતપુરુષોથી
 દુનિયા મોળે છે, આવા મદાન આત્માથી જગત રહેવા લાયક
 બને છે, આવા પુરુષો ખરા ધર્મી છે. બાકી તો અનેક આવ્યા
 અને ધણુખરા તણાઈગયા તેનાં નામનિશાન કે એધાણુ રહ્યા નથી.

૫૫૨

૫૫

यथा चित्तं तथा वाचो, यथा वाचस्तथा क्रिया ।

चित्ते वाचि क्रियाया च, साधूनामेकरूपता ॥

૫૫

૫૫

૫૫

કુમારેંપાળે પ્રબંધ

(૪૪)

પગપકારી પુરુષ મર્થ પ્રાણીઓના કાર્યો કર્યો
રહે છે એ પાતાના ભગવાન કામમાં આજમુ મ્હે છે,
ત્યાગ પારકાના કામો કરવામાં નહીં રહે જો
આમે પગપકારી આજમ કોન વદામે ન લાગે ?

આવા ધર આજને તી ર કરનારા જનુ દોષ છે કેમ કેને
નાનુ કામ બનાવે કે એ તે કામ પાળા સાગી નવ ભ, પા કાનાં
કામની એને એટલી ઉચાર દોષ છે કે એ કરનાં એને પાતાના ભજ,
નરમ નાલી કે ઉભમરા આસમાં જનુ રહેતા નથી અને અને કામ
કરવામાં એટલા આનંદ આવે છે કે એનું વધુન થાય નહિ સમા
આજુસ એનો આજાર માને તે એને કામની દારમ સાન છે અને
પાતાના હાથથી એ કામ કરવામાં પાતે ઉપકાર કરે છે એનું અને
જરા જનુ સાગતુ નથી જિ ત્યાપઆવ પામી આવત કરનાર
કામ કે માદ જમામાં પામીનું પવન ખાનાર કોમિને ત્યાં દોડી
પ્રસાદની રૂપો કે નથી નહિ કે અને કે પ્રેક્ષા સવામ વે પ્રેક્ષક
જિતિએ કામી કે અને કે રૂપો વધર આજમાના કરનાર અનેકા
કામ ખારે સમજાવાયે કે પ્રેક્ષા કરનાર રેક નિ કે રેકના એ
વામે જવાને નેકા ન નારે કાં કે આજની આજો વધરના વેકે કે
કોઈ આ કરામ આવે છે આવા પ રાને મે રેકનારા પેક
પકારી રેકાને નાવા દેવ તે અને રેકનાર, નાવા અને
વેકે પુત્રા ખારે જાન રેકા વધર રહે નહિ એક રેકનાર
રેકનારને આજે જ સવન વદાન રેકે રેકે જ સવન વધર
દોષો પા જુએ જ અને આવા રેકે એક રેકનાર છે

અને રેકનારો રેકુ જનુ રેક છે ? મદદ વ રેકનાર અને

તેમના મનના ઉગમ તરંગ, મેં એ જાણ્યા, જાણ્યા બહુજી કંઈ, અને
મનુષ્ય સ્વાર્થે ભારે મને અહીં મૂલી દારેમ જુદાઈનો નેત્ર મટવા
જેવું કે સમ પડેને મરે કઈ જાણું, સર્વ પેલાની મનને વિચરી
જાતી, મર્ષ નિરૂપાઈમાં મમતેનું સ્તિએ કંઈનું કે આપનું. સ્વાર્થ
અને પ્રમદ મેંના, પેલી જાગતા અને કોઈની દેવડી મૂલવાના, ખૂબ
આવાના કે પૂજ્ય અવરોધવાના એવા દુનિયામાં મેંમનેવા પશ્ચ છે.
આવી નો 'કાશ' ! મમતા નેત્રા મેંત્રા મમતા ગતા, તેની આથે
પૂરી નથી મર્ષ પડુ તમને આથે નો નેત્ર આપને ! ' આવા કુમાર
જોઈતા દિગારોને મમતાની જરૂર છે. નેત્રાનની મેંનાની દુગરી
પણુ અતે અહીં જ મહી ગઈ અને જી ખંડને માં પડવાનાજી પણુ
અતે રહે પડી ગયા, જીવન દારી મયા અને દાય વસના કેનાજી પડી
ગયા. એવા મનુષ્યો જીવતા દોષ તારે દોષને ગમે નહિ, મરી ગયા
પછી એને દોષ માં કંઈ નહિ અને સંભારના ચક્રાવામાં તગાઈ
કમડાસ જીવ. ભાગાશા, પેયશા પણુ ગયા અને ધવજ ગેડ પણુ ગયો.
પણુ ઉપકારી મેંહોના નામો ઉચ્ચારતા મનમાં શાંતિ થાય છે, કલ્પમાં
નેત્ર આવે છે, એમના જીવનની મીડી ફેરમ વરમે પછી પણુ
આદ્વાદ ઉપજાવે છે. એતું નામ જીવન કહેવાય, એતું નામ વિશ્વાસ
કહેવાય, એતું નામ પ્રગતિપથ કહેવાય. જગતને વશન થવાના લડાવા
લેવા જેતું છે, એની શાંતિ એર છે, એની તમજા અદ્ભુત છે, એતું
જીવન ઈશ્વરીય છે, સજ્જ છે, વ્યાપક છે, ઘટ છે, સ્પૃહણીય છે.

ॐ

जनस्य सर्वस्य समीहितानि, कार्याणि कुर्वन्नुपकारकारी ।
स्वार्थे प्रमादी प्रगुणः परार्थे, न कस्य कस्येह स वल्लभोऽभूत् ।।

ધર્મકલ્પદ્રુમ

(૭૫)

ચદનનો બોલો વદન કરનાર મધેરા ભાઈ
ને જાણે છે, પણ ચદનને જાણનો નથી-
તે પ્રભાજે ઘણા શાસ્ત્રને જાણ્યા પુરોષે એ
કિયા બદન દેણ તે તે મધેરાની આજ
શાસ્ત્રના જ્ઞાને વદન કરનારે થાય છે

જનુ મોટી મોટી વાતો કરે પશ્ચિમજનુ ધમક રાને, જાખખ
કરે તો સમાન જા કરી દે, પણ વનન કે વાડા વનન આવે ત્યારે
મળિયો જણ થા જન આજનુ જાને થાકે રખાય કરે તો જન
જમરે જમરે હુમરે ગામ કરે પણ જમરે કરે શાનોર દેણ

અથવા જાન કરે પ્રભાજનુજાની, જન સામાનુ થા કરતા
જાના વિષય જાના જા જા જાજાની જાન ન થાય અથવા જાન કરે
જાના, વિષયના કે જાજાની, જાને જા કરતા જાના ત્યારે સામાનુ
જાના જાજાના જાજાની તેડી મેરડા જાના નિડા કરતા કે જાના અથવા
જાના જાને ટાળે જાના જાજાને મેરડા જાના જાના જાના જાના
જાના જાના કે જાજાના જાના જાજાને જાના જાના જાના જાના
જાના જાના, જાજાના જાજાને જાના જાના જાના જાના જાના
જાના કે જાના જાના જાજાને જાના જાના જાના જાના જાના
જાના જાના જાજાને જાના જાના જાના જાના જાના

જાના પુરુષા જાજાના જાજાના જાના જાના જાના જાના જાના
જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના
જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના
જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના
જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના જાના

આરો, આવશે નથી, એમને માને મળે નથી અને કદને આપે
કામ પાડે પાડે ને કદને ને કદની આથે ને કદની કદની છે.

કોઈને મરણની મોટી આશા નથી. કોઈ પાસે પરમજીવ
લાભું દેવા કે નુકા દેવા કાંઈ દેવા એ મને એને મન મળ્યાં છે,
એને પરમજીવ કામ મળે છે તેટલું જ મરણનો પામે છે, એ મરણની
આશાથી વિનમીય રહે છે. કોના પર મરણનો કામ આવે એને
એને કેવું મરણનો પામ મળે નથી તે જ પ્રમાણે મનજીવ જીવુકાર
માની મળુમ ક્રિયા ન કરે, નરે તો માણી મળજીને ન કરે, તો એનાં
માનનો રંગ અર્થ નથી. એક જ માન પામજી છે, એટલી ક્રિયા આપણી
છે. માન અને ક્રિયાનો મરણાર મોપ ત્યાં જ ખરા મન વનમે છે,
માન માન વગરની ક્રિયા મોપ તો તેનો વિનિપાન થતા વાર લાગતી
નથી અને તેનું રત્નમના અન્તઃપ્રજ્વાલા ક્રિયાનો સાચો લાભ મળતો
નથી અને વળી સમજીને ખેંચી રહે, મરણા ગમ માપે, પણ એક
તરુએ કાપે નહિ-એ માનનો પણ અર્થ નથી. માત્ર માન બોજાય
છે, માત્ર ક્રિયા આપણી છે. એવા અર્થ, હેતુ કે પરિણામ વગરના
માનના કે એવી વગર સમજણની ક્રિયાના સંવ્યવહારમાં કાંઈ જાનતા
લાભ થતો નથી. માટે કરો તે સમજીને કરો, સમજીને તેનો બરાબર
અર્થ કરો અને નકામી મજૂરી ને વેઠ્યા કાંઈ ફેર નથી એ વાતનું
વહસ્ય સમજી. ગતાતુગતિક થવામા માલ નથી તેમજ સમજીને ખેંચી
રહેવામાં પણ માલ નથી. ગધેડાની જોટલી મજૂરી કરવી અને અવસર
મળે છતાં સુગંધ પારખવી પણ નહિ એ સાચા ધર્મર્થાની બાજ્યતમા
શોભાસ્પદ ન ગણાય.

यथा खरश्चन्दनभारवाही, भारस्य वेत्ता न तु चन्दनस्य ।

तथैव शास्त्राणि बहून्यधीत्य, क्रियाविहीनाः खरवद्बहन्ति ॥

સુશ્રુત.

(૨૬)

દુગની પૃથ દમ્ભી જરા (પૃથાવગ્ધા) વાણની
લેખ સાથે રાહ જોઈ રહેલ છે, દુગ્ધનના જેવા
ગાંધારીને હાથમેદાસ કરી દેવા છે,
આપણા ઘણામાં દ્રવના પાણીની માત્ર
આડિયુ રૂપમાં કર છે, હજી એકો અદિન
કર્તા જ કરે છે, એ અજબર આશ્ચર્યકારક છે

જરા વાન વાન પારાનુ સત્તાનના કા વામા માણસન જરા વ
આશ્ચર્ય થતો નથી એને કોઈ મનના સાથ દોષ કે ન દોષ પણ
ખીસતને એનાથી નુશાન હેતુ થઈ એને એ વિચાર ખબુ કરે નહિ
એ તા મને તેમ આડે રાખે, મને તેનું એ જરામનુ બોલી સમાન
દુગ્ધના નુશાનમાં ઉપર, પાનાને એ બાનાની સાથ થતો દોષ
નો મામાને સકોગ્ર નુશાન થાય તેમા અને ખર ખબુ ન થાય એ
સિવાય કોઈ નિશા કરવામા કોઈમા અવશ્યવાદ બોતવામા કોઈમા
અનેથી જરાવટી વાતા કરવામા કોઈને કલ્યાણ વાગવામા કરાએ
કોઈએ ખબુ ન થાય મને ત રીતે પાનાના ખીસ્યા કરાય અને
નિરી અમાર અન્ય પર કેવી થાય છે તેને ખાસ ખબુ ન આવે એ
તો આરે નવાઈની વાત છે

માણસ વિચારેનું કરે કે બીજાનું ભવ રીતે પૃથનું રૂપ રૂપ એ
તો મરી જાણિતાના છે ખ્યાલમ રાખતું ને એ કે એર અધર રીતે
એકેએક સાથ થતા વખત રાતો નધ બિખન હર રી રાત કલપ
પડે ખબુ ખાતે હેતી વર અનાથ કે કે અન્ય કારણ રીતે ને
રાત ન રી પડે છે ખબુ ખ્યાલમ રહે કે અતે તે કોઈ પ કે
ધુમ્ના ધુપ અ રહે છે અને કોઈમાવર તે ધરને પ રાતે વલુ અ
લેખ તજીએ અન્ય રી દુગ્ધના કે રી રાતે કલપ એવું દેખ તર

એજાને મને આગળ દેશે પણ એક વાં જીનું કેટલું નેત્ર અંધ-
પણ થયું છે તે એ એક માત્ર કે વધુ પડી પેનનાં ધૂની પૂંછ
જાય છે એ એક છે.

મનુષ્ય પાસે રાખતું સંસ્કૃત - જેને દિવસે આજીવું
પણ લખે છે, જુદા નીતી આગે આજીવનું છે, તેની પાછા આજીવે
પણજી ગાદ ને એકું છે અને નગર આજીવન છે, એકેઈક,
દાખ, મેં, કોઈક સંસ્કૃત દરેક નીજાણના પડેલા છે, અને એને
જોઈ શકે એવા સંસ્કૃત અને એને એકે ને એકે મેંજીવ પેમા કે
સંસ્કૃત ગાદી આજીવન એકે અને પેનનાં જીવે દાખે પણ મનનાં
આજીવન પડે તે વખતે એજાજીવી ગાદી આજીવે નાંદિ આવે,
પેમા આજીવન એકે અને એકે જીવ્યાએ મડી નડીના અને પગપણના
દિજીવ આજીવ પડે. આજીવ કહેલા જોઈ મનના બરપટે બગલા બગલા
પડે ત્યાં જીવ્યાની આજીવ નાંદિ દેાય. આમ છે તો પછી
પાગમન અદિત કેમ કહેય ? આ માટે કહેય ? એટલાએ જવાબ તો
આજીવ ને આજીવ આજીવ પડે. શરીરમા વાળા નીકળે, વિશ્વેટક થાય,
નામ ન લેવાય તેવા, કાળી બળનરા કરાવે તેવા રોગો થાય ત્યારે
એ સર્વ દેના માટે ? અને આંતે જવાનુ તો નક્કી છે, તો પછી
આજીવ જીવ્યાડો, વિચાર કરે અને જરા આગળ નગર કરે. દાવાનળ-
માધી નીકળી જનુ હોય, વ્યાધિમાધી બચવું હોય, આટાકેરા અળ-
સાવવા હોય તો આજીવ રાહ અહીં નાજો, નવો રાહ પકડી લો
અને જીવનને પકડો આપી દો. પરહિત અને તેટલું કરે અને તેની
અંતરની મોજ જીવ્યા. તમને પોતાને જ સુદર પકડો અનુભવાશે અને
તજીવ્યાનીના આશ્ચર્યને છેડો આવશે.

व्याघ्रीव तिष्ठति जरा परितर्जयन्ती, रोगाश्च शत्रव इव प्रहरन्ति देहम् ।
आयुः परिस्रवति भिन्नघटादिबाम्भो, लोकस्तथाप्यहितमाचरतीति चित्रम् ।
अर्धकृति

(૨૬)

જે દેશિયો ભરૂણા જના પાનાન બયોમમા સમાઈ ગોઠે
તેયો દોષ, જે દેશિયો ભરી લીધા પગ પાનાથી છરવાય
નેવો દોષ અને જેનાથી પરિણામ પાનાનુ દિન દોષ તયો
અને તેયો જ દેશિયો આપ્તારી ઈચ્છનાન બયો થો.

આમે અનાજ શાક કે મીઠાપા દમણા પાના દોષ ખારે બુદ્ધા
મજાના નથી એમથી આપણા મહાકામાં માત્ર શકે તપ્તુ જ ઝેર મા
મગધ મામે પાળીનુ મોટું મરોવર દોષ તથા ગાપણા ઝેરમ થા
પાળી અખી તાથે નાખી શકાય નહિ એ જ પ્રમાણે આપણુ મતા
કરવામા પળુ આપણી પાચનશક્તિનો ખાસ કે વો પટે પાળે
માણુમ એ આર શકવા ખાસ જલ તો વાળો ઘર્ષ જલ પાનાન કાવે,
પ્રત્ત અરે પાનાથી છરવાય દેશા જ અરે શકે અસાધ્ય મગધ ક્રોધ
સમાધાન મરેનુ ખાસ ન શકે અરે કમળાવાળો થીતે ખાસ ન શકે
વાતુ શામ પડી કે કે પાનાન જપસ થા, ખારે જે મ અમવા મરે
તો માણુમ ખાસ ઘર્ષ જલ જુવાન માણુસ દોષ અને પ અન
શક્તિ મારી રંધ તરુ પળુ પરિણામ પગ ન લગલ કે તા કો લગી
અણુ ન કીને ખાસ જા મ મુરવા ગર્ભ અરે ન લગાવ તો
પીમર પકરી જળુ પગી ૦૧૫ અમ કાન અરે કામ કેમલ વતે દોષારી
દુધી માગાં શકાય પળુ અરે અલ્પાચરે ના અસર દેશા જર
ધવા વિના રેદે કે નહા અન જુવ રેતો અરે અમલ પાળુઅ
અરે વનજ આપણે પગે કે મરે ૧૦ ૧ ૨૦ ૧ ૨૦ તમારી
પમવવાડો તમામ અને તા ૧૦ અન ન રન દિન ૧ દ પ
વાળવ તા ૧૦ તપુ દિન એ તા રં ૧૦ ૨૦ રં ૧૦ ૧૦ રો
૦૧ ૧૦ રં ૧૦ અન તા ૧૦ ૧૦ રં ૧૦ ૧૦ રો

આ વાળ કોઈ અવાર ૦ અરે ૧૦ રં ૧૦ ૧૦ રો, ૧૧ રો,

જેજાએ મને આપ્યું હતું, પણ તેને કદી મેં જોયું નહીં. આપ-
પણ મને જોઈને કહે છે : મને કે નહીં પછી પેનની ધમની પાંચ
જણે બેઠી બેઠી છે.

મને પાસે મળ્યું નહોતું કે જેને વિશે આપણું
ધનુ મને છે, જુરનામે મને આ દરમિયાને છે, તેની પાંચ માનુએ
ધનુ મને કહે છે તેને છે અને નહીં આપણું મને છે, ૨-કોઈ,
દામ, મેળ, કોઈ મેળા દરેકે નીચમણ પડેલા છે, અને એનો
એમ મને મેળા મેળા અને મેળે તે રીતે મેળા. પેમા કે
દામના ભૂખા અહીં મને, મેળ અને પેમાને કિરાટે દામે પગ મળ્યાં
માથા મળ્યાં પડ્યાં તે મળ્યાં મેળાનથી ભૂખા મેળે નહીં આવે,
પેમા નહીં પડ્યાં મેળે અને કોઈ મેળાએ મેળી મેળીના અને પાળળના
મિત્રાન આપવા પડે. અહીં કોઈના ખોટા મળના ભરપટ્ટે ખાવા ભરવા
પડે ત્યારે મેળાની આ પાળ મળે નહીં મેળા આમ છે તો પછી
પાળના અહીં મને મળે ? આ માટે મેળા ? જેજાએ જવાબ તો
અહીં ને અહીં આપવા પડે. મરીમના વાળા નાકળે, વિશ્વેશ્વર યાય,
નામ ન મેળાય તેવા, કાળી બળનરા કરાવે તેવા રોગો યાય. ત્યારે
એ મર્વ દાના માટે ? અને અતે જવાનું તો નક્કી છે, તો પછી
આખા જોડાડો, વિચાર કરો અને જરા આગળ નગર કરો. દાવાનળ-
માણી નીકળી જવું હોય, વ્યાધિમાયી અથવું હોય, આટાકેરા અળ-
સાવવા હોય તો આખો રાહ અહીં નાખો, નવો રાહ પકડી લો
અને જીવનને પકડો આપી દો. પરહિત અને તેટલું કરો અને તેની
અતરની મોજ જુઓ. તમને પોતાને જ સુર પકડો અનુભવાશે અને
તરુણનીના આશ્ચર્યને છેડો આપશે.

व्याघ्रैव तिष्ठति जरा परितर्जयन्ती, रोगाश्च शत्रव इव प्रहरन्ति देहम् ।
आहुः परिस्रवति भिन्नघटादिवाम्भो, लोकस्तथाप्यहितमाचरतीति चित्रम् ।

ભર્વહરિ

ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

[illegible]

व्याघ्रैव तिष्ठति जरा परितर्जयन्ती, रोगाश्च शत्रव इव प्रहसन्ति देहम्।
आयुः परिस्रवति भिन्नघटादिवाग्भो, लोकस्तथाप्यहितमाचरतीति चित्रम्।

ભાર્ગવદિ

(૨૬)

જે દોષિયો બચવા જતા પાનાન બનેખા સુખાઈ મટે
તમે દોષ, જે દોષિયો બરી લીધા પડી પાનાથી જીવાય
નેવો દોષ અને જેનાથી પશિષ્ણા પાનાનુ દિન દોષ તમે
અને તમે જ દોષિયા આપાદી રાજનાં બધે મટે.

કામે અનન્ય, શકે કે મીઠાપના દમસા પના દોષ મટે બુધ્ધા
મગના નથી એમથી આપણા મગામાં માત્ર શકે નહિ જ મટે આ
મગ મગે પશ્ચિમ મોટું સરોવર દોષ નેથી આપણા મગે આ
પાણી એમ માથે નાખી શાય નદિ એ જ મગાએ આપણુ મગાં
અથવા પશુ આપણી પામનરામિતો આપ ક વે મટે મટે
આપણુ મગે મટે સાચા આપ જગે તો સ નો અર્થ જગે પાનાન શકે,
ધર્મ અત્ર પાનાથી દોષાય તમા જ ખેડાં મગામાં મુલાય કિષ
દગવામાં મટે મગ ન શકે અનં મગવામાંથી દીતો આ ન શકે
મગ મગે પડી કે પાનાને વપસ થ શકે, મટે મટે મગે મટે
તો મગ મગે અમામ અર્થ જગે જગલ મગલ દોષ અને ધર્મ
શકે સારી દોષ તમે પશુ પશિષ્ણા પાનાન શકે કે તો મટે તમે
અપુત્રી કરીને આપણા મગે મગે મગે મગે મગે મગે મગે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે મટે
મટે મટે મટે મટે મટે મટે રહે રહે રહે રહે રહે રહે રહે રહે

આ વત કિટા અવાંતે ક રી નદે કે ર મટે મટે,

તેમ વિગત જાણે, તેમ પાછળ રહે તે. તેમાં પોતાની શક્તિ, પોતાની પ્રયાવવાની તાકાત અને પરિણામે પોતાને થવાનો લાભ વિચારીને દિવા, વર્તન કે વ્યવહાર કરે. પોતાનું માથું ટેળ કરવાનો એ જ માર્ગ છે. નનામાં તજ્જ્ઞાન મરવાઈ લાભ ન થાય. શક્તિ વિગત પત કરવાથી જોમ લાભ ન થાય તેમ શક્તિનો અનિશ્ચયોક્તિ ભરેલો જ્ઞાન બાધવાથી પણ લાભ ન થાય ત્યાગમ, અંદગમ, ક્રિયા મરવામાં, લાભ લેવાદેવામાં અને વન નિયમ કરવામાં પોતાની શક્તિનું માપ મરવું, પોતાની પ્રયાવવાની શક્તિનો ક્યામ કરવો અને પરિણામે પોતાને લાભ થવાનો પાકો દિમાગ કરવો. જે કામમાં લાભ વધારે દેખાય અને જે કરવાની પોતાની શક્તિ હોય તે કામ વગર મોકલે મરવું, તેનાં સાચા પરિણામે નગરમાં રાખવાં અને પોતાની શક્તિ હોય તે તેને દુપાવવી કે અવગણવી નહિ. માત્ર દેખાવ કરવાનો કે અથ અનુકરણનો રત્નો ન લેવો, પણ પોતાનો અંગત દિસાચ મૂકવો. ઘર બાળીને તીરથ કરવું એ જોમ અક્લ વગરની વાત છે, તેમ હમેશાં ધરતો જ વિચાર કરી, બહાર કે આગળ પગલું જ ન ભરવું એ પણ બાલિશના જ છે. પોતાનું શ્રેય ઈચ્છનારે પોતાની શક્તિ, પોતાની પરિસ્થિતિ અને પોતાની પરપરા-લાભ ગણી કામ કરવું અને જોમ કરવામાં સાચો માર્ગ જરૂર જડી આવશે. પારકાની હવેલી જોઇ, પોતાના ઝૂંપડાં બાળી ન નાખવા પણ ઝૂંપડાને સારા બનાવવાની શક્યતા હોય તે તેને જતી પણ ન કરવી. ધર્મમાર્ગે પ્રગતિ કરનારનો આ સાચો રસ્તો છે, લાભકારી છે, ધનિષ્ઠ સ્થાને લઇ જનાર છે.

यच्छक्यं आसितुं आसं अस्तं परिणमेच्च यत् ।

हितं च परिणामे स्यात्तत्कार्यं भूतिमिच्छता ॥

વ્યાસ મુનિ

(૨૮)

કૃષ્ણ આજુબોટા કપાળા ખુબ પ્રીતી દોષ છે, લોભી આજુબોટા
ઉદારતા તરફ પ્રેમ બનાવે છે, અગિમની આજુબોટા
નમ્રતાના ઉપાસક છે પણ તે બીજાના-પાનામાં નહિ

કમના કાળનાઓ વિમારો જઠારના દેખાવડી બીરના મોગાજી
તપામો અને તમને આ દુનિયા પર ખેંચત કરાવે આવી રહીના
દોષ કઈ રીતે જાળના કાપ છે ન જરા અવધાઈ તમને બસ મૂળ
આજુબોટા પસંદ પેમા બરાબર કાળનામાં નહીં આપણા પિતૃવક
જોતા તો એ પાસાની જાણના આરોગ્યને વખાણ કરી જાત
અની તે રીતે જાણ કાપ ને આ તો સ્વપ્નનો અવતાર છે, જાણને છે
વધે પાડી તેને પેમા બરાબરનું દોષ તો અની જાણ ના છે
પાતે આપણો વેપાર કરેતો કદી તો જુઓ કાઈ દિવસ અંધ છે જાણને
જવાબ કાપે પડે, અંધો અંધ જાણના જગાવી પાડે કમ કમ
કમજો રીતે કપાળાની કાળાની વારો કરે પાતે આ પાતે આઈ
વધે દોષ તમ આપણા કમ તો જાણ પાના કાપ પર અંધ
અંધો દોષ તરી જાણ કરે અને અને અંધ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
જાણ કરે તમને પાતે જાણને વધે અને કો ને અંધ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
કે રીતના વધુ નહીં ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ તમને અંધ
૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
જાણને વધે અને કો ને તમારી તમારું કમ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
જાણને વધે અને કો ને

તેમ અંધો વિષે જાણને જાણને કાપ નહીં અને

જાણ અભિમાની મનુષ્યો અન્યની નમતા વખતે, પણ એને તે વખતે મારો પ્રત્યેક વેળાએ દેખા નથી એ પ્રમાણે પાનાથી એક દાયકા જે રાખે એને તો પાનાની પ્રગમના એળા નીચે પાનાનો એળાનો મતારી રહે છે, પાનાની હલકીનના ધુવાવરી છે, પેનાની અભિમાની આગળ આગે પડે પડે છે. આવા નૈતિક નજર દીવાળીઆ મનુષ્યો પાનાની વનને પડે અન્યાય કરે છે, ખોટા દેખાય કે માલીના પ્રપગની એળે રી પાનાનો આખો વિકાસ મારો એળા નાખે છે. માનવોલીમાં કાઢ વગે નદિ ગુણની પ્રગમના મારી કરવી દેખ તો ગુણને પોતે છી જતાવવાના છે. બાકી વાર્તાવિકાસ

૧૫ તો એ તો ગુણની મજરી ન છે, પાનાના વગોવણી છે અને સંદેષમા એ ખરખરો ગુણદોષ ન છે નહ અતે ગિરાડો પડ્યા વગર રહેતો નથી; અને તેમ થાય ત્યારે ધણું મોટું નુકસાન થાય છે. મોટી વાતો કરવી અને પોતે અંદરથી કોઈ ધાત્રોર દેખ તે તો ખરો ગુણોર મગાય છે અને ગુણોરને નૈતિક રાજ્યમા મ્યાન નથી. ધાર્મિક ઉવન ઉવવાની હઠાવાળાએ સ્વાન્વયી બનવું, પરની પ્રશસાની મજરી ન કરવી અને કાઈ ન બને તો જોન રહેવું. ખાસી બોલીથી નિર્ધેસ પરિણામ થઈ જાય છે અને અગીસા જેવી દુનિયા અતે છેલરાતી નથી એ યાદ રાખવું.

Cruel men are greatest lovers of mercy, avaricious men of generosity, and proud men of humility, that is to say, in others, not in themselves.

COLTON

ત્યારે સિમીર 'ના' હું અને એને પચાત્તરો ભાગ થનારું છું. આ મર્ગ એ બાહ્ય મંથન છે.

અને પછી ત્રીજી દુઃખને જગા દિવ્યદિન કરું છું, એજી એકાદ મારું મમ છું દેવ ને એને યાદ ગાવું છું, માર્ગ રેનેરીને જગર વખતે મદદ દેવી દેવ તે તેના ધ્યાન પર લાવું છું. એના ઉત્તર-સમુદ્રની ખારાગમાં રહેલી એના મીઠી વીરડીની ગદરીઓ તેના લગ્ન પર લાવું છું ત્યારે પણ હું એને જો કરું છું તે મર્ગ એ સાંભળી લે છે.

અને વળી દેવ વાર એની આગુછતી નમજાદઓ એના ધ્યાન પર લાવું છું, એનાં કાળા પાળા એની પામે રત્ન કરું છું, એના સ્વભાવની કિંમતના, એની દર્શ્યા, અમુલા અને અંતરના મેગો એની પામે ગણી બનાવું છું અને આ સર્વ વાન તે બાવળીના ઉદયે સાંભળે છે.

આવી આવી ચોખ્ખી વાત જોને કરું છું તેને હું ઓળખું છું, અથવા હું માનું છું કે એને હું બરાબર ઓળખું છું. હું માનતો આવ્યો છું કે હું એને વર્ગીયી ઓળખું છું. આ બાહ્યની જેની સાથે હું સ્પષ્ટતાથી હુલાડી રીતે આટલી બધી વાત કરું છું, તે કાણ ? એ તમે જાણો છો ? તમે અનુમાન કરો, ધારો : “ તે હું પોતે. ”

૩૬

(22)

એ પાશના દુષ્ટ બોલી જનારે નહિ, એ પાશના
નાના ગુણને પાશવાર બોલી જનારે, એ પાશનાની
જાદિ જોઈને મનોપ પાશુ છે, એ પાશનાન થઈ
પીડા ભોળને મનમાં એ - અજ્ઞાપી છે, એ પાશના
વખાતુ હરી ન છે, એ વિનમનો ત્યાગ ન છે, એ
ઉચિતન આગમે નહિ અને તેમાં અને ન ગમે
તેણે (અગ્રિય) આર્ય ના પત્રુ એ કોષ ન છે

આનું નામ શુદ્ધિપાઈ-મંજુના ૧૧ વાપ

[illegible]

વધારે રિતગીર જતા હું અને એને પચાત્તરો દોઢ થન પું છું.
આ મારું એ જાણ મંજીરો છે ની,

અને પછી વળી હું તેને જગ દાખાવવા કરું છું, એણે એક
માટે રામ મું દોષ તે એને માદ આપું છું, મારું સ્નેહીતે જરૂર
વખતે મદ નો દોષ તે તેના ધ્યાન પર લાવું છું. એના ધ્યન-
સમુદ્રની ખાગરમાં મેં જોઈ એક મારી ગીરગીરી તદ્દમીએ તેના લગ્ન
પર લાવું છું ત્યારે પચી હું એને જો કરું છું તે મારું એ
સંભળી રો ની.

અને વળી દોઢ વાર એની આબુજીની નખખાતોએ એના ધ્યાન
પર લાવું છું, એનાં કાળાં ધોળા એની પામે રંગ કરું છું, એના
સ્વભાવની કિલ્લતા, એની દુર્ગા, અસુધા અને અંતરના દોષો એની
પામે ગણી બતાવું છું અને આ સર્વ વાત તે ભાવજીના ઉદયે
સંભળે છે.

આવી આવી ચોખ્ખી વાત જોતે કરું છું તેને હું ઓળખું છું,
અથવા હું માનું છું કે એને હું ખરાબર ઓળખું છું, હું માનતો
આવ્યો છું કે હું એને વળોંતી ઓળખું છું. આ ભાષણી જેની
સાથે હું સ્પષ્ટતાથી ઉઘાડી રીતે આટલી બધી વાત કરું છું, તે
કાણ ? એ તમે જાણો છો ? તમે અનુમાન કરો, ધારો : “ તે હું પોતે. ”

(૩૦)

એ પારદાના દુરજ બોલી બનાવે નહિ એ પારદાના
નાના બુજને વારવાર બોલી બનાવે, એ પારદાની
જાદિ નેમને બનોષ પારજુ કરે, એ પારદાને થની
પીદા જોઈને બનમા બે-બજાપી કરે, એ પાતાના
વખાજુ કરી ન કરે, એ વિનયનો ત્યાગ ન કરે, એ
ઉચિતને આજને નહિ, અને મોઢે એને ન ગમી
નેવુ (અધિય) બાવે તો પજુ એ કોષ ન કરે

જ્ઞાનુ નામ શુદ્ધચાર્ય-સમજનતા કરવાય

સમજનતા ખરા રાતે જાણની થાજ છે શુદ્ધતા અને જ્ઞાનદાની
નો પમતથુ છે, જન્મમાદી દુષ્કર્મના નાશ મહા કરે અમલમા
આધાર રાતેજાલ કરતી થાજ નહિ એ અધુની નાના વાગેને સરે
જામે એ સમજનતાનુ પ્રતીક છે એને જરે મેટા મેળાવા કરવા
પાતા નથી, અને પાતાની કરવા માર્ગ સમાવજો બોલી જનાવવા
પાતા નથી અને દરનમજ કરવા ખરા સાચા રાજા રોમ કે દેખાવે
કે જા પાતા નથી સાચી સમજનતા કે શુદ્ધતા એ અનુષ્ઠના દુષ્કર્મ
સાર્થ જ્ઞાનદાન કરા અપદ દીઠ જ્ઞાના કરવા જનન એ જે તરીકે એ જે
છે એવા અધુવિભાસ કરા કે એ રોજ એવો એ જ્ઞાના એન મારે
અર્થ સમજના આવે હા સારો જાણનુ જનન સારે જરે જાણ
સારો જાણે જાણ એ પાતાનો જાણ કરાવરે સારો જાણે
અને વિદાજના સહાયતા અને સહરના એને સારો જરે સારે
જાણે વિદુદ જરે જાણે એવા સમજને સારે તે સારે જાણ
દેખ નાજુ એનો વિદાસ એને સારો રહેતો દુષ્કર્મ દે એને એ
પાતાનો જાણે જાણે જરે જાણે જરે જાણે જરે જાણે જરે
જાણે જાણે જરે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે

મનનના માર્ગો તરફ એક પાંડે તેના પર વિશેષન કરાવી જાયે જ નહીં. એ મનના છે, અવગણ્ય છે, અગત્ય છે, એમ જુની એ છે - મનનને માર્ગે જાયું જવામ, જગ પડ્યું પ્રયામ કરે પડે નથી, એની વિશિષ્ટ કે સુખાદય મટે માર્ગે કરવી પડતી નથી અને એની જાણના મારે વિશેષ આપવાની આશ્ચર્યના મટેતી નથી. નવાઈની વાત એ છે કે આપો મનના માર્ગે મનનને માર્ગે મન્યું આપવાને માર્ગે કે જાણે પડે કેમ પડી જતો દશે ? શા મારે એ જાણવા મરી જીવનને પ્રેરે જતો દશે ? શા મારે એ પ્રયામ કરી ન કરી મટે તેની પરિસ્થિતિના જણાવ કરવાના જોડા માર્ગે મરી જતો દશે ?

મનનના માર્ગે મીઠા છે, આડીધૂંટી વગરના છે, જાતે તદન નરવા છે. અતઃ નેનગિંદ છે અને અંતરને પ્રદાન બનાવી નેનનગરને નિસ્તાર કરનારા છે. એના મન લેવામાં કાંઈ જોડા વાળવા પડતા નથી, એને અપનાવવામાં કોઈ પ્રકારની કૃત્રિમતા ધારણ કરવી પડતી નથી, એને હુપાવવા કોઈ જનના દબો કે દેખાવોને માર્ગે આપવો પડતો નથી. એ મીઠી મરક છે, એ કુદરતી વજણને પોપનારા સદગ્રામ ધર્મો છે, એ કિન્તિ પીગના ઊગળકા છે, ધર્મમાર્ગે અદવાનાં એક પણ સોપાનને ન ચૂકે તે એ માર્ગે પરપરાએ સાચું શાશ્વત સુખ પામે અને હમેશ મારે નિરવધિ આનંદ માણે.

ન વ્રૂતે પરદૂષણં પરગુણં વક્ત્યલ્પમપ્યન્વહમ્,
સંતોષં વહતે પરર્દિપુ પરાવાધાસુ ધત્તે શુચમ્ ।
સ્વશ્લાઘાં ન કરાતિ નોજ્જતિ નયં નૌચિત્યમુંલ્લઘય-
ત્યુક્તોઽપ્યપ્રિયમક્ષમાં ન રચંયત્યેતચ્ચરિત્રં સતામ્ ॥

તેમનો જે તપા કે અશ્વા, અત્રામાંથી માથા એવના કે તપામાં
 ઝાંઝો એવના મોટી નાની કે-મની ને એ આપે, આરે મામ અને
 પાંડો પરી પન માટે આપવા પારજ કરે, આપાંખા કન, તેને
 લેવાર કરે, જાતી કે જૂની મરણી આપે વગેરે અને એવા એવા અને
 કાર્ય કરી પોતી જાતી વાંતા કરી મનવા કરે, જાગને અને જા
 આપવાર કે જાગમા અપવા એવાર મરી મરણી અપાવન વગેરે કરી
 પોતાના ઉવનને ફરફત આને, અનિષાઠને કાચે તાખો મો તો
 પજુ ઉવને શાનિ ન રાખવા કે અને નિગંતર પનની આશાએ મદા-
 આરજના મોટી દિંનાના કામ કરે, આરે, કપડે અને પનની
 વિચારણા અને ચિંતવનામાં આનંધ્યાનમા ઉવન વ્યતીન કરે.
 આ મર્વ લોભના ચાળા છે. મતોપની ગેરદાજરીના પ્રશ્ન છે,
 અશાંતિનાં આવિષ્કરણ છે, નાય ગતિ નગ્ન પ્રયાણ કરવાના પ્રયાનો
 છે અને તુચ્છ ઇચ્છના અધમ એવાજો છે. એને એજાળખી એનાથી
 એતીને ચાલે તેની ધર્મી ગણવાની થોઅના થાય, બાછી તો દુનિયા
 મૂકતી ચાલે છે અને ધણાખરા તેની માથે ધમડાય છે. એનું નામ
 ઉવન ન કહેવાય. એ તો આવવાની આશ અને ચનારા અધપાતનાં
 મંગળાયરણ છે. લોભના ચાળાનો પાર નથી અને આપણી ચારે બાજુ
 તે વિલાસ કરતા દેખાય છે.

यद्दुर्गमटवीमटन्ति विकटं कामन्ति देशान्तरम्,
 गाहन्ते गहनं समुद्रमतनुक्लेशां कृषिं कुर्वते ।
 सेवन्ते कृपणं पतिं गजघटासंघट्टदुःसञ्चरम्,
 सर्पन्ति प्रधनं घनान्वितधियस्तलोभविस्फुर्जितम् ॥

(૪૨)

ધર્મનો ઉપદેશ આપનાર દોષ અથવા વધારા જુદો
દોષ અથવા ઘણા મિત્ર વિદ્વાન દોષ અથવા
ધર્મશાસ્ત્રમાં ખૂબ મરીતુ દોષ, આમાંના કોઈ
પણ મહારાજા આજુરો વાઠવાર કોવરા ધોય છે

જેના મદવામાં આવવાનું વધારે જન તંત્રા નવા મનુષ્ય થાય
છે હસામની માગતે આ દોષ પાનો જાય છે અને અને વતનની
જાગતમાં તળિયે બેસે છે મારે વાગાવેલુમાં અને વિચાર જલુ સારા
આને છે પ્રતિનુ મુગ વિચારવાનાયમ્નુ પર જાનુપા રહે છે કોઈ
જલુ કાય પ્રથમ વિચારમાં જ લગ્નજ સ છે, પાત્ર કાયમાં આ કિયે
અવસાન પામે છે મારે અસાન જાદુ મારી વાત છે, સીધી અસાર
કરનાર તત્ત્વ છે અને બીજા રાખી અનુમરવા કાચ મુખપ મિ બેનુ
પ્રજાગ વિમિત છે એક માગાપના બે પ્રુવ રે વ તંત્રા સાગરને ક મે
આ મદવાના શિખરે મટે છે, બીજે દુન્યતન રખાપાટ અન નીમિત્તે
દાખમાં જતે છે પાપ ના જ જન્મ્યા-એક સત્તા બાને દરવાને
અને બીજુ મારના પા ન દરવાને પાગરાય પડેલ તો ર જતને ક મે
જે સવામ ઉત્તરપુલ આ રે હરિભુવન બારી જાય એક સાગર આ
કોઈકુલુપ ક આ વાત કીધ હી ક મેવડા અનુભવે ર્ષ દોષ તરી
છે અને સાગરના પરિધુ મ દરેકે તા દુવનજ જા ર પે રેવ છે

એક રાવડા સમજનકાવના ક હયા ક ર કુ દિ છે કે
કાગ-જાગના કામ જુદો વધારે ક ક, આ ન વધારે ક રે
છે, અવધારેકાવ આ ક ક, અને ક વિર ક રે છે ક રે દિ
ન જ છે કીવ રી ક રે મદ ક ક આ રે ક વિ-જાદુ ક રે જા
ક રી આ ક છે કદા પ્રાપ્ત વધારે ક રે ક કાગ કાગ દ
વધી અસારી છે

આ જાતના નિમિત્તે જરા જલુ નાગે પાની પાન નથી કરી. મલ્લંગનો મદિમા વણુંવેલો મુખેર છે. મજી માનવને આગે ખલુખ-સહિમથી અને કુતમની સર્વિનભિમથી તેના પામકાવડખણા માટે અનેક શાખાગમના આપવામાં આવ્યા છે. ગુપ્ત ઉપદેશ આપનાર હોય કે વિદ્વાન હોય. અનુભવી કે ધણા ધણાને આગળ આવેલા હોય, ધર્મશાસ્ત્રના કે વિજ્ઞાનના કુશળ માણસો હોય તેની માનવ ક્રવામાં લાભ, લાભ અને લાભ જ થાય.

અને મહાનુભવ વાડખર મદની વેચ નેતું છે. અને નેવે ને સ્થાનો અને નેટો કોમે ટેકા આલુપાણુ મો નેટી વેચ તેના કરતાં વૈરાગ્ય જાર છે. અને વાડનો ટેકા કયા અને ટેટો આગળ ધપાવનારો મો છે તે પર તેનો પ્રગલિતો આધાર રહે છે. ગમ્પા મારનાર મને તો માખુર વાતોએ ચડી જાય, બદ્ધક-૭ મને તો બ્રહ્મચારી કે મતોલી માય, અનુભવી મો તે ખીમની ઈમાનો લાભ પોતે મેળવે, બાળેકા મળે તો મહેનત કરીને એકકા કરેક તેના બહુતરનો લાભ પોતે અતિ અલ્પ પ્રયાસે મેળવે અને શુદ્ધ ઉપદેશ હોય તો તેની છાયામા પોતે સાધક બની જાય. હીનની સોખતે માણુસ ઊતરતો જાય છે, સરખો મળે તો બેટી પડે છે, પથુ વિશિષ્ટ મળે તો પોતે પથુ વધારો કરી આગળ ધપે છે. ધર્મમા કુશળ થવા ઇચ્છનારે સંત-સાધુ, સાંગી કે ઉપદેશ આપનાર બહુશ્રુતની પર્યુપાસના વારંવાર કરવી અને તેના જેવા થવા યત્ન કરવો. એ રીતે ધર્મકોશસ્થ પ્રાપ્ત થાય.

શ્રી

સુમોપદેશદાતારો, વયોવૃદ્ધા વહુશ્રુતાઃ ।

કુશલા ધર્મશાસ્ત્રેષુ, પર્યુપાસ્યા સુહુર્સહુઃ ॥

વિવેકવિલાસ ૮-૩૮.

(૩૮)

ભાગી દયો કે નખા આનદને ખન્ખર આજુમે દેહ ને
નના ત્યાગ કેવી રીતે કર્યો ને નખાઠ જાગતુ દેખાવે.

અવદાનના જોઈએલે વીગે ન મળી દોષ ત્ય શુદ્ધી તને મોહ
શૂન રહે છે નાના જાણને અદિવાળ ભેરાનો જગ આમજ્ય વર્ષમા
વિષયોતિ કેડ પાડુનના નવાળ પત્નીને રેગુમી મળતા ન
મળે દોષ ત્યા શુદ્ધી આગ જાડી માલ જાન રોપ થાય છે કે કોને
શનદિવસ કોને માટે વર્ષો માં આરે કોની જાનના થાય, આ પોતે
વિગોમમ મરી ત્યારે પાનાનુ મોરજ કેમું વર્ષી જરો તેના વાતપિત્ર
આતે તેના મતાશ ત્ય પર અમાયા કરે જલુ ક્યે વળુ મત્યા પત્ની
કોનો શોખ મોમરવા મળે છે કોને થાય પર દિવસ જાતે તેા કો
વળુકે પ્રમિતી મળા તેા વિષય માં કોમમી વળયે કો આનુ શરણુ રા !

પેમા ન દોષ ત્યારે પેમા રની કવલી પ મળેા વિગણ અના પવનો
દોષો કોનાનો જામે અના કથા કથા અવાજજ સત્તાત જાહે કોનો
વિષયોમા મોલ જાહે કોને દેતા આરી જલ, જાગી વળય કે પદા કમ
જલ ત્યારે પાત્રી ક્યેનુ માણુ થાતુ જલ આરી કોમલ કોને કમ
જલ ક્યેને ક્યેનુ મોલ આવરેા જલ આપ થવાનુ શરણુ રા !

અતે મગજ થન કેરુ જલ આરી રેક ફુટ વગર જલ
કોનેક રેનાથર કથાગ જલ મ વેલ વળ નર નલ જલની
જલનીત કે કોને કોની રીતે જલ ત્યારે કથાનો પર રહે
નહિ આમજ્ય વર્ષી થરથા થાક કોને વાજલ રહ્યુ ફુ છે ન કોને
જાવ ન મોલ ફુટ ન થાય કોને કોને જાવ રેકરે જલ
૫

૪૭. કાલ પદ્મિ જાવડાં ઉડાવી મુકાવ નહિ જાતે જગદા અપારિત મયા
 ૪૮. ધાતુખા માલીખાનો ઘેડ રાત્રિ જન્મ માંડીયા ખાવાનો ગોળ પૂરો
 ૪૯. પાણી ૪૭. જગ ન મયાવ ને. અડીયા ને કાપાંને ખાડખાંના ખાંડિ
 ૫૦. ખાવા પડે જાને જગદા નહિ ન મયાવ નેને. જગદાંના જગદાં મયા રો
 ૫૧. તેમો જેવો મો હંડ જાને જગદાવ વિચાર રજાં જેવો જગદા તેમો હંડ.

પૌદ્ગલિક મર્મ વસ્તુ અગિયર છે, પુદ્ગલના મર્મ મળેલો.
આપકાલીન છે, તેનો વિયોગ મોહમ થવાનો છે અને થાય ત્યારે
મથવાટ થવાનો છે એ વાત મળાઈને તેની મામે મમ ગેવામ
આપે તો જગ પશુ ખંડ થાય તેની સ્થિતિ ન થાય. પૌદ્ગલિક
સ્થૂળ બોગોને પોને વખતમર નહીં તે ત્યાગમાં આનંદ થાય
છે, લીસ નિયમો પાળતા અંદર મંતોય થાય છે, પગલો છોડવા
પડે ત્યારે કચવાટ-કાળાટ થાય છે. બાળ્યમાં દૂધપાક આવે પશુ માર
આને દૂધનો ત્યાગ છે એ વિચારે દૂધપાકને વાચ ન અડાડાય ત્યારે
આનંદ થાય છે, પાણી વેધે કરી કરવાની કરી હોય અને તેને છોડવો
પડે ત્યારે મનમાં દુઃખ થાય છે. ઇન્દ્રિયના સર્વ સ્થૂળ વિષયો માટે
આ મર્મકાલીન સત્ય છે, એ તો સ્વયં ગમીને ત્યાગ થાય ત્યારે જ
અંદર સુખ આપે છે, પ્રેમ અર્પે છે, શાંતિ નીપજાવે છે, પશુ એનો
પરાણ કે અનિચ્છાએ ત્યાગ કરવો પડે, વય કે અશક્તિને કારણે એને
છોડવા પડે ત્યારે ભારે દુઃખ થાય છે.

માટે જો તમારે સ્થૂળ વસ્તુનો આનંદ ખરેખરો માણ્યો હોય તો તેના ત્યાગને ખરાખર જાણી સેવો જોઈએ, જાણીને એવો સાચો અમલ કરવો અને એમ થશે તો ખર્તુહર કહે છે તેમ ‘સ્વયંત્યક્ત (પોતે ત્યાગ કરેલા) એ વિષયો અનંત શમસુખ અર્થે છે’ એ સત્ત્વની મહત્તા હૃદયમાં જામી જશે; માટે માણુવા માટે પણ તેના ત્યાગને ખરાખર.

વિજાની મરા ॥ બન તેના વખતમર ત્યામ હરવાની રીતન મુખમવાની
બરે છે, મારે મ ગી મોજને માણના શીખો બાળી ખાખન રેશ કંવો
પો કે હાનમને ત્યાં આપ્યા ખાવા પો ગિમા મોજ નથી મણુવાનુ
નથી, રમ નથી માર જ્ઞાનના માહમુજા પાળ્યા પોર અમાગી રાન છે

Know that to really enjoy pleasures you must
know how to leave them —VOI TAIRP

(૭૪)

અપો બાગા બાઈ 'નુ શા ખારે અરજીથી કરે છે ' અર
બાઈ ' હરનાર આજુકારે શુ અમરાબ ઠારી ર છે '
વાન અમ છે કે અમરાબ ન અમિવાને કરી પડામે
નથી, માર અમ ન થાય તે મારે અમલ કર

આ દુનિયામાં આ કલનમ અતરેન કરોએ નવ જો
વાન કિમ્મ દેવ તા તે અરવાઈ છે મહ વધન દેવ કે મહ
દાઈ શાખો, વિવાન દેવ તાદ મજાલ દેવ કે અમ દેવ રોમ
મે, મર કોન રા દેવ કે પો રા હર અરવાઈ દેવ અહ જો વિરલ લે
પોવાન છે આ નિશ્ચિત વાન કે તરે આ ન મહ વાન દેવ અર
દેવુકારે દેવ કે અર અવ રા અરુ કેર મેન કે મેન - ૧ હર

કેમ ? અને કોણ ? પચાસ વર્ષ પહેલાં જે સમયે તે સમયે
જ્યોતિષીને એકાએક જાણે એક સમયે એક સમયે એક સમયે
બહારના પચાસ વર્ષ પહેલાં જે સમયે તે સમયે એક સમયે
એક સમયે એક સમયે એક સમયે એક સમયે એક સમયે
એક સમયે એક સમયે એક સમયે એક સમયે એક સમયે

હા, મનુષ્યો કહી નહિ એ જાણે જાણે કે, તેમજ તે સમયે
જ્યોતિષી નહિ એ પચાસ વર્ષ પહેલાં જે સમયે તે સમયે એક સમયે
એક સમયે એક સમયે એક સમયે એક સમયે એક સમયે
તમારી જાણ જાણે તમારે આપણે જાણે એક સમયે એક સમયે
જે પાઠ મળ્યો હોય તે જાણે એક સમયે એક સમયે એક સમયે
આપણે જાણે એક સમયે એક સમયે એક સમયે એક સમયે
જ્યોતિષી થાય તો આ પચાસ વર્ષ પહેલાં જે સમયે તે સમયે
જ્યોતિષી થાય તો આ પચાસ વર્ષ પહેલાં જે સમયે તે સમયે
જ્યોતિષી થાય તો આ પચાસ વર્ષ પહેલાં જે સમયે તે સમયે
જ્યોતિષી થાય તો આ પચાસ વર્ષ પહેલાં જે સમયે તે સમયે
જ્યોતિષી થાય તો આ પચાસ વર્ષ પહેલાં જે સમયે તે સમયે

બાકી જમરાજ પગર જન્મેજાને શુદ્ધ કરતો નથી. નામ
તેનો નાશ થાય છે, પણ એવું કરવામા આવે કે જન્મેજાને ફેરો જ
મટી કે અળસાઇ જાય તો પછી જમરાજનું કાઇ ચાલે નહિ.
ત્યારે જમરાજ ઉપર વિજય મેળવવો હોય, એના ડારામાંથી સુકિત
મેળવવી હોય, એના અધિકારની બહાર જવું હોય તો એક રસ્તો છે
એવી પ્રવૃત્તિ કરવી કે ફરી વાર જન્મમરણના ફેરામા જ આવવાનું ન
ચાય, આખો નવો જન્મ જ ન આવે તો જમરાજના સપ્તામાંથી

(૩૫)

માને કયા કયા છે ? માગા કોણ મિત્ર છે ? અન્યાય કયો
કાળ વર્તે છે ? કેટલાં ગાયક અને ખર્ચ છે ? કૃત કોણ થું ?
મારી શક્તિ કેટલી ?-આ સર્વ વાતનો વાતંવાત વિચાર કરવો.

આભયિતમનો મદિમા કૈવલ્યઃ ૪૭, એનાથી વિચાર કરનાર
માણુન પર કંઈ જાનની માપ (barack) રહે છે, એના પોતા
દોષાવનારી સ્વનામ્યાયિ પર ગમામ રહે છે, એના અવ્યવસ્થિત કાર્યો
પર મર્યાદા ગમે છે અને નમમી દેવતામ, અવ્યવસ્થિત ગતિના કિપ-
મોગ પર અંકુશ રહે છે. એટલે પ્રત્યેક મનુષ્યે પ્રાતઃકાળમાં વહેલા
ઠીકી વિચાર કરવો. યોગે પોતે કોણ છે ? કયમી આગ્યો છે ? સમાપ્ત
આદી આગ્યો છે ? અદી રહેવાનો રહેલ ગા છે ? પોતાનું સાધ્ય
સાધવા માટે પોતે નડા પગલ અર્થો છે ? કે પગના માયા બરાયાં
છે કે તેમા મનને મનાવી લેવાની ખાલી વેલજા છે ? પોતાની સાચી
તાકાત કટલી છે ? પોતાના માયા એવીએ કાણ છે ? તેઓ
માચી સજાત આપનાગ છે ? કે તને મારી જાગે તેવી મીઠી વાતો
જ કરનારા છે ? તેં પોતે તારા સ્વભાવને કટ્યે આજખ્યો છે ? તું
ગામનું મારું ખોટું ખોયે છે, પણ તું પોતે કયા જીમો છે તેની પારા-
શીથી કદી મૂકી છે ? આવા આવા સવાલો પોતાની જાતને પૂછવા
જોઈએ અને તેના પ્રમાણિક સાચા જવાબ આપવા જોઈએ.

અને પછી આજુબાજુ કઈ જાતની આજોહવા વર્તે છે ? તારો
દેશ સ્વતંત્ર છે કે પરતંત્ર છે ? તારા દેશના હિતને માટે તેં ગો કાળો
આપ્યો છે ? તારામા જોઈથી શક્તિ હોય તેને ગોપવ્યા વગર તેં અને
તેટલુ દેશહિત કયું છે ? તારી સમાજ તમ્ક કંઈ રહેજ ખરી ? તેં

દુનિયાના દુ ખર્દ કોઈ જ હોવાના તારો કાળો આપ્યો છે । તે દેખાવ,
 ૧૫મ અને આઠમને તારો જીવનના મધ્યન આપ્યું છે । આપ્યું દેખ
 ને કેમ ? હા ખરે । હા અરેની કળામિ । કેની પ્રમાણ મ ?
 હા ખરે મિત્રી બાજુ કાંઈ પ્રમાણ મોટા મળ્યા ।

અને તારી બાજુ કોલી અને તારો અમ્ય કેટલા । તુ જમ મૂડી
 વાપરી નાખે છે તેમાં વધારો કરે છે । તારુ પાનાનુ (આખિયા)
 એનું તુ વધારે છે કે અવધારે મિત્રી જવા દે છે । અમાર તો તે જમી
 તરો મુખારી છે, જમ્યુ આ જમતે જરા જમ્યુ મિત્રા જ કે આખ્યા
 તેના તે તરો જાગે આ પા જવાનો ।

અને તુ પાતે કેમ ? તારી અરેની કાલિ કેલી । આ કાલિ
 ન હવા કામના વાપરી । આ કાલિનો કામદ કપો કે તેન મોટા નાખ્યા ।
 આ કાલિ જમાવી કે તકાલી રીપી । આ તુ જન કાલિ । તારો
 નામ કે મામ કે કુલ મામ તારો જાગ્યો છે । તે જાગ્યો જો
 થર જાગ્યા છે કે અ જાગ્યાના કે જાગ્યાના થર તુ જાગ્યો જાગ્યાના જાગ્યા
 છે । આ તારો જાગ્યાના થર ને વિચાર માર જા કે અને કે જે
 તમ પ્રમાણ આપ્યા છે । આ જાગ્યાના થર જાગ્યાના થર જાગ્યાના થર
 છે કે તુ અને તામ કાલિ જાગ્યા છે । આ જાગ્યાના થર તામ તુ જાગ્યા
 જાગ્યાના થરો છે તેન જાગ્યાના થર તુ છે કે તારી જાગ્યાના થર
 જાગ્યાના થરો છે તેન જાગ્યાના થર તુ છે કે તારી જાગ્યાના થર
 જાગ્યાના થરો છે તેન જાગ્યાના થર તુ છે કે તારી જાગ્યાના થર

આ જાગ્યાના થરો અને આ જાગ્યાના થરો તે જાગ્યાના થરો
 જાગ્યાના થરો અને આ જાગ્યાના થરો તે જાગ્યાના થરો
 જાગ્યાના થરો અને આ જાગ્યાના થરો તે જાગ્યાના થરો
 જાગ્યાના થરો અને આ જાગ્યાના થરો તે જાગ્યાના થરો
 જાગ્યાના થરો અને આ જાગ્યાના થરો તે જાગ્યાના થરો

અમર લોકો વિચાર કરવા નથી, કરે તો મરણ જાવળ્યા રોતી નથી.
વિચારના જરૂરનાં કષ્ટોભય કરવાની આંક શક્તિ રોતી નથી. ધર્મ-
માર્ગમાં ફાગળા આસવાદનું આનંદમિત્રતાનું અનંતનું હોય, જાડ હોય,
પ્રેરક હોય, પરિપૂર્ણ નિપજનનાર હોય અને જાને અને પ્રાપ્તિ કરાવનાર
હોય, ધર્મ મેળાવનો આજીવન મંદિર, આત્મચિન્તનનો છે.

૨૪

તો દેશ તાનિ મિત્રાણ કા જ્ઞાન, તો ન્યયાગમી ! ।
કથાઈ કા ન મે શક્તિમિતિ ચિન્ત્યં મુદુર્મુદુ ।

ગુ. ૨. ભાંડાગાર

(૩૬)

જેમનાં માન અને મદજતાં રહ્યાં છે, જેમના આશાયતુ લોકો
અનુભોદન કરે છે, જેમની શરીરક્રાંતિ શરદકતુના પૂર્ણ
ચંદ્ર જેવી છે અને જેઓ પ્રકૃતિથી સારા વ્યવહારમાં
વિહરનારા છે—આવા મહાપુદ્ધિશાળી મનુષ્યો આ
દુનિયામાં સુખપૂર્વક જીવન જીવી જાય છે.

પુદ્ધિશાળી માણુમ દુનિયાની રોચ પર જાય છે, એનું જીવન અનેરા
પ્રકારનું હોય છે. એના જીવનનો વૈભવ બાત પાડે તેવો હોય છે,
એની ખુમારી ઝોર પ્રકારની હોય છે, એની હાલયાલ અને રીતબાત

બીજાની બિને જુદા થા' નેની દોષ છે બિની બેખાશી અવગત
જન શિખા બિને બીજાની જુદા થા' નથી દોષ કે જન એવું
આપુ વગન જમન નરકથી પ્રાપ્ત પ્રેમ અને પ્રમાદન આપી
દે તે તુ દોષ છે

આવા અનુવચ માન કે મનને કાઢે દયાનો નથી દોષ તેવા જન
બૈશ્વ જાદિ ભુદિનુ આભિમાન 'મદની ઝેલિમા આલે જનને જ દોષ
તેવા જુદા કે જાના પાતામા પોતાના શાસી અમાર્ગને માન ઝેલિમ
અપી શાપ અવગત કે અશ ગુલિશાળીમ મન વિશાર દેના નથી
બિનામા કેલે ન જેલે દલ ન દોષ ભાલ ન રે વ રપ ન દેવ,
નિદા ન દોષ, જલ ન દોષ આવા જા' દુગુલુડા પ્રીતિય માન
મદને જાદો અમરમાન આપવામા આ પુ ૩ બિના પદામ ભવ
મનોવિશારે કપામે અથવા ષટ્ટરિપુઓને મમર કવા આવા અદા
વિજયશાળીને સુખમલ રવન રે વ તથા નવરા રી' એવા અનુવર્ત
હાલરોમાં જ આ ભભારે રહેવા ભાવર ર વવા આવા અનુ ૫ ૩

આવા અનુવર્તને અદરનો આરાધ નાવ દેવ તે આ જામ
શિક્ષા જ આ રી પ્રારેના દોષ છે એ કારણે વેદ તરી અમલ
જનાવ એ કારણે જવા ત્યામ ન્યા રાદ રીતે રૂડે નવર આ કાર
કર ભભાવકે વાપાદ બોલે અ જનક ૩૩ જુલ ૩૩ રજને જુલ
વધાજક ૬ જુલ કે કાતપુરને જુલ ૨૦ ૫ બની તારી રી એવ
પાતા રિપુને જદ મ ન જનાવ જન કાર રદ જુ તરી જાલે વાર
જલ જન જન રે ૩ તારી જન અમલ દોષ ત્ર જ એવી
કારીને રી' જન આરા મલક અદા ૫૬ જ ૫ તરી જન દર
જને અવલુ રા રે ૫ એ રી આરિતિ જાલ જને કે રી દર
રેવર રી ૫૩ જ ૬ રવજલ ભવર રી રી અમલ
અમલ રે તરી જને રી રી અમલ રી રે રી દોષ

અને એ જે જાવદારમાં પડેલા હોય, જે જાવદાર નોંડે, ત્યાં
 કે જેવામાં પડેલા હોય તે પ્રકૃતિથી જ માટે મારો નિદાનમાં હોય
 છે, એને કોઈ પગદંડે ન હોય, એને દેખાડે કરવાની જાણ ન હોય, એને
 મોટો સાળાની કદાવના પણ ન હોય, એને પ્રભાજીવે મીઠા માટે
 જાવદાર પડેલા થઈ ગયેલા હોય અને એ મને તેના મનોગોળ
 પોતાની જાણને અનુકૂળ જનારે, જે અન્ય કંઈક હોય ન કરે, અન્યનો
 હોય ન કરે, અન્ય માથે અપાઈ ન કરે, અન્ય પર કંઈક કરવામાં
 મુકોય ન કરે, અન્યનું કામ કરી આપવામાં પોતે મેળ જાવતો પાડ
 કરે છે એવો વિચાર પણ ન કરે અને આવા માનસિક અને શારી-
 રિક સ્વાસ્થ્યમાં મોટું રહી મુખે હવન માળે.

મહાશુદ્ધિશાસ્ત્રીના આ હવનતર્કનમાં જ્ઞાન અને ચારિત્ર્યનું અદ્વિત્ય
 સંબોધન જોવામાં આવે છે. એમાં જાવદાર અને લેગઅનું અમાપાનું
 મિત્રાણ જોવામાં આવે છે. એમાં મન, વચન અને કાયાના ત્રણેય
 સંબોધન અને તેના એકવાક્યના જોવામાં આવે છે, આ શુદ્ધિશાસ્ત્રીનું
 હવન છે, આટી નર્મ ફેર છે, આંટા છે, ખેપ છે. ધર્મમય હવન
 હવવાની જાણના મેળનારે, ધર્મકીશલના અભ્યર્થાએ આવા હવનને
 અદલાવવું છે.

અર્થ

વિગતમાનમદા મુદિતાશયાઃ શરદુપોદશશાક્સમત્વિષઃ ।

પ્રકૃતસંવ્યવહારવિદ્યારિણાસ્ત્વહ સુખે વિહરન્તિ મહાધિયઃ ॥

(૩૭)

જ્યા મુધી આ શરીર નીચેની જેવું છે, જ્યા મુધી
 શરૂઆત હૃદય છે, જ્યા મુધી દિવિયોની શક્તિ દીપ્ત પડી
 ગઈ નથી અને જ્યા મુધી આંતરિક પરવારી બિંદુ
 નથી ત્યાં મુધી આત્માના એક માટે દાદા માણને
 ખુબ પ્રયાસ કરવો પડે, બાકી ઘરને આગ લાગ્યા
 પડી હશે જોડવો આ પ્રયત્ન તે કેવો ગામુખ ?

અત્યારે તારા હાથ પગ આગ છે, આખા શબ આપ છે,
 માખન બે માખનનો પથ તુ કાપી શકે છે, ને આર દારા મગી શકે
 છે એ જાણ આપુ ખાવાનું ખરે કે નહિરૂઝ ખેળી શરૂવા પડે તો
 અચાની શકે તમ છે જ્ઞાનમશા કરી શકે તેમની રમિ છે પુરુષ
 કાલત કે તરમત ખની શકે તેમ છે—આપી તારી કી કી શરીર
 કમિલ થત જ તેનો કાલ જ જ તને આ તથાત શારીરિક અનેક
 જ જા કમ તે તુ મળી મગે અને તેનો ઉપયોગ કરી બે તેનો બદલા
 શરીર ખાસથી વાળી જ તેનો કસ શરીર

અને વન કદ તને બાળુ નથી આ તુ તન કમળે મે ૭
 હૃદય નદી આ પથો, કદ પથપથ નથી આખો કલુ પરપાતથો
 કે ની પિતામથી શરિત દીકર નથ કા મુ, કલુ આ બે મને
 આર મંજ નથી તુ સુધ તારી કમિલમિને જ જ કમળી
 કે, તારી મુશકે કે પુખ્ત ઉપરનો કસ શરીર, તારી કમળ મડી
 અને મળુ કે અને કમળી આ કે તે પદક તેના પુરુષ શરિત બે
 આ આખી તારી કમળ શરિતો કમળુ કે કમળ બહેરક મળુ

અને એ જે જનદાસના પટેલાં હોય, જે બાપ ર નોન્ડો, તમામ કે એવામાં પટેલાં હોય ત્યાં પ્રકૃતિથી જ આગે આગે વિદરનાગ હોય છે, એને હોય પમદે ન હોય, એને હોયત કાવતી રૂનિ ન હોય, એને ગોરો વાળવાની કાવના પચુ ન હોય, એને પ્રમાણિત મીઠા ભાગે જાદાર પચગુ મદા ગમેશે હોય અને એ ગમે તેવા મનોગોષ પોતાની કાવતે અનુકૂળ બનાવે, કદી અન્ય જાતે હોય ન કરે, અન્યની હોય ન કરે, અન્ય ગમે સ્વર્ણ ન કરે, અન્ય પર વપનાર નવામ મુકોગ ન કરે, અન્યનું કામ કરી આપવામાં પોતે તેના કાવતે પાડ કરે છે એવો વિચાર પચુ ન કરે અને આવા માનસિક અને શારીરિક સ્વાસ્થ્યમાં ગણ રહી સર્વે ઉત્તમ માણે.

મદાશુદ્ધિગાળના આ ઉત્તમચર્ચનામાં જ્ઞાન અને સારિયનું અદ્ભુત સંગો ન હોવામાં આવે છે, એમાં વ્યવહાર અને વેરાગ્યનું અમાપારણ્ય મિશ્રણ હોવામાં આવે છે, એમાં મન, વચન અને કાવાના ગોગોનું સમીકરણ અને તેની એકવાકયાના હોવામાં આવે છે, આ શુદ્ધિભરીતું ઉત્તમ છે, આપી નવું ફેરા છે, આટલું છે, એવું છે. ધર્મમય ઉત્તમ ઉત્તવાની ભાવના એવનારે, ધર્મકોશિકાના અભ્યર્થાએ આવા ઉત્તમને બદલાવનું કરે.

૩૭

વિગતમાનમદા મુદિતાશયાઃ શરદુપોદ્દશશાક્કસમત્વિષઃ ।

પ્રકૃતસંવ્યવહારવિદ્યારિણસ્ત્વહ સુતે વિહરન્તિ મહાધિયઃ ॥

યોગવાંશિષ્ઠ

(૭૭)

જ્યાં મુધી બા મીર નીચીની નેણ છે, જ્યાં મુધી
 ચાપન દર છે, જ્યાં મુધી દિવિયાની મજિ દીવ પરી
 મળ નથી અને જ્યાં મુધી આઠેપુ પદવાઈ બેઠું
 નથી ત્યાં મુધી આઠમાળ એક ખાટે દાગા ખાળને
 ખુબ પ્રયાગ કરવો થોડે બાઈ થવને આમ જાણ્યા
 પરી કુવો બાઈને જ પ્રયાગ ને કેવો ગમ્યા ?

આતારે તારા કામ પદ થામ છે, બાંબા કામ બાપ છે
 આમ જ મામનો પદ તુ કાપી કહે ને, બે માર કારા બી કહે
 છે બે જાડા બાપુ બાપુ ખેડે કે નોકરો બેચી કાલા ૧૦ તો
 બાપા કહે તમ છે જનપદા કી કહે તેલી રમિ છે કુદરતી
 કામ કે તામન ખાલી કહે તેમ છે-બાપા તારી કી કી રીર
 કમિલ થત હા તેનો કામ કા છે તને આ ગદરત દાગિરિ અને
 જાણા કી ત તુ મજી મટે અને તેનો પ્રયોગ કરી કે તેનો ખર્ચ
 કીર પાસથી વાળી કે તેનો ગમ કી છે

અને જન કદ તને થજુ નથી બાપુ તન કમરો બેટા
 કુમર નીં બે પચો કદ થજુ નથી બાપુ કનુ થજુ તથા
 કે ૧૦ । પત્નપદા કીર કીડા નથ થા થજુ, કનુ બા બે મને
 આપ થજ નથી તુ જુઈ તારી કીરતિને જાણ થાઈ
 કે તારી જુવાઈ કે પુખ્ત કીરો કીર ૧૦, તારી થજા થાઈ
 આવ થજુ કે અન કે થાઈ અ કે તે થજે. તેના પુરુષ કી છે
 અન અવા તારી અ થા થા થજા છે અન થજેરત થજુ

આપણે તે નથી જાણતું કે તારા નામ, શરીર પર મેં જ નથી,
નામને મધે પડાવવામાં છે તે તારા નામને તેને જાણે છે, તેને
પાણી, પેલો અને જમણેના જે બાકી જે ન જાણે તે બધું તે.

અને તારા પાપના તો રહે, મા. વ. મધ જેવી માટે મળે,
કામપે, માણે, રમણે, નામે કાલે જેવાના મળે મમતાના પોલી
મધા. તુ કહ્યું જરૂરે જમણા તરફ, તે તેને, તારા કાલ, અને
લાજ તારાના તારા પોતાનું જાણવા તે રહે, અને જેવા પડ
લાગી નામને રહે, પરમ માનિ શિવકામ માટે મેં અને તારા આ
રખાપાયા મરી જાય તેને તારા તારા જે, તારા મળે, આવડત,
મગત અને અનુકૂળતાઓમાં માન કરવાને તારા જે અને આ બવને
કેરો મળે છે. તારા આંક કાકાનું તેડું આવશે ત્યારે તું તારા જે
શાપીત નહિ. પડી તે વખતે તને પાતાવો થશે કે આ કામ રહી ગયું
કે પેનું નામ નહીં ગયું, એ આવડત ન થયું અને પેનું કદવડન
રહી ગયું. આવી અનેક વાત મનમાં રહી જશે અને પછી દોડાદોડમાં
ખમનખામગી કરવા મંડી જશે કે માયા પછાડી પસ્તાવો કરીશ એમાં
કાંઈ વળશે નહિ. એ કાકાનો હુકમ ક્યારે છૂટશે અને કેવા મંથોગોમાં
છૂટશે, એ છૂટશે ત્યારે તુ માવજ હોઈશ કે ખેલાન કે બેકામ હોઈશ—
એ કાકાને ખબર નથી અને એ વખતે પછી તું પ્રયત્ન કરવા મંડી
જઈશ કે વળીવતનામું લખાવવા મંડી જઈશ એમાં કાંઈ વળશે નહિ.
ધરતે આગ લાખ્યા પછી કૃષ્ણે ખોલવાનું કામ કોઈ ડાહ્યો માણસ કરે
માટે અત્યારે અને તેટલો લાભ લઈ લે. મજેની અનુકૂળતાનો અલ્લો
વાળી લે અને તારું પરમ શ્રેય થાય તે માર્ગ પકડી લે. અત્યારે કરેલી
સેવા, દીધેલ દાન, સ્વીકારેલ ત્યાગ, આદરેલ સંયમ અને પાળેલ બ્રહ્મચર્ય
તારી પડખે ટેકા આપશે. આકા છેલ્લી ધડીતી દોડાદોડમાં કાંઈ બલીવાર
નહિ થાય, માટે છે તેનો સારા વખતમાં સ્થાયી લાભ લઈ લે. આનું

નામ ધર્મરોગીને કહેવાય એ તુ નથી ગાય / ભવન આરોગ્યને
કરી રાખે નરિ અને તે જમ નથી રૂપ /

ૐ

ધાર્મિકધર્મોદ્ધાર દાર્મિકધર્મ ધાર્મિક ધર્મ
ધાર્મિકધર્મોદ્ધારધર્મોદ્ધાર ધાર્મિક ધર્મ
ધાર્મિકધર્મોદ્ધાર ધાર્મિક ધર્મોદ્ધાર ધર્મ
ધાર્મિક ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મ

ધર્મોદ્ધાર

(૩૮)

ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર
ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર
ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર

ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર
ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર
ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર ધર્મોદ્ધાર

એણે જ દોષ, દુનિયા અને આત્મા નહીં જાણ્યાં નહીં, એવા દોષ
 માને કે ધર્મ પ્રજા એવી એને પગલાં કે તરફ દોની નથી, એવી
 નજરે માને જાતી નથી, એને અન્યના અભિપ્રાયે માન્યતા નથી
 દોની નથી, એને પોતા માટે પીઠાબેઠા ચો પાસે જ ને રહેવા એ
 તે જગ્યાની જિજ્ઞાસા દોની નથી એના એના જાનના માનસ કાંઈ,
 એની મનની મન રહે, નવારે વિચારજુના મન રહે એન દુનિયાના
 માન્યતા, અભિનંદન, પ્રેમ - પ્રમાણુપર તરફ વિચાર એ
 એને સરહદ કે અસમાપની કાંઈ જોવા દોષ નહીં, એન વિચારકા
 અગવવાના ન દોષ, એને અન્યના મન જગ્યાના નમના ન હોય,
 એને દુનિયા અભિપ્રાયના મન ન દોષ, એણે એની નજરમાં રાજ્ય
 મદારાજ્ય, ઝાંઝીવા કે હજ તરફના કે તમના નજરના વિચારજ ન દોષ,
 એના એને તમા ન દોષ, એના તરફ એનો આત્મ પગ ન દોષ,
 અને તેજો પોતાને નવાજો કે જેણે એવી કાંઈ પ્રકારની આકાશ કે
 અપેક્ષા એને ન હોય. એને જામવા કરતા અપ ન હોય. એને નારત
 જોગન કરતા ક્ષોભ ન હોય. એને પોતાના વિગ્રમ સંબંધી જ વિચાર-
 રૂણા અંદરખાનેમાં નિરંતર ગાથા કરતી હોય, ત્યા પુદ્ગનાનંદ, ગર્વીર
 વિશ્વા, ઇદિપના વિષયો તરફ આકર્ષણ કે માસારિક માન, મેલ, દબ
 કે ગૂચવણનું એનામા તત્ત્વ કે એનો અશ પગ ન હોય.

આવા અધ્યાત્મના રમમાં રંગાયેલા સત્યા અધ્યાત્મીઓ પોતાના
 આત્માનો વિકાસ સાધે છે, ઉત્તરોત્તર આગળ વધતા જાય છે અને
 નિરપેક્ષભાવે દુનિયાને આદર્શ દાખલો આપતા જાય છે. એના ઉચ્ચ
 વ્યવહાર, વિશુદ્ધ વ્યવસાય અને આદર્શ જીવન અનુકરણીય અને છે.
 આવા અધ્યાત્મનો વારંવાર અભ્યાસ કરવો, કરી ફરીને તેની ભાવના
 કરવી, તેનો જોડો ભાવ વિચારવો અને પોતાના તેનો સ્પર્શ થયો

દેશ તા ધાન્ધ પાચન તના વિજાગિ આપવો જાણને તેના બાગે
જનાવો

[illegible]

[illegible][illegible]

હીએ ત્યારે એ પ્રસારને કારી આત્મવિકાસ કમ્પા નવર ૬ આપણે
 ધન માત્ર દરેથી માટી વાટીયા અને એ હીએ ત્યારે એ વસ્તુને
 આત્મવિકાસનું માધ્યમ મળી તેના તે મારી ઉપયોગ કરે છે આપણી
 ભૂખમા ભખામ મન વિચારમા, રજા પગીમા અને ત્રી મજુરની
 સર્વ ત્રાસમા આપણા આસપ પોતપોતિક દોષ છે, મામાગિક દોષ છે,
 ધરભાવના દોષ છે આત્મ આપણી એ વાત મનમની નથી ત્રાસની
 નથી વિષય થી નથી સાતી થાયે સાત કાવના થતી નથી
 આરે મમતી કરે ત્રાસ પાત્ર રવનાવ ત્રે રમતુ દોષ વસ્તુ ૭
 કિયા ૮ પચામ સાધન ત્રાસ માત્ર સાત્ર સર્વ પુરના ૯ દોષ અને
 આત્મ આપણી કારકિર્મી જમીન આત્મમાત્રા દેર પો ૧ આસપ
 કી મન વિચાર ખાત્રા અને ત્રાસ પદ કામુ આતી મન ત્રી
 આપણું મનુ પ્રમુદ કદા જી હી કારી ૫ આસપ ખાત્રા ૬ ૭ ૮ ૯
 આત્રમા મુજાવા ૧૦ ૧૧ ૧૨ આ ૧૩ પાત્ર મુદિ ખાત્રા ૧૪ ૧૫
 ૧૬ આસપ ખાત્રા ૧૭ ૧૮ ૧૯

મત્રાકર્મ જુગ ચરક મુગીમીનેને વરેરંધિયા ૧

ભગુ ૨૬

(૪૧)

આપણું કાર્મ કમડી આપણું ખાત્રા વાત્રુ કા નેવા તે
 ખાત્રુ પદા પરી ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦
 ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦
 ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦
 ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

વસ્તુત્રુ વાત્રુ વસ્તુ વસ્તુ દોષ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦

હું જન્મ્યું પડેલા ન હું, હું અર્થિના અમરપત્રે જન્મ્યાં નાથને હું,
 ક્ષિપ્રા પેલામ અરે મનું મરું, મોઢી મરું-નકરી રું, મારે મોરે
 મધ્ય, મમ મંજરે પતિ-સોભા પદ રું આપિ આપી જ મને આરે.
 પડી ને એ ને મન ફરે, મારે જેમ નવર તેમ અગ્રવે, પમે પદમિદ
 રંગે મારે, રાગમ કમ નેમને કાળે કાળે મુખાવને રાગ, મારે
 તેજ મૂર્તિ નાથ, આજમા આજમ આજિ, નથી કાલિ મેરે મારે
 તમેરે. પદ મે નમ્ર વિચાર કર ત્યારે એને માનુષ પડે છે કે
 આમ મારી મારીને ગા-પાના અને મનમા આવે તેનું પોલી નાથ-
 વાનો મામ અર્થ નથી પડી એને વિચાર આવે કે કે આ લુનાનીનો
 રાગે નો ગાર દહાડનો રું. જેની પ્રદિયો ગિચિત થવા મારી, આંખ
 મનનું તેજ પડવા મરું, પમતા આગ્રઅવળા પડવા માણા કે અર્થ
 માનડે માન થમ મને અને મારે મરપણ રંગા ધૂરકુરું કાનું ન છે.
 પડી આનનો રંગ, આનનો આપ કે આનનું મમમાણ દેવાનું નથી.

અને એ ઘડખાનું વિચાર આવે ત્યાં તેની નજરમાં અનેક રોગો ખડા થઈ જાય છે. હાથપગમાં વા, ઘૂંટીના સાધાની અડકાઈ, પક્ષ્વાન, પરાધીનતા, જ્ઞાનની અહેરામ અને આખના બેતાળા-આ સર્વ તેની નજર આગળ ખડા થઈ જાય છે, એ બીજા બુજ્જોના હાલદવાડ નજરે જુએ છે, બીજા વ્યાધિચરતોના વ્યાધિઓ, રોગો અને દરદોની હારની હાર જુએ છે, એ શ્વાસ, દમ, સન્નેપાત, ટાઇફોઇડ, ન્યુમોનીયા અને કોલેરાનાં કેર જુએ છે અને એ વ્યાધિઓ તો સામે જોવા છે એમ એ જાણી વિચારમાં પડી જાય છે.

અને પછી ધરના ધર અને ધરના કારખાના, દુકાન, મેડી અને ઓફિસને પોતાના માની કરેલ કલ્પનાઓની જાળોની સામે અને દેખાય છે કે આ તો દરરોજ એક દિવસ આહુપામાથી ઘટતો જ નય છે. ત્યારે આ આવી આકૃતને આરે જીભેલ પોતાને નિરાંત શેની ?

અને કેમ દોષ છે ? અને આજે ઉપા પાઠની મજબૂતી થાજી પોતે ખોટા કારવાજી મચે છે એમ લાગે છે.

ત્યારે જગી આ પાઠમાં ઉપમા આજ મેળા ? અને ઇચ્છાન વેદ કેવા ? અને પાઠમાંની સાદીમૂળી કે નિહા છે ખરે કમી ? અદી કાજી બીજી દેવાનું છે ? અને પાંચ પચીસ વચની રમત ખાતર આ બધી ચિજબધા છે ખરે ? મેનિ ખરે ? અને કોણ બોગવશે ? અને આમની આમનીને કેટલું બોગવશે ? તારે કામીને સ્વપ્ના સામી અને કામીના રામી પામે ત્યારે એક આપખાના સ્વપ્ના સાથે આપી આપ બિહા બેમવાની ૪ પૂજા રવાની છે, ન મમે તો પજુ ૬ પાઠી પાવાની ૪ ? તો પાળી આપુ અદિત કરતા નુસાનમમ કામ કોમી પજુ કેમ કામ ? પાને પાસાનું અદિત કરે તેમા પજુ અલે તો પાતાનું ૪ અદિત કામ ૧૦ આ ? આ અલો રવાના ૪ દોમી બધી, આ આપી મજબૂતી બિહા પાપા પડે રમવલી છે આ દલન કામીને ? મેમીના પદાર્થનિત સામી બીજી ન છે ત્યા આપાં ખેડા કરતા ? કેમ મેમવાવાય ? કામજી મજબૂત આવા અદિતન મમે પડે આ તો ખરેખર મવા બી વાત મતુાપ સાથે આલી આપની ભવાને વિધાને કરી ? મેમીના પડા કામીને અવધાને બો રામીના કામ આપુખત વિધાની ? કામીના પાપા પાપાને વિધાન મમ કી નામે એવા અદિત ના કામન ન ૦ અરે બો આવા કામ મેમ છે અને કામીની કામન કા ૦ ૦

મધ્યમ તિલ્લે કામ દરિનકદન

૧ મધ્યમ દરિનકદ દરિ દરિનકદ દેદન

અદુ દરિનકદ તિલ્લે દરિનકદ

દે દરિનકદ દરિનકદ દરિનકદ દે દરિનકદ

અદુ દરિ

(૬૦)

દેવતા પાત્રના અવજાગરી જ એકેમાં ઉત્તમ દેવ છે, તેઓ કદાચ મનુષ્યને સ્વીકારે, પણ તેઓ માર્ગ નો નહિ જ આપે.

મનુષ્ય જિવિસમયે એ સ્વરૂપે છે, તે સ્વરૂપ સિદ્ધ કરવાથી મનુષ્યની અને પાત્રના, દેવ - દેવતાનું એ વચગાળું પ્રકૃતિવશી અને પાત્ર પાત્ર આપે, જી, સત્તાની, કૃતિમ, અભિરુચિ, પાત્રીઆ મેળ મળવું મનુષ્ય દેખાતા, મર્ડ નર્ડ વાગે મોટા મનુષ્યનો મેળવે, અમ મહેર - મહેરામ આપવા પડેના બાગ છે અને તેના નેક કાપે મેળાઓને પણ મળવું, પણ એ મનુષ્યનો એ નીતો, ક્રોધી થાય ત્યારે ખરે વખતે કોની મનુષ્ય મુનમ સ્વયં, એની મોટા મરુદી સ્વયં છે અને તે મામાના જમિન પર આવી સ્વયં છે અને તેમ વાગે તો તેથી પણ નીચે જિનરી સ્વયં છે આ આરંભી મરુતાની અદિઆ વાન નથી, એવા દેવના નક્કી હીમ મળતા દેખાય, પણ એમાં અંદર પાણી ન હોવાથી અને જાણ પડતા વાગે કામતા નથી, એ જેમ પાણીમાં પડે કે એનું તેજ જાણું થઈ સ્વયં છે અને પછી એના પર ગમે તેટલા ઘસ કે મેમોદેક્ષર લગાડવામા આવે, પણ એ તેજ ધારી શક્તા નથી, બતાવી શક્તા નથી અને પોતાની ભતને અવગણનાના અધિકાર પાછળ ધડેલી દે છે. આવી કૃતિમ મોટાઈ લાખો વખત ટકતી નથી, ટકે તો હીપતી નથી અને જગારા મારે તો પણ અંતે એનો વિનાશ થાય છે સાચા કસ વખતે કે પાછી પરીક્ષા વખતે એનું મૂલ્યાંકન મીઠામા થાય છે અને મેળવેલ કૃતિમ મહત્તા ભય છે ત્યારે મોટા કચવાટ પાછળ મૂકતી ભય છે.

ખાટી જ્યાં સ્વાભાવિક મહત્તા હોય છે ત્યાં આખો આવિર્ભાવ અનેરો જ હોય છે, એનો આખો ઉડાવ જ જુદા પ્રકારનો હોય છે, એના સૌજન્યની સૌરમ અજ્ય મીઠાશ આપનારી હોય છે, એની

વાનગીનખા એરે પ્રાણની આનામી દોષ છે એના વિવેક
 સંભવતામા આજ પાડે તેવી નિમળગ્ર દેવ : એના વિચારગ્રનખા
 આજી પ્રો ના દોષ છે, એની શાંતતા આરવની પ્રાપ્ત દોષ છે તેની
 ખોલીમા કુલ કે મોતી ગંગા દોષ છે અને એના વાનાવગ્રજ
 આદ્યદેવગ્રજ કાલિ શાંતિ અને મોક્ષ ગ્રમની દેવ છે એના
 દેવના મોઈ પશુ પ્રસારમા જ્યુન ખમણુ દેવ છે એના મોક્ષ
 દેવના દોષ છે એના પરિચયમા દેવગ્ર પ્રમાણ એમકારે મારના
 દોષ છે અને એની શાંતિ કામ પાડામા મન વિશાલ પામુ કમલ
 કરી રહે છે આવા પ્રાણિમિદ્દ જાન પુ ના શાંતિ મમ નથી આમ
 આવે મમે તોશા નાનામિદ્દ કાલના પ્રાણ આવે એવ મમે નથી
 શાંતિ ખાગી રીશા કે દાખાએ ખાનાવખામા આવે નાખા પ
 મિદ્દ ખાપુરકા આર મોક્ષી શાંતિ લક્ષ્ય રિદ્ધિ એ તોશાવ ખમ
 મદિ કે આદી નજરે એ રીતે રહેતે છે નર રિ

[illegible]

મોઢે પાવ છે, તમે રૂં છે - તુ મોરો ચોરા, પણ તારા આંખોમાં
મુઠા મોરો મોરો મોરો મોરો ને તુ મોરો મોરો મોરો મોરો
અદિના અમરપદે મળ્યા હી આ તો હોય તેમ નુ મોરના મળ ને જે,
ન મોરના મળ ને જે, અંગના ને જે, મોરો મોરો મળો જે, મોરો-
મોરો મળો જે, મળમળા મળો જે મળમળ મળ મળ અદિથી ને
મળના મળના મળ મળ અદિની તારી મળે મળમળ અદિ મળી મળ્યા
મળના મળ ને મળ નામને, મળ નિર્મલ મળને, અને તારા મળને, તારા
પણ મળ મળ મળ મળ

અને વાતવાતમાં મળે અને વળે આતા મળ છે. મળ
મોરો વળત પડેલા મળે ફરી મળ ને તારા મળે થતા આવ્યા પણ
તારા મળવામાં અને મળવામાં ને રીતમાનેના વેવવામાં તને કદી
મળ લાગ્યું ને ને 'મળવા વળેલા ને મળ' એકે એક કાળ સામીની
કિંમતની માત્રી મળ છે !

અને તારી આસપાસ ને. તારી માથે મોરો મળનારા મળ, તારી
માથે મળનારા મળ, તારી માથે મળનારી કાદનારા મળ, તારી
સાથે મળનારા મળ અને તારી સાથે મળનારામાંથી કટકાએ
મળ ! તું કંઈકને ચિતામાં પધરાવી આવ્યો, કંઈકની કાણે મોકાણે જઈ
આવ્યો, કંઈકને નવકાર કે થરણા દઈ આવ્યો, તું પોને ધરડો થઈ ગયો,
તું નામોને પણ વિસ્મરતો થઈ ગયો, તે અનેકના જન્મ વખતે થતી
તેની માતાની વીણો અને સીસો સાબળી, તે અનેક સ્ત્રીઓને મ્હો
વાળતી જોઈ, અનેકને દુનિયામાં રસાતાળ થતા જોયા, કંઈકને શ્રવતા
છતા મરી રહેલાં હોય તેવી હાલતમાં જોયા, કંઈકના નિઃસાસા સાબળ્યા,
અનેકના તકરારો જણ્યા, ભાઈ ભાઈઓના વેરો જોયાં, ત્યક્તા સ્ત્રી-
ઓને રડતી જોઈ, દમ, કાઠ વગેરે અનેક વ્યાધિઓને જોયાં, છતાં

તને ગ્રામ થયો નથી ? તને આવી રચના પાળતુ ડહમ
જળજીવાનુ મન થયુ થયુ નથી ?

આવુ આવુ રોષા જાગ્યા જાગ્યા તુ ધમડાયા કે ? જનને
મોરો જાનું જાનું મોજા જે જનના માંજુયા મવક નો જન જમ જાન
કની દેવી પ ? તુ મોદના મિત્રમા પડા મરાક મડેક મરાક મરાક
સમ તા-વિચારો રમરેનુ જળજીવક જે વડા મારી રજા કે આરિયાની
જળજીવમિત્ર રુવન મુજરી રજા જે દારાની પા ? જળજીવ જુ ? ની
કોના તારા થવાની કે ? હવે થયુ રન મિત્રી જમરે રજા જામ
પરે પાળી જાત જળજીવને જળજીવ જે જળ જા ? થવાની રુનિધાન જે જ
જામવાને જામ તારો જા ? જામ વિચારો કોલ રીક ન કે રીકવાની
જવા તારો કોલ થવા ? જે ? જામ જામવા થવા જળ તારો કોલ
રખી જરી કુશાળ માંજુમના જવા જામજીવ ન દોષ

મ દિશાલ્ય ર મનરજા કે ? કે હી રેન
રજાવાનીરુવાનીરુવાનીરુવાની રુવાની રુવાની રુવાની
રુવાની રુવાની રુવાની રુવાની રુવાની રુવાની
રુવાની રુવાની રુવાની રુવાની રુવાની રુવાની

જળજીવ

(૪૬)

આખરનું આકરનું એ વર્ષનું અષ્ટમ તેમાંથી અરવે અરવે
 નો કાનમાં ગયું, બાકી એકા અરવનું અરવું આગળમાં
 અને પાછામાં ગયું અને બાકી જે અર્થ તે વ્યાપ્તિ, વિભાગ
 અને દ્વયમાં અને ક્રેવામાં જાય. ત્યારે આવા માણીના
 પરપારા જવા જીવનમાં આગળને ગુણ ક્યાંથી મળે ?

દમવા જેવી વાત છે, પણ જોડાવનું છે. તેનો મર્મ વિચારવા
 પ્રગ્ન તેને જાણ આપ્યું છે બગવાને સજ્જિ બનાવી, માગ્યમ
 પણ પર્ણિયા મનાવ્યાં અને તેમને ફળિયામાં મોની દીધા. તેમજે ત્યા
 જેવું એવાનું છે, ક્યારે પાછા આપવાનું છે તેનો આગળથી
 નિર્ણય થયો નહિ. એક વખતે બગવાને નહીં જી નાખ્યું કે માગ્યમ
 જનાવરે મર્વનું આપ્યું ૪૦ વર્ષનું મગજનું. જેથીજન મગજના
 વગર બગવાને ફક્તો આ એકનરથી ફેમતો માગ્યમોએ જળયો એટલે
 એને ફાળ પડી એ તો દોડ્યા બગવાને પામે. અરે સાહેબ, હજી
 જગીને જાકીએ અને ધર માકીએ ત્યા તો વિદાયગીરી લેવી પડે એ
 તો આકરું પડી જાય. એમા અમારો મમાર કેમ નમે ? અમે
 હાણીએમાણીએ થું સાહેબ ? વિચાર કરી કાઈ તોજ કરો, રસ્તો કાઢો.
 જવાળ મળ્યો. 'જુઓ, અલીના હુકમો તો અફર હોય, તમે ધારજ
 રાખો, કાઈની ફરિયાદ આવશે તો તમને ફેરમદ્યો કરી આપવાની
 તજવીજ થશે.'

આટલી વાત થઈ ત્યા ઘોડા આવ્યા. ભગવાન પાસે ફરિયાદ
 કરી 'સાહેબ, તમે અમારી આવરત આવીશ વરસની કરીને તો
 અમારો હુસ કાઢી નાખ્યો. દરરોજ દશ વીસ માઈલની મુસાફરી,

અને આવામાં બહુ છે એમ જોવાથીએ મળ્યા કે જુલુ મળે એવા
તો અમે સાંખા થઈ જઈએ અમારે આપના વર્તી કુટુંબી માની
દોષોદ ન થાયરે. છતાં કરોડે માત્ર દવ અમવાને તેમના ૩૦ વર્
જોઈ કરી, આજુમને આપ્યા આપુલ દવે માઈ વગનુ થયુ અજુ
આજુમને નિરાંત ન થઈ પાલા તો રાષ્ટ્ર થામને વિદાય થઈ ગયા.

ત્યાં જાણ આપ્યા અમવાનનં કે મર્ગનં કદંદા વાગ્યા 'અને
છાદેય! આપ્યા દિવમમા આરે આનાં; આ અવાનુ ન અમે કમ;]
કે ન અમે ખોરક આરે રસાર જેનરમા વનંદાનુ અરે કમ આર
માનને થય કરવે આરે રૂપિયાની મળુટી કરીએ ત્યાં આવામાં
આર આના અમે અને ન દોષુ અમવા; કે ન અમવા અમે
કરવને આપારકે તો કોઈ ભણી જન અનં અવ અવરે આપ્યા
થઈમાં આર ખેડીત અમારે આપ્યા તો કાળી દો કરા કર
અમવાને એવી વાચના માળગી અગળા વીરા વર આપ્યા કરી
અને આજુમને ને આપ્યા આજુમ; અવરે નુ દવે ૩ રી થય;]
થયુ અના અમવાના સાખા આર નદાના ૫૫ તં અમવાન ૧૫
કાયુ કોપાટીને વાચની કદા અમવાનં અવરે કમ; અવરે કર

ત્યાં જાણા અવવા સામેજ કરો ત દાર અરે કરા કરે
કે નવરે કરાં કે અવોધિયારે અરે અવવા કરે કરા કરે
કે અરે કરીએ અરે અમા આપ્યા કરા કરા કરા કરા કરા કરા
અવરે; તં અવવારે કરા; અને અવવા કરા કરા કરા કરા કરા
ના રમ નીડુટી કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા
અના આપાર અવવારે કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા
અવવા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા
વગનુ નવરે કરવ અવવા અવવા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા

અરે કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા કરા

[illegible]

आयुर्वर्षशतं नृणा परिमितं रात्रौ तदर्धं गतं
तस्यार्धस्य परस्य चार्धमपरं बालत्ववृद्धत्वयोः ।
शेषं व्याधिवियोगदुःखसहितं सेवादिभिर्नीयते
जीवे बारितरङ्गबुद्बुदसमे सौख्यं कुनः प्राणिनाम् ॥

(૨ : ૧)

માતાની નિરાપેક્ષ અર્પણના કારણે હવે હવે કહેવાને શરૂ કરીને અને ન્યાયની જગ્યા પામીને અને-
મારાં માતા-જીથી જે જાન થાય તે અને કામ કરનાં
મુખના અપાઘાજનને કારણે નિરાપેક્ષતા કહેવા
પ્રકારે નિરાપેક્ષતા કરનાં ન્યાય અર્પણ કરે આને માતાની
અર્પણ નિરાપેક્ષતા કરીને કહેવામાં આવે છે.

અમારો મુખની આપણે કહ્યું છે તે જાણ નથી તાથી
મુખ મેળવવાના કાકા માતા અને પત્ની પાસે જાણ. એ મુખની
પાછળનો આપણે આપણે વાંદવાન છે, પ્રયત્ન વધુ છે અને પ્રયત્ન
પાછળ છે. આપણે એક જુના નિરાપેક્ષતા આ મુખ પાછળનો
કિયામાં નિરાપેક્ષતા.

વાત એ છે કે ન્યાય વગરના મુખ નથી, જેને માત્ર મેળવવાને
મુખ મેળવવામાં આવે છે, જે મુખની પાછળ દુઃખ હોય ન કે અને
ન્યાય મુખની રિયરના કે સ્થાપિતા નથી તાથી માત્ર મુખ મેળવવા
વલણાં માટે છે. આપણે એનો આપણે કમ સહેલમાં જોઈ જઈએ.

માતાના પેટમાં ૨૮૦ ફિલ્મ થઈ મુખ હોય. ત્યાં તે નાનકડી
શુક્ર, ઘેર અધારું અને હાલવા મળવળવાની પૂરી જગ્યા પણ નહિ
અને ચારે તરફ લોહી, હાડકા અને વિષ્ટા ભરેલાં હોય ત્યાં મુખનો
સવાલ જ ન રહે, જેમ તેમ કરતા એ શુક્રમાથી અધાર નીકળવાનું
થાય, એટલે આગળપણી પરાધીનતા, ટગમગ પગે ચાલવું, બણવું,
દુકાંડા ખાવા અને જેમ તેમ કરીને દુનિયામાં દાખલ થવું. આ સર્વમાં

(૪૨)

વિચાર્યામિ અને અપ્રાપ્તિને અને નાનું વિચાર કરેલાં કે મને કદી પડે એવાના નથી કે કદી મળવાનો નથી: અને જરૂરે મોટી પડે એવા વિચાર અમોઘ પુણ્યને કરેલા.

જદુ અને વાળા અને મનુષ્યના અભ્યસીત અને નાર માનવો આ નિર્માણ જેવું ખૂબ અભ્યસીત બનેલા છે. એની વિચારણા કરવા અને પ્રશ્નની મૂળાનેના નિર્ણય કરી શકા તેમ છે અને ઉત્તરમાર્ગ મળવા પામે તે વિચારણાના મર્મમા મળ્યા છે. નાન પ્રમાણે અનુભવી પેનાના ઉત્તર-અનુભવોના ક્રિયા નીતિમાં મળે છે અને એ અનુભવી પ્રવાહી જેવામા ખૂબ આનંદ થાય તેવું નાનન્ય ગાંધી કાણું છે.

નિશાળમા બાળુવા થવા - કોળેજમા આટા ખાય તે વખતે માણસ વિચાર કરે કે-“મનુષ્યનાર પથ અતે મરે છે, ન બાળુનારા પથ આખરે તો એ જ મરે જાય છે અને જરૂર મળુ પામે છે, તો પછી બાળુવાનો માયાદૃષ્ટ શા માટે કર્વી ?” આ વિચાર ખોટો છે, કામી નજરની ગેરહાજરી પનાવનાર છે અને પ્રગતિનો મેષક છે જ્ઞાન તો દીવો છે, જાગતી જ્યોત છે, આતરયક્ષુઓ ક્રિયાકાર છે દિવ્ય મર્મનો દર્શન કરાવનાર છે અને અધારી રાતનો બાર વાગ્યનો હોકાર છે. જ્ઞાની સમજી વિચારક મરે તો એ નાગ રાખે અને હરે તો એ એનાં આંતરપ્રવાહો અનેરા હોય. અજ્ઞાની અભણ માણસની એની સાથે સરખામણી પણ ન થાય. અને ધન કમાવા માણસ પ્રયાસ કરે ત્યારે જો આડોગવળો વિચાર કરે તો તો એ કથોરે ચઢી જાય. એણે તો એક જ વિચાર કરવો રહ્યો કે પોતે શરીરે અપગ થવાનો નથી,

[illegible][illegible][illegible]

(१४०)

धर्मनु भूदाभ स्वकृप-उपाध कर्तव्य आत्मना आत्म
 गीन कोनी अनभा आत्मना कृती गीत आत्मा -
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि

भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि

आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि
 भूतान के अमृता न भाव के न दात नदी
 आत्मन आत्मना स्वकृपमा आत्मनी नदि

પર તે જુદા વાર, અને પત્ની પાસે પણ આવીને મળતી પડે
 ને, પછી તે અને કે-નાનારો મન આવી, દુશ્મન ધર્મને માર
 નાવી આ ને, અને મનને અનુભવે તે તમે માયા
 ધર્મને આપે અનુભવ ને અને ધર્મ ધર્મ અને તમારો ઉત્તર
 ને, તે તમારો દેવ ને પત્ની ને અને તમારું માથું તમે
 દેવને તમારું મન

તમને નિતિ કરીમા, તમારામા, વર્તનમા, અને માથેની વેચક-
 દેવમા, તે તમારીમા અને દેવના કરનામા, એવી વાર કીક વાગે છે,
 માની વાગે છે, એવિદર તમારુ છે, મળેલ વાગે છે અને કેટલીક
 આપના વાગે આપનારી વાગે, તમે, આપ, આપેલ વાગે છે, પ્રથમ-
 ની વાગેનાને આપણે અનુદાન ગળીએ છીએ, તમારુ આપનેને પ્રતિદાન
 ગળીએ છીએ. આ દેવની આપણા દેવના અનુભવની છે, આપણી
 માથે વાગેલ ગળેલી છે, આપણી માથે એવેદ થઈ ગળેલી છે. કાઈ
 સભ્યતાથી ગળે તે ગમે, ગાળાગાળી કરે તે ન ગમે, માથુ બોલે
 તે કીક લાગે, અસત્ય બોલે તે અકીક લાગે, નાદ નિદાસુગલી કરે તે
 ન ગમે, પ્રશંસા પ્રેમ કરે તે ગમે એટલે તમે મારુ નમ્મ જાણો છો,
 અનુદાન પ્રતિદાને બોળજો છો. વિવેક સભ્યતાને પિઠાને છે,
 ચારિત્રને જાણો છો, સયગને પિઠાને છો, અને તમને સારા ખરાય
 ની પરખ છે. હવે તમારે બ્યારે પારકાને આગે કોઈ વર્તન કરવું
 હોય, કાઈ જોલવું હોય કે કોઈ ક્રિયા કરવી હોય તો તે વખતે તમારી
 જાતને સ્થાને મૂકો. તમે તમારા આચાર, ઉચ્ચાર કે વિચારને કેવો
 ગણો ? તે તમારે માટે શું ધારે ? જે વાત તમને ન ગમે તે તેને
 પણ ન ગમે તો તમને ન ગમે તેવી વાત તેના પ્રત્યે ન કરો.

અને આટલું કરો તો તમે ધર્મી થઈ જાઓ, આટલું કરો તો
 તમારો બેડો પાર થઈ જાય. તમારા પ્રત્યે તેવું વર્તન કે ઉચ્ચાર કરે તે

તમને ખરાબ સામે નેત્ર દોષ તેડુ તમારે સામા પ્રથે ન કયુ
 બાળી માદી દુષ્ટી સીધી સરળ વાન છે અને તમને ને વાન
 છે એમ તો આપણે કદર ધાતી લીધુ છે આગલી વાન કયુ ને
 બિલે તમને કાર્પ વાનની અમરણ નહિ થાય તમારા પર ત્રીસ
 નહિ થાય અને તમારો અમારપ્રવાસ સરળ બનશે, આનંદમય બનશે
 શ્રીમ બનશે શ્રીમમય બનશે અને તમારા મન પરથી અમ પારણ
 માનુ થીતી અને બિને વગરુ કુલ કયા મોરચક બતાવો તમા
 માદી વાન છે, કદી સરળ છે અને કુલમ ૧૧ અંક ૧૧ ૧૧ ૧૧
 અ સાધ છે

*

જુલ

જુલુવ ધર્મકર્મને કુલ રીત વપ રીત ૧
 જગત દર્શકુલ ને રીત ૧૧૧ ૧૧ ૧૧

૧૧ ૧૧૧

(૫૧)

કુરુક્ષેત્રે પશુ કુરુવાણુકુરુ

નિર્માણન-કાવુન જીવનને કોરે. મારેને એકા કરેન
 Thoughts of the Great નામનું એક પુસ્તક મને મળ્યું.
 મેલી ક્રાંત્યનામું એમજે મહાપુરુષોના વિશિષ્ટ વિચારોનો
 મંથન કરેલો જ્ઞાન કોશરે થાય છે. એવું વડનમા એને કેવી
 રીતે જ્યેષ્ઠાલી મળે છે અને નૈનિર કે આવાહિતર દષ્ટિએ આવા
 મુશ્કેલીનું પૂર્ણ કરવા શ્યામજીને નીવડે છે તેના પર નાનો મરખો
 વસ્તુનું થયું છે તેમના મને દુનિયાના મહાપુરુષોના વચનો વાચ્યા
 તે તેમની માથે એવવા અરાગર થાય છે. અને ખરી મદત્તા કેવી
 હોય છે, ક્યા હોય છે, કેને વંતી હોય છે તે પર વિચાર થાય તો
 પોતાના હવનચક્રનમા પ્રાણ અમૃત્ય ફાળો આપે છે. હવનચક્રસ્ય
 ગોધવા માટે, માદાન અને સ્વચ્છતા સમજવા માટે, કુચ્ચ સષ્ટિમાં
 વિદાર કરવા માટે આ અમૃત્ય વાગસાઓ સમજવા અને એવવા
 જોવા હોય છે. તેમજો સમજ કરેલા સેકંડો મદાન મૌકિતકામા તેમજો
 એક ચ્યાને ૨૪ સૂત્રો રજૂ કર્યા છે. તેને ગોઠવનાર લેડી ઇક્ષીઝાએય
 કુર્ષુ નામની મહાન લેખિકા છે એ ચોવીશ સૂત્રોની ગોઠવણુ મને અવ-
 નવી લાગી. ‘અમુક કાર્ય કરવું કે હવન હવવું એ આકરું કે કહણુ
 કામ છે, પશુ એમ કરવું એ ખૂબ લાભકારક છે, ભારે હિતકારી છે,
 ખૂબ કલ્યાણકારી છે.’ આ પદ્ધતિના સચહમા મને ભારે મૌલિકતા
 લાગી અને ચોવીશે સૂત્રો ખૂબ વિચારણીય, મર્મસ્પર્શી અને
 હૃદયંગમ લાગ્યા.

પોછી મેં તેના ઉપર ખૂબ વિચાર કર્યો. ચોવીશે વિષયોને
 પ્રથમ ‘વ્યવહાર કોશલ્ય’માં ગોઠવ્યા. તે લેખો લખ્યા પછી તે જ ચોવીશે

કબાને આપારે દોશલ્પ મા વળુ સુધાએ મ્હાન આપી કામ નમ
કામ ન તે ખા કુલ પુર લખ લખા

ભારતી એ જ લખ પર વધારે વિચારેણા કરના આવી રીતે
કેવળ ન બધા-ગીરુદા મા વધારે મહ વળુ કમન છે એ મનનં નાલિય
આવરુમ્ કલુ રતી આત્મમનદીયુ તરત ખર્ચ તવા જ આ રાત્રી
અમુખ કાવનાર મુદાએને આ લખમાગામા ખામ કમાન દીવુ મરે
એ ર એ એ આવીને વિરાડે એ એ જુલ જુલ નમન નકે
માવા ખારે કુલ કલુ લખ લખવા ખારેણા રતી રે એવ રે આપ રે
આન મર્મો જરૂર ખલુ વિચારે રીતે, રોઈ રાકે રિત જનુ આપણા
રતી ન રે રતીએ તો મદાન મલતી તે જુલ જુલ માલ રા જ
તેવ કામો એવદારે આ રે આપારવા લખ વધારવા પ્રમ કઈ
મર્મો વિચર વધારે ડીવુરુગી વિચારવા માલ ન આ ર વિચારે
રવન માલે જ રી રવા માલ ર તરો એ આવી વિચર કાલે
વેરુદા આ નવીન વરુનિતી લખમા ર રે ર રી રે આ એવક ર
કે રમિતો વધવ મળુલ આપો આ આ રી વન રી રી ર
કાલે આ રી રી

જુ

(૫૨)

ક્ષમા ગાયત્રી મંત્ર ૧૫૫ મનાવવાની છે.

મનમંથન કરવાનાર, માણસને જનનાર મનાનાર, માણસ
જિજ્ઞાસુ નામ ગુણવત્તા પદ્ધતિ મળ્યાના છે. નામ, ક્રોધ, ભ્રમ,
મૈત્ર્ય, મદ અને મનાર, જેને પરિજ્ઞાસમ. આર ન્યાયો એટલા જ
જાણ્ય છે. અને મનમંથન મનાર, એ અનુક્રમે ક્રોધ, માન, માસ
અને ભ્રમ છે. ક્ષમા ક્રોધ નો માણસને તમા પાપો પનારી દે છે,
માણસના ગુણો દે છે અને જોય, મનમંથન દે જાણ્યને દુઃખમેથી
મૂકે છે. અને અંગાગ મને ક્રોધ એ વર્ણનો જાણ્ય દે અને પ્રથમ તે
કરનારને મનમંથન મૂળ પાનાની અમર ચારે તરફના વાતાવરણમાં
ફેલાવે છે. ગમે તેવા તપસ્વી, ત્યાગી કે વૈરાગીનો ક્રોધ હોય તો તે
પોતાનું મનમંથન ગુણો ખેંચે છે, પાનાની જનને જાણ્ય દે છે અને
પોતે આદી થોડા વર્ણનો મંગાન છે એ વાતને પણ વિસરાઈ દે છે.
આવા પ્રકારના ક્રોધ પર સંયમ રાખવાનું શસ્ત્ર 'ક્ષમા' છે. ક્ષમા જેના
હિંમમાં વસે છે તેને પોતાની જાત પર સંયમ આવે છે, કાબૂ આવે
છે, વાણી અને વર્તન પર અંકુશ આવે છે અને એના જીવત
તરફના ખ્યાલ વિવેકસરના, આડંબર વગરના અને રીતસરના
જાણ્ય જાય છે.

'ક્ષમા' એટલે અહિંસક ભાવનું પોપણ. ક્રોધ હિંસામાંથી જન્મે
છે, ત્યારે ક્ષમા અહિંસામાંથી જન્મે છે. માણસ જ્યારે પોતાની જાતનો
વિચાર કરે, પોતાનું સ્થાન લક્ષમાં રાખે, પોતાનું અહીંનું વસવાટ,
સ્થાન અને તેનો સમય વિચારે ત્યારે તે વિચારમાં પડી જાય છે,
ધડી બે ધડી માટે ગાંડા ગઠોડવા, કોઈ પર ગુસ્સો કરી ધમપછાપ
કરવા અને એલફેલ બોલવું એ સમજીને ન જાણે, એ તો સામાન્ય

ચિન્તિત થા છા કરે, એના રજ પાડા ખાડી બેઠા કરે અને હાથા કર
વામા પાને કાંઈ બોવાના નથી એ વિચારે હોડા પડી જાય હાથા
નજાના ખાલુમથી ન થાય, એ તો ખરા વીરુદ્ધાને જ વે અને
હાથા કરવામા કર્મબંધિના સામે એને હાથા કરવામા મોજ સામે અને
કેન હાથા કરવામા શૂરવીરના પાસ સામે મમા એ કાથાનામા
તુ કામ નથી નજાના મજાનો વિવાદ નથી પાસ કમિયા
કોનાની વડે નથી

પણ કોઈ છુ હેમારને આજુ બોમનારને નામા કરનારે
એજ આપનારને કે છુમા કરનારે કે બોડા આપ કે બાવના
કેનારને હાથા આપવી એ કહેલુ માત્ર જ આરે જામવ જ બવ
પર આપવે રજુ કાનુ કામવ હારે કાગિલ છે આરખાર કરતો સામે
આજુમ આપતા હોય તો આ હાથવાની પાસાની તામવ હેવ
અને કાઠા કાથ ન મગામવા પણ મામા એ કાથ પરી એક મા
મારે આપવા કેમગી તરી મા હા મારી એ જુવ આરે જામવ
જ પણ આરે હા ન જ જ આરે કદિમ હા કામવાર કનુ કરે
કેકા હાને હામા આપનારે તો જા રવારે મા હોર આપવારે
અને હોરે આપવારે વીરમા તો કોમ હા હોર પણ એક
આજુમ હા હામા આપવારે કે કેમગી જા જા હા હા
કે હા જા આરે હામા કરનારે કે આપવારે કામવ તોરે ન હોર
કો હા આરે વિવાદ કામવે કે જા અને આ કામવે હા હા
કેકા હોરમા હા

(૫૩)

નમે નામ કરી અરુણાત કરી એ મુકેલ જા વિતકરી છે.

ધર્મદેવ, જે પ્રગળી નમિતે વાન ગળી દેખાય છે. એક પ્રકારને આગરિગમની પતના શરેણી યાવ છે અને એને માળ દેખાય, તથા એ કે દુનિયાને માટે નામ પડી જોતી નથી એ તે પોતાના મમમ મન રહે છે, પોતાને જોને આપો મન છે અને લોકો તેને માટે શું માટે છે કે શું ને તે છે તે જાણતી કે જાણી જાય તો તે પર નિમિત્ત ગવાતી અને વિચારના પડ થતી નથી. 'હુ જાણે જગ આગરો, હુ જાણે જગ આ' દુનિયા એને માટે કે આગરો માણુમ ધાર છે, એને મેલો કે આગમન કરે છે અને એની નમરે દુનિયા આમ દેખાત છે, પાછા પાછળ મરી રહેલી અને અસ્થિર પાછળ વજળા ભારતી દેખાય છે દુનિયાનો અને તેનો એકે વાતે મેળ જેમનો નથી અને દુનિયા એ શુ કરે છે કે એના મનોરાજ્ય કયા વસે છે ? એનું આતરે મત્વ કેનું છે ? કેટલું આગા છે ? કેવા મૂલ્યવાન રતોથી ભરેલું છે અને એની બેપરવાઈ પાછળ કેવો મોટો મુદ્દો રહેલો છે તે કદી જાણતી નથી, એનો લાભ લેતી નથી, એને બરાબર જાણખતી પણ નથી. આ એક પ્રકારના મનોરાજ્યમા વસનાર યોગીજો હોય છે. એનો ઇતિહાસ જાણાયો નથી, લાખાયો નથી અને એજો ઇતિહાસમા રમવા કે અમર થવા કદી સંકરપ કે વિચાર સરખો પણ કર્યો હોતો નથી.

ખીજા પ્રકારના માણસો પોતાના પ્રત્યેક કાર્ય દુનિયાને હિસાબે જ કરે છે, એના કામથી દુનિયા એને માટે શું ધારશે, એને કેટલું માન સન્માન આપશે, એનું સન્માન કેવું થશે, એને સમાજમાં આગળ પડવું સ્થાન કેમ મળશે તેનો જ ખ્યાલ કરે છે. આવા

જુની કાપડો બારે કોઈ વખત જગડો વાળો નાખે છે અને
 દુનિયાની નજરે દગલા બની જાય છે ત્યારે બારે વિગ્રમમુખા પડી
 જાય છે એને ખાનશિખર ઉપરથી નીચે ડાહરુ પાથવતુ નથી અને
 કોથ કાનિતો સમાનાય કરશે મળતો નથી એ નવે નામે દાખ્યાન
 મના નથી અને પોતાનો સાચો ખોટો બધાવ કરવામાં નિહાળી
 ચેડો નાખે છે

પાછા પોસાને, ખાઈ દારવાને ધર્મ દારી બોલાને મદાન
 પાપા કોમ અનેલાને પ્રારમ્ભ કરતુ મળતુ નથી, નવે નામ કર
 કરતુ થતુ નથી અને ફરીવખત ખાઈ રેખવામાં પતાની આમરનો
 મને દાસ સ્વીકારશે મળતો રથી કદા પાત અનુચિત છે એ નેન
 ર્દગમ્ભુ કહે છે ને જ પાપનુ પ્રાપ્તિમ આ અવિષ્મય ત કરવાનો
 તિદુષ બધાવ છે અમ કરી ભદેરમા પાપા સ્વીકાર કરવા એ જુની
 કોથ માખન છે પશુ જે માખુસ અર્થ થતા પાતે પવ માખનુ
 ને તિલ્લુપાથી દાખ્યાન કરે છે તે જરૂર આમગ વર્ધે છે આ તેમ કર
 વાર અને પોતાને વિગ્રમ સર્પ છે પાછા ફરી નરી દાખ્યાન કરશે
 એ પાપા વિચારતુ પરિણામ છે આત્મ વનો પાપ ને ત્યજીને
 સંતીન આવાનો પ્રવેશ પામી છે અને પ્ર સર્પ મુખપાતિનુ દાર
 ને સર્પાં મળે મળુજ પોતાનુ આ સ્થેન જરૂર સખન અને
 સ્વીકારે છે

૩

દિલ્હી દોષાદ્ય ૧૦ સ્ક્રીપ્શન નંબર ૭૨૧ ૧૫ :
 ૧૯૪૭ ૧૦ ૦૦

The Asiatic Society of India

(૫૬)

ગણાય તેવી-એ મુદેસ છતાં લાભકારી આપત છે

પામેલેલા મળાદ આત્માનુ કાષ્ટ મુદુ કરે છે. ત્યારે ત્યારે માર્ગજનમાં મુશ્કેલી દેવાય, પેતાની કષ્ટિય પ્રમાણે પ્રાપ્તિ ન થાય, વિવાદ કરતાં ને વિવાદ મુશ્કેલી ન બેઠે ત્યારે પેતાના સમાન-વયસ્કની સહવા ગદ્દ અનુભવીને પૂછવાનું મન થાય છે, પણ વધી મનમાં એમ આવી જાય કે આવી આપત બીજાને પૂછવા જતા તે 'આપણામાં એટલી પડ આપત નહિ હોય' એમ મારી આપણી અવગણના કરશે, અથવા આપણે મટે જાવો મન બાંધશે. આવા વિવાદ માણસ આગળ વાંતો નથી અને વગર મળાદે પેતાની રસેલી જાળમાં અટવાયા કરે છે.

એ જ પ્રમાણે તત્ત્વચર્ચામાં - યોગાનુમમાનમાં પેતાને ધડ ન બેસે ત્યારે માણસ ચક્રમાં પડી જાય છે, અથડાય છે, ગોટવાઈ જાય છે અને જ્ઞાન કે યોગામામમાં પડી જાય છે. એનું આત્મમાન કે અભિમાન એને પડખેઅડખે પૂછવા દેતું નથી અને યોગ જેવી બાબતમાં એ હાથેયોગમાં કે ચક્રમમથુમાં પડી જાય છે, અનેક વાર આત્મવંચનામાં અટવાઈ જાય છે અને પછી તો પહેલે પગથિયે પછુ ન હોય ત્યાં પોતે શિખર પર ચઢી ગયેલ છે એમ માની પોતાની જાતને હાસ્યાસ્પદ બનાવી મૂકે છે અને પછી ગમે તેવી કુદલીસો કરી પોતાને માર્ગ મળ્યો છે એવી ઠામણમાં પડી જાય છે. જ્ઞાન અને યોગ, ક્રિયા અને શુભપ્રાપ્તિમાં મનુષ્યે અન્યની સલાહ લેવાની ખાસ જરૂર હોય છે છતાં ગૌરવના શિખર પર ચઢેલ માણસ એવી સલાહથી વંચિત રહી બાહ્ય દેખાવ કે ઉપસ્તી માન્યતામાં રાત્રી જઈ મનને મનાવી લે છે.

એને શુરુને પૂછતાં સકોચ થાય છે, સહાધ્યાયીને પૂછતા માન-

(૧૫૧)

રખાલનાનો સ્વીકાર કરેલા મુદ્દેસર જતાં મિત્રદારી છે

માનવ દુનિયાં જેવું જેવું પડીએ તે જેમ જાનાં મુર્ખ મતાં !
તેનાં જવાબમાં તે જોઈને તેનાં ના જવાબમાં મળેલું મું. આપણે જોતા
માણસ પાસે અમે જવાબ મળીને જોઈએ મું. જે તેણે જ
જુઓ જામર કરારો જે જોઈ મું. જે, માણસમાં અમિમાન
જોઈ વળ જે જે જોઈ પોતાની જા. જણના, જતા જેનો સ્વીકાર કરે-
વામાં મળેલ મું. જે પોતાના જાણે, જીવન પર અપણ વળાવશે, પણ
સમજાતા પોતાનો વાન જે મું. જે જણ કરશે નહિ પોતાનો વાન
જે વાંચે માણસ તેના મળેલ નથી, તેનું કારણ તેના જિમ્મા અમા
અને નમજાનો અભાવ ન જોાય છે.

અને મનુષ્ય માન જુઓ પાન જે. જણના અનુજના એ અનેક
જુઓ કરી જોઈ છે અને પડી જોઈ જુ. જતાવવામાં આવે ત્યારે
કદાચ એ સમજી જાય, તો પણ એ જોણા ભાવે કે મરણ સ્વભાવે
પોતાની જુઓ સ્વીકાર નહિ કરે. અને આડાઅવળા અનેક જ્યાં
કરશે, એ જીવન પર આરોપ મૂકવા લલચાઈ જશે, પણ સરળપણે
પોતાની જુઓ થઈ ગઈ છે એ વાન કમ્પૂલ નહિ કરે. એ સામનો કરવા
કે જીવનને સડોવવા મંડી જશે, પણ પોતાની જુઓ થઈ ગઈ છે એમ
કહેતા એનું નવનેજા પાણી બિનરી જશે, કારણ કે જુઓ સ્વીકાર
કસ્વામાં એ પોતાના ગૌરવનો ધાત ગણે છે, પોતાના સ્વમાનની કષ્ટનાનો
હાસ થતો દેખે છે અને કસુરના સ્વીકારમાં એ અલ્પતા માતી બેઠેલ છે.

અને ધર્મદ્રષ્ટિએ જોતા પ્રતિક્રમણ એટલે દિવસરાત, પક્ષ, ચાતુર્માસ
કે વર્ષની રખાલનાઓને સંભારી તેનો સ્વીકાર અને ભવિષ્યમાં તે

૧૫ પુનરાવતન ન થવા દેવાની આવના જ છે આપણા ઉચ્ચ
ક્રિયાઓ કરનારે પણ ક્રિયાથી જુદા સમયનું તો સ્વીકાર જ નહિ
કરે આ ખતની નમુનાઈ છે, સવખતે આવ જ મને વિકારની
પત્રો નિવાન કે મિલિત્વાની સેવકાઈ છે અને પ્રગતિવાળુને રમવામાં
પોતે રોકે છે આ આત્મમાગને અનુભવનારમાં તો એટલી માલ
મિલના પડે કે એ પાતાની જુદા જુદા કે સરખામ વન, આત્મમાગે
કામાં મ મે, કાપાડી રીતે અમનમાગજી કરે જાહેર રીતે ખાતી માગે
અને મરણ આવ જાનના કાચાખાંથી ખેડ જતાને એટલે જુદો
સ્વાસ્થ્ય કે રો દેખીતી રીતે મુકેલ લાગે તેથી જાવન લેવા સવા
૧૬ નજર અવગ આત્મા તથા દોષ જે પાતાના વધારાની ખવના
અને ખીવટ દોષ, દુનવી રહિ કરવા જેથી આત્મરહિ ખીવટી લેવા
તે તો મરે જાયથી જાને સ્વીકાર કરે અને એ સ્વીકારમાં રહેલ
આત્મન અનુભવ કરે જા સ્વીકારથી અનુભવ નખડા કે કમરો
કેતે મરે, રાત્રે કે પુષ્કર અનુભવે નથી વાર જાહેર દોષ તે જ
જુદા કરવારે રહી કરે જ અને તથા સ્વીકારમાં જે મે જા અ જે
તે સમજાવેલ કામે કે જાતી જાવ જ, લખમરો નાવને સાથે સમજ
કરે જાવ જ અને પાતાના કાચાખાંથી જાવ જાવના અ મી
કાચ જા ■ ■ ■ અવ રખ જાવ જે

1. 10 1011 10 10 1011 error but i save
10 10 10

(૫૬)

મસ્કરી-હૈ-પીન પામી અતી મે મુન્નુ પડા દિનનરી ૧૦૭.

મોઢાં પાન કરે, એ પાને, પાન રહી ચાલે પાને, મોઢાં
કો-ફું રહી એ પાન એ પાન રહી પાન રહી મોઢાં, મોઢાં
પાન પાને, મોઢાં કરે, મોઢાં પાને એ પાન એ પાને
મોઢાં પાને, મોઢાં પાને એ પાન એ પાને, મોઢાં પાને
પાન પાને, મોઢાં પાને એ પાન એ પાને, મોઢાં પાને

માણુમ નાનું મોઢાં, મોઢાં નવમો, કી મોઢાં મોઢાં એ મોઢાં
માં મોઢાં દોષ, એના પડે એના, મોઢાંની આનંદ દોષ એ
પોતે પાડે મોઢાં પાને દોષ-મોઢાં નો મોઢાં દોષ તેને રસમ
જેરી પીછે મીન આનંદરી અને મોઢાં દોષ છે, મોઢાંના આનંદ
પણ આનંદની ખુશી નથી અને મોઢાં નિરંજન, અપમાન કે અનંદની
ખમી ખાવાની તેવઃ જાગે જ નેના દોષ છે. 'એ મોઢાં દોષ
તો એના પડેના!' એ વાત મોઢાંની ગીતે મોઢાંની દોષ છે.
એકાતમાં એકાત દોષ ખાવાની તેવઃવાળા પણ મોઢાંના પોતાની
જાતને જાતરી પાડવા કોઈ માન્યો મોઢાં પ્રસન્ન કરે તો તુરંત મામે
પાડે જોસી જાય છે અને આવી દલકી મસ્કરી મડલ કરવી એ
તેટલા માટે જાહેર મુસ્કેલ જાગત છે, પણ જે ખરા ધર્મપ્રિય માણુમ
હોય છે તે મસ્કરી કે દાસ્યને પણ ખમી ખાય છે. એનામા એટલી
અદ્ભુત શાંતિ હોય છે કે એને પોતાને મનમાં જરા પણ દુઃખ
લાગતું નથી, ક્રોધની સામે ક્રોધ કરવાનું એને ગમતું નથી અને તાપ,
કે ઉગ્રતાનો સામનો કરવો એને ઉચિત લાગતો નથી.

એને મસ્કરી કરનારની હયા આવે છે, એને હક્ક કરનાર તરફ
શાંતિ રાખવાની સમજણ આવે છે, અને એ સામાની લઘુતા દીનતા

ત્યજી પણ જનાવે છે એ મહેસુલા બદલામાં ટાણા મારે નહિ, એ
ધાનાની જાનને શુભામાં પરેશ ન કરી મૂકે, એ મામાના હાથથી
જીવ કે અપહી ન જાય એ ધમવીર ખાલુમ મળીના સામનો ન
કો અધાગીના કેમ ન માટે શુભામાં દાણ ધન ન આપાને અને
નાયમમાં મતલબને સામાની અગી ન વહેરી સે, એ વિને વધારે
નહિ, બાપને તુલાથી જાણવે નહિ, અધમનાની સામ દસકાઈના
માન ન કારે મુએ પાતાની આપના વિચારી સામાના દારને દસી
કારે વિ વિને વધવા ન દે અને ધાનાની મરચાહ અને ધર્મ
ધિતા જનાવ

આજ પ્રસારની સ્થળનામના રાખવી થયું મુકેય જાનવ છે
મન પર અમા કામુ રાખવો આપરી જાનવ છે થયું જેને ધર્મ
ધિતા જની દોષ અને પાતાની આત્મવિશ્વાસ નામવાનો આપ્ત
દેવ ત આપે વખતે પતાની જાન પરનો કામુ શુભાવે નહિ અને
મનનામના આ પીરખતો રાખવો જરાપર બેસાડી આપે કોષ
કામના કે અકોષ કામના કઈ અગત્ય નથી પાખી સામે પાખી
કર કે કમિ સારાઈ છે થયું જે તેની ઉપરશ જાન જાન પર
કામના રાખ કામને અર્થ આપ તે સામા ધન સખતેસ છે એવ
અપરુ મુકેય પ્રમવન ન ન પર ક મુ રખવો અપો તે છે થયું
કે અર્થે કિનાર અપરુ ની માય કરો એવ અપ સામા છે
વામી કામના કે છે અને અને અર્થે અર્થે આપ છે

It is the only way to have a better life it pays
to do it

Thoughts of the Great

કે નિમજનનો ઉપયોગ કરને માટે જાણ ત્યારે પોતાની જાને તે'લા
પુત્રી ફનાથે માને છે એને કમ કે આવાજનો ઉપયોગ કરને માટે
જાણ તમા કારે મોજ આવે છે એ મોટા જાણના મત્રો કે વિધાયામે
નીરખી આજાદ માને છે એને પાતાને એવો ધનવ્યય કરવા ક્યારે
તા મ'ત્રે ક્યારી આજાદ કરે છે એને જાનકી દોષ છે કે મોગ
ધનપતિ માલ્યા મયા તેની માથે લાખી મહ નથી

જ્યારે દિમતા ધનુ રાખાવની ખાનસ રાખતુ, સમાજ કે જન
નની આજ્ઞા વખતે પાતાના કારારો ખુસા થૂપી દેવા એ મુરકેસ
કે મ છે પણ ધનુ ખમીર કરી દેતુ, એવો સ્વભાવ પાડી દેવો અને
મવ મા દુષન માગવાની સખાવની જલિ રાખી એ એકદીવી જનાવે
છે, જ્યાં જોવાઈતી માજીમાં પાતાનુ કામ રાગે એ છે, દેસને દોર
જાનુ જાણ છે એને સમાજને કાખજાણ રીવડે છે ખનને એનુ
જવાઈ દેતુ જોએ કે એ પાતાનુ કુખ જુએ કે રાવા લાગી જાવ
એ કરીઆન જુએ ત્યાં ધન આગા બાપીન સેવા મટે ઉતરી
જવા એ દુકાળ જાગડાવ કે જારામ રીત પ્રત્યે પાતાની જાતરી જુમી
કે છે સવામ કુતારી કે જાન તેમ કરવામ રાજ મ'દિવમ ન મ'દે
જવા કે તરમ ન મ'દે એ જીવન કે ન કરી જાવ અને એને પરતી
જવા જુએ જરી રાજ આપી વિશાળતા, જ્યારેત મહાનુભાવતા
આવે માલ છે, પણ આકર્ષકતા મટે જરૂરી છે લાખાગી છે,
જા જાજાઈ છે સજ્જન પ્રસ્થાન સમિતિ પરાયત મટે જ દોષ
જા જાજા ન દેખે પદ્મિ, કે પદ્મને સ્થાન ન દોષ સ્વભાવતિદ
જાજાજા જાવ આજાવ જ દોષ છે

I shall stay so for chantage but II pays
Thoughts of the Great

(૫૮)

વિજયને પાન પીને, એ આ-ગી છતાં વિનમ્ર રી વાત છે.

કે રાજા કે મુલુક પ્રમુખે મન તા ન મો, આજ ગોળી
પરિવર, નાનો પીપર બોલમ આગી પડે, મમ મોડીનું મગ્ય થાય,
પરિવરનું પરિવરનું ગાડું બારે તારે માનુષ મજાદ કરા વાળી
નવ જ. જેનું મનું રૂનિય આ પી પે દલી ગમે મંચ કરિને લેગન
કરના મરી ગા હોર અને મનું એ પરી એર ખરખરના મમા-
ચારી તાર મડાળી દેવ કમ ન વાગે ઇ. એને વખતે એને કોઈ
કિત્તો ને તરફ આપે ત્યાર એને તરફ શીર-૮ ને આશ્રમન મને
છે, પણ મંકટ મમયે મનની સિયરના રાખતી પડુ આકરી પડે છે.
જ્યારે એક તરફ નુમ્માનીના મમાચાર એક પડી એક આચ્યા કરતા
દોષ, ધરમા ખાવાનું ડોકાણું ન દોષ, ડોકરાઓના અભ્યાસને અટકાવે.
પણો દોષ, તેને વખતે મનની સિયરના રાખતી-બારે મુસ્કેલ પડે; છતાં
ખમીરવાળા માણુમો આદતના પ્રમગોમા ધક કીયે છે, આદતથી દમાઇ
ન જતાં તેના મામનો કરે છે અને પડના આખડના પથુ ખડાં યર્ષ
નવ છે. આદત વખતે માણુમની કસોટી થાય છે એ ખરી વાત છે,
જના આપત્તિ વખતે પોતાનું વર્ચસુ જળળી રાખનારા અને પડતાં
પડતા પથુ જિમા યધ જનારા માણુસો જોવામા આવે છે. જેના
સંસ્કારી હૃદયમાં ધર્મવાસના જામી ગઇ હોય છે તે ગમે તેવા આકરા
ગનાવો વખતે પથુ પોતાની જાત પરનો કાળૂ ખોઇ નાખતા નથી. કુખ-
માં કે ત્રાસમાં દમાઇ જતા નથી, પાટુ ઉપર પાટુ પડે તો પથુ કડબર
યધ જતા નથી. આવા માણુસો અવલોકન કરતા મળે છે અને તેમને
ટકા ધર્મનો હોય છે, એ ખારીક અવલોકનને અંતે આપણને સમજાય છે.

પથુ કુતોદના ડંકા વાગતા હોય, અભિનંદનના તારો આવતા
હોય, વિજયના દુંડૂબી વાગતા હોય, જહોર સભામા ધન્યવાદ મળતા

માર્ગિય, થામિય કે મધિક રમણનાથી દૂર રહેતુ રમણના થવા દેવી
જ નહિ એ આરે ગ્રીય, જ મહત્ત્વ અને ઓનિશાનુ જ પરિણામ
દેવ કે રમણના થવા ન દેવી કે મારાદા દુવકે કોઈ નામનમા ન કરવી
જ ખુબ પચ્છવા માપર દેવા છતા મુકેલ કામ છે જામગ્ય મનુષ્ય
અને જાણના પરી તદા જ મુચવણમા લગાઈ ત્વજ જ, એ થયુ
આવે તાત નો સારો થવી ત્વજ જ આમગ વધવા દેવ થામે ને
જાવકે તાત જ અને કામે વાર થાવથી જાવથી કે તારાગીથી કે
માર્ગે કે જાવથી જામ થામ થો કે અનેથી મુખ ન થવા દેવા માટે
જાવકે ખુબ કામ આપ જ આદરો નિશ્ચય કારમવ પીરો જ સાવ
ધાવકે તાત કે તામે છે અને મનવ ત્વયુતિ અને અતવ પરિણમે
જાણુમ રમણના અને થયુ થામો જામ મહત્ત્વ વિચર્ય મોગવ જ

જાવકે જાવથી મનવ કે મનિ રાજની જા આદરો વાત જ
જાવકે જાવકે, મનુષ્ય જામના પીરમથિય ખામજા અને જાવકે
નિશ્ચય કે મનુષ્ય મનુષ્યને જામના રાજના જાવકે જાવકે જાવકે
જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે
જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે
જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે
જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે

જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે
જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે

જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે જાવકે

(૩)

સૌંદર્ય-... ના... મુદ્દે... રી છે.

વળતે... ને... રહે અને... નથી.

અમર મનુષ્ય જિંદગીમાં મનમાં ત્રાટક માધ્યાનું નહીં ક્યું છે એમ આપણે જાણીએ. ત્રાટક માધ્યાનમાં એક પ્રિયમનિને મુખમાં પારી દેવી અને એના પર એમની ઝેંકાયા કરવી કે પાંડી ગમે તે વખતે તે ત્રાટકનિર્ગમિ માનસ ચડી મમર પાડી સર્વ જીવ આશ્વસ્ત્રામ અને માયા પર રાખીને પશ્ચિમમાં માથી શકાય છે, અને યોગના પ્રથમ પગ-શિખા જેવી ગાદી હાથમાં છે. જ્યાં યોગને માગે ચડવ પણુ પથે ન પડે. માનને એમાં પણુ ધર્મી મુન્દેલી પડે છે. એ માનને જલદી મિદ્ધ કરી શકેનો નથી, પણ એ ગમગાયા તરાર ત્રાટક માધવા પ્રયત્ન ચાલુ રાખે છે. આવા પ્રકારની ચીવટ ગમવી એ મુશ્કેલ બાબત છે, કષ્ટાને આકરી પડે છે. કેટલાક અર્ધરત્ને મંટાગી જાય છે, પણ જે એ પોતાના પ્રયત્નને વળગી રહે તો આંતરે એને કાર્યાનિદિ વરે છે અને એને પોતાને ખૂબ લાભ થાય છે એનો અતરાત્મા પ્રસન્ન થાય છે અને ધ્યેયપ્રાપ્તિ વળતે ચતા ભવ્ય આનંદનો એ પ્રસાદ અનુભવે છે.

પણુ એવા પ્રકારના પ્રયત્નો ચાલુ રાખવા એ કપરી વાત છે. વૃદ્ધના ભયથી પ્રયત્ન આદરે જ નહીં એવા ધણીખરા હોય છે, કામ

આત્મ ૮ । એમ જો દુનિયામાં માણસ કરતારા થઈએ તે ૮ મરે
આત્મ મીમાંસ મીમાંસ પડે એ તો જ્યાં જ્યાં થતું હોય તેમ થાય
પાને તે એવા કલા મિષ્ટા ભાગી કે મનમાં થઈ એવા જ તે જ
કરી માનવીઓ થઈ એમીએ । આ મર જાણતારામાંથી
કપડ વડેવામાં થવાની દોષ છે અને 'વડેવા' એવું કહીવામાં મંગ
વારવા આપમાં થવામાં છે

અતરકામાં । અવાજ તો આ મનમાં જીવ છે એ કહ્યું
દોષ છે થતું તેના પરી પુરવ જ જીવ દાખુ પીરમામાં મનમાં
વિભાજન । એ આપે છે આ ૭ અતરકામાં અવાજ । વાંદ કહ્યું
તો પરી મનમાં જીવ । પાની જે છે અતરકામાં તો । કહ્યું કહ્યું
કેના કાળમાં । એ તો પાની અતરકામાં જીવના પુરવ કહ્યું કહ્યું
કા દોષમાં મનમાં અતરકામાં અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ ।
આ મનમાં મનમાં અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ ।
તારામાં વિભાજન મનમાં અતરકામાં અવાજ । અવાજ । અવાજ ।
અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ ।
અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ ।
અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ ।
અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ ।
અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ ।
અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ । અવાજ ।

અને તેને પાછો મોકલવાનો નથી. એટલે જો તેને પાછો મોકલવાનો નથી તો તેને પાછો મોકલવાનો નથી. એટલે જો તેને પાછો મોકલવાનો નથી તો તેને પાછો મોકલવાનો નથી.

અને તેને પાછો મોકલવાનો નથી. એટલે જો તેને પાછો મોકલવાનો નથી તો તેને પાછો મોકલવાનો નથી.

For more of the Great.

૫૪

[૬૫]

વિચારવું અને પછી કરવું એ મુશ્કેલ હતા હિતકારક છે.

પણ માન્યતાની પદ્ધતિ એવી હોય છે કે મગજમાં તુકો કે બુકો આવ્યો કે ઘરત તે પ્રમાણે બોલી નાખે કે કરી નાખે. તેઓ જાણતા નથી કે 'હોઠ અદાર તે કોટ અદાર' બોલેલા બોલ કે કરી નાખેલા કામ હાથ કે મુખમાંથી છૂટી ગયા પછી તેના ઉપર આપણો કાબૂ રહેતો નથી. અને પછી તો તળાવકાંઠે જિભા રહી પાણીમાં પથ્થર નાખ્યો, તો તેના જોડલા કુડાળા થાય તે કાંઠે જિભા જિભા જોવાં જ કરવાં પડે છે. બીજી પળે મનમાં વિચાર આવે કે પથ્થર ન ફેંક્યો હોત કે વચનઆણુ ન માયું હોત તો વધારે સારું

[૧૬]

પાત્ર ૧૫૦૧ વટોગી-સ્ત્રીકારી સ્ત્રીએ મુનેશ સ્ત્રી દિવાલ ૧

ખાજીમ મમે તરવા સાવધાન હોય તો જસુ તે દપાને પાત્ર
અવળ થાય છે, કાચુ કે મનુષ્ય માથ કપને પાત્ર છે અને કપને
અને અંતરને અમે અને દપાને પાત્ર જરૂર થાય જસુ રાગીન કિંદી
જન હ કે મનુષ્ય પાત્રાની કૃત્ય અને પાત્રાનો વાગા જનક કામો
વડા અને પરિણામે કપનો કવીસાર કરવાની કે રપોઃ સ્ત્રીન
દી મભણી કપાની જાંત મદુ કાગ્ય થાય કે આ પાત્ર ન
કૃત્ય હાથવાળી રપોઃ ખીજના ગિરે રોન રવાળી અને જે ત
જસુ રોપ દિખામસ અને જાય રીપારા કે ર દેવ અવર
રિપ રીવ કે અ સમથારી નવ ર, અને અર્જીવાર ત કે ર કાચ
છે કે રતો દોષ અવધા પાત્રા કૃત્ય જસુ અને જસુ કરી અ
દોષ તો જસુ તા અભાવ કરવાની કે ર રામ અ અને કે
જસુ જાંત અખુ તા પાત્રાની કૃત્ય જસુ કે ર દેવ કે ર જસુ અને
કેવડી દેવ ર પાત્રા તા કૃત્ય જાજુવા કે ર ર અને અભાવ
અ ર કપન દોષ કે અને કે ર રવા અને કે ર ર અને
અને ર કપન દોષ કે ર અને કે ર અને રવા અને રવા રવા રવા
કેવડી અને ર અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને
કેવડી અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને
કેવડી અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને

પાત્ર ૧૫૦૨ કૈલ જસુ કેવડી કે રવા અને રવા અને રવા અને
કેવડી અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને
અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને
કેવડી અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને
કેવડી અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને રવા અને

(૬૮)

તે સખાવત જુગી શીખ હિ જે સ્વાતંત્ર્યનો ખ્યાલ જુમારે છે
અને ન હન્યામીમાંથી આચારસાધક રાખને લીંગારે ૪

સખાવત કરેલ માનુસ કરી નેત્રબંધે પછી તે કુપિયાનુ,
નેત્રાંત્રી, અથવા મહે તે રૂપ એ પશુ સખાવત વિચારણા માટે
કે રીત્ત મરે નામના સખા કરે છે કે તમે મને તરી સખાવત
કરી તમે અમને વાંચ નથી પણ તેમા એ વાતના ખ્યાલ રીત્ત ને
આ તે એ સખાવત કરતી વખતે સામા માનુસના સ્વાતંત્ર્યને
જાણત સ્વાત હે જુ માનને કહ્યા માનુસના સખાવત કરી વખતે
ખાત ન રીત્તનાન પરિણામે સામાના સ્વાતંત્ર્ય રીત્ત એ કે હિ અને
જ્યુ સખાવતના સનારે માનુસ કમીકો દોષ તરફ ખાત કરવા કરી
આ છે એ ને નેત્રબંધ સ્વાતંત્ર્ય તરફ તરોપ વારવારે કહ્ય રીત્ત
માનુસ કે ને એ કરે પશુ રીત્ત આ સખાવત કરનારે અથવા
રિત્તી નામના કે વા એ રી સખાવત કરનારે નેત્રબંધ આ
માટેની કહ્ય કરે છે અને માટે માનુસ જ્યુ કે રીત્તબંધ દોષ તરફ
વતવા સમજાવ નેત્ર તરફ રીત્તબંધ એ જુ છે કે એ તરફ
રિત્તી કહ્ય કોન છે તરવાર કહ્ય સખાવત કરવા એ કહ્ય નેત્ર
સખાવત કરવાના સ્વાતંત્ર્ય આ જુ સ્વાતંત્ર્ય કે રી રીત્ત - એ
કહ્ય કરવા એ નેત્ર કહ્ય એ કે રીત્ત તરફ સખાવત કરી રીત્ત
કે રીત્ત એ એ સખાવત કરનારને એ રીત્ત એ કે એ
સ્વાતંત્ર્ય કહ્યવારે ખ્યાલ આપ્ય રીત્ત તે એ સખાવત એ
એ એ એ રી રીત્ત કરે કે એ એ એ એ એ એ એ એ એ એ
એ એ એ એ

પણ, આજના સમયમાં જે સમસ્યાઓ પેદા થઈ છે, એનાં દુઃખ, આત્મિક અને શારીરિક બંને સંબંધે, સમજાવવા અને પુરૂષાર્થોથી દુઃખ અવશ્યક થઈ શકે તે સંબંધે, એને તે જોઈ એમ કારીને આપણે આજના સમયમાં જોઈએ, તે, આજના સમયને જોઈને, જાણવું કે કઈપણેય નહીં, કે જેમ અનુભવે એમ જોઈ અને આપણે તેના સંકટમાંથી પડે તેમ જ, જેમ નિર્ણયી આ અવશ્યક આપણે આજના સમયમાં જોઈએ તેમ જોઈએ, પણ, તમારા હૃદયમાં તે ખરેખરે અનુભવે તે જોઈએ તમે જોઈએને જમણાં એવી અમારી ખાતરી છે તમે જોઈએ પણ આજે તમારા સારી તમારો અમતોય અને દુઃખી અવશ્યકો જોઈ નહિ જ આપણે આજના સમયમાં જોઈએ તેના સ્વીકાર માં જિજ્ઞાસુ છે, તમે તમારી જિજ્ઞાસુ, તેજા મારે અને મારી નાખ્યા અને મારીના પેલાજીને પાગ દો, એમા જ તમારો મારો જિજ્ઞાસુ છે અને જોઈએ છે. તમે જોઈએ પેલા નહિ, પણ હમે જોઈએ તમારી અજાણ મનોવાજના કુળો, એમાં અમને મુદ્દત શક નથી અને તમારા અમતોય અને દુઃખી અવશ્યકો આમે જ નિવારણ છે તે અનુભવને પરિણામે જ થયેલ છે. એટલે તમને દૈનિક-જનના ખુબ મગ્ન આવશે. તે વાતને તમે વિચારો એટલી પ્રાર્થના છે અને તે અસ્થાને નહિ થાય તેવી અમારી ખાતરી છે.

It is a function of organs that they are never satisfied. People always remain unsatisfied and painful by organs.

[illegible]

When a man becomes servant of likes and dislikes, he is involved in fascinations and dislikes. These fascinations and dislikes are like a brake of Bhavas and Samsara.

(10)

ਮਾਨਸਰ ਜਲਮੇਸ਼ਾ ਪਦਮਾ ਸੁਪਾਰਾ ਪਲਟ ਨਾ ਪੜ੍ਹ,
ਨਮਾਜ਼ ਨਾਪੈਂ ਨਾ ਭਾਗਮਾਧ ਆਨ ਤਨੇ ਨਾ ਪਦਮੀ
ਸਾਥਾਦਰ ਆਨ ਪੀਠਯੋਗ ਭਾਧ ਭਧਾ ਛੇ

[illegible]

(43)

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

વળે એ મનુષ્ય જન્મીને જીવે છે એની ના જાણ, પણ તે
જન્મના પાપ છે ન કહે, ધર્મ એ ને મહાદેવ (શિવ) એ માટે દેવાદે
જન્મી છે પશુને એ જન્મ એ કહેવો નહીં, કાળને દેવાદે મનુષ્યમાં
આવે એ જાન વરતી પડે છે એને મારી મળ્યું, તમે ધર્મની આપત્ત
આમ ક્યારે મળીને ને એ તો તમને મારૂં પડે ન એમ કાળને
તેમ દેવાદે નીચ છે, વળે જ્યારે કોઈ પેટ ત્યારે જાન જીવે છે,
તે માનને જ માણે એ જાના આને અથવા ધર્મની જાનો યજમાન આને
તો પેટમાં થઈ પડે એ અને મામા કપર તેની અમર નીપજની શકાય
છે, વળે જાન એ જ અથવા મારી ન જતા અને ધર્મ સાતિતું વાતાવ-
રણ દેસાવનાર ત્ય જોવાથી તે મહેત્સાગ્રમાં મળી જાય તેવી સ્ત્રી
નથી, આ જે આમન અગર વાદ રાખવા જેવી છે, તેમાં જો મહત્ત
કર છે તે જરૂર ખાવા ખાય છે, આપણો તો અનુભવ છે કે ધર્મનું
આધ્યાત્મ માનવું હોય, સ્મરણમાં અને રોગીને જે શુદ્ધિ થાય તેને
કામ રહે તો સર્વ પ્રાણી બંધનથી જરૂર મુકાય જાય અથવા કોણ
બંધનથી મુકાય તેવો પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો છે તે અતાવે છે કે સર્વ
બંધનથી તો જરૂર મુકાય પણ એમાં વાધો એક છે કે ધર્માધ્યાત્મની
તક-પ્રસંગ જરૂર ગોઠવી ધટે, એ જેમ તેમ ચાલે નહિ અને બધી
વાત માલી જશે એમ ધારી લેવા જેવું પણ નથી

અને ધર્માધ્યાન આલેપક શૈલીએ ન કરતું થયે, એ તો શાંતિની

કેમના છે એમ વચનની પમદગી કરવામા આવે અને આભેપા દોષી
કરી દેવામા આવે તો ધર્મોખ્યાનની જરૂર ભારી અમર થાય

આની માથે મથને ભેવામા આગુ છે અને જ્ઞાનુ છે કે
ધર્મોખ્યાનની વચન પમદ કરે તો એ અને તે લગ લગ ન દોડુ
કો તપ કરતો વધુ વચન દોરે તો અને તે ધર્માભિનુ અથવા
અથવા કાનાડું દોડુ થો આ જાનતમા બદલાઈ રહેવાથી
વચનમાં ભર છે અને મનન તુલાન પહેલે છે એમ માની
વાત કદરી દોષ તો તો અવમર ભરાતો પમદ કરવો થો અને
કેવું બુદ્ધિ દોષી થો આ જો જાનતમા જે રો બદલાઈ રહે છે
તમા મનને વધુ ધર્મોખ્યાનમાં જોય ફારીબ થાય છે અને વાત
અને હું જોઈ જાય છે કે વાત જોઈ જાય છે અને તમા વધુ
અમરુ થો કદં જાય તો અથવા દુષ્ટ રહેત વાત પાતે જ રી
જાય છે એમના માટે ભારી વાતન રહેવા તો અમર દોષન ન ર
છે અને તો વધુ બુદ્ધિ આભેપા ભારી અમરુ કરવામા અવધ
દેવ ભો ન અમર છે આ રીતે અમર કરવામા અવધન છે
વધુ દોષ ભારી ધર્મો ખ્યાન આ રીતે અમરુ કરવામા અવધ
રી અમર તો વધુ બુદ્ધિ આભેપા દોષ વધુ આ રીતે અમર
રી અમર છે ધર્મોખ્યાન આ રીતે અમર આ રીતે અમરુ કરવામા
અમર આ રીતે અમર આ રીતે અમર આ રીતે અમર આ રીતે અમર

જેમના રીતે કરવામા ન આવે તેમ કરવામા ન આવે
કરી, આ રીતે કરવામા ન આવે તેમ કરવામા ન આવે
આ રીતે કરવામા ન આવે તેમ કરવામા ન આવે

[illegible]

(૮૩)

દેવ્ય પે રૂપ

૬. આ ધારણુ કાળમાં માન્યું પ્રવેશ જ્યાં પુનઃ દિવસગર છે.

(જ્યોતિ) આજીવન મૂલ્ય છે બાજી જેવા ધારુ દોલ તેવા ધારણુ કાળ મેટ મુલાક દોલ છે. ધાર્મ (નિવારણ) મહાગમને, ધાર્મ મિનોના જ્યોતિગમે, ધાર્મ મનમને, ધાર્મ મનમનાઈને પેવાના ધારણુ બનાવે છે અને તે બાજી મધ્યગેમા કેમ વળે અને જીવન ચલાવે તે ધારણુ વળે છે. ત્યારે ધાર્મ મારો કાળો કરનાર જીમને અને કાષ્ઠ કાળો કરનાર જોગેજોગને પેવાના ધારણુ તરિક રાખે છે.

ઐતર્ય ધારણુ બે પ્રકારના રવાબાનિર રીતે જોકે મનુષ્યના મંજધેમા થાય છે, અથવા મણુમે બે પ્રકારના નૈમર્ગિક રીતે હોય છે. ક્રેલાક મણુમ મહાલીન્વામને પણ ધારણુમા ગખે છે અને કાષ્ઠ બુદ્ધ બગવાનને પેવાના આચ્યું તરિકે સીમારીને ધારણુને હચ્ચ બનાવે છે. આ રીતે ધારણુમા બે પ્રકાર થયા: હચ્ચ અને નીચ. જેમ ધોરણુ હાસું હોય તેમ સારું અને જેમ ધોરણુ નીચું હોય તેમ ખરામ. જેમ ધોરણુ હચ્ચ રાખે તેની કીર્તિમા, મન્માનમાં અને એકંદરે એના આજ્ઞામા મારી વાત છે. એ તો ઊધાડી વાત છે. હચ્ચ ધોરણુ રાખવું અને તેને નીલાળી લેવું અને જ્યારે જ્યારે પ્રસંગ આવી પડે ત્યારે હચ્ચ ધોરણુ જળવી રાખવું બહુ મુશ્કેલ છે એમ મારા કહેવાનો આશય છે. આ પ્રમાણે કહેવાનું કારણ છે તે ખાસ સમજવા યોગ્ય છે. તેની સમજણ ઉપર જીવનની ફલેહનો આધાર છે. હચ્ચ ધોરણુ ગમે તેણું રાખવામાં આવે, આજ્ઞામા મહાવીરસ્વામી કે બુદ્ધ બગવાનને રાખવામાં આવે, પણ જ્યારે વર્તનનો પ્રસંગ આવે છે ત્યારે હચ્ચ,

(૪૩)

અર્થ-વ્યક્તિ આપનાર

૧૫૫૧ ની ૧૫૫૨ માંથી ૩૫૫૩ સુધી

૧૫૫૪ થી ૧૫૫૫ સુધી ૧૫૫૬ થી ૧૫૫૭ સુધી

આ રીતે વિચાર કરતા જણાશે કે દરેક આપત્તિમાંથી બહાર નીકળવાની, અથવા એ આશ્વત્થા મુકાઈ ન જવાની હકીકત બહુ જરૂરી છે, અને એ જ દરેક આશ્વત્થામાં રૂપેરી દોરી છે. આ રીતે એ સવાલનો નિર્ણય શક્ય છે. એક તો આશ્વત્થ

આ રીતે વિચાર કરતા જણાશે કે દરેક આપત્તિમાંથી બહાર નીકળવાની, અથવા એ આશ્વત્થા મુકાઈ ન જવાની હકીકત બહુ જરૂરી છે, અને એ જ દરેક આશ્વત્થામાં રૂપેરી દોરી છે.

આ રીતે એ સવાલનો નિર્ણય શક્ય છે. એક તો આશ્વત્થ

[illegible][illegible]

૭૫૬૦ પાઠ સેવક

મારે કપડે, વાચનાથી ખાન સેવ.

૨૧ મુદ્રે ૧૦૦૦ લાભકારક વાત છે.

૧૧૧ કપડે કપડે મળાવવા ન જાતે ન જાતે એ મામાન્ય વાત છે. પણ તે મળાવવા માટે અને તેને યોગ્યતા યોગ્યતા હોય છે, કપડે વાચનાર કાળ છે. મમાનતા એનું સ્થાન છે. ૭૫૬૦ અને ૭૫૬૦ વાચનાર કપડે ૨૧ મુદ્રે ૧૦૦૦ આપે છે. એના કપડે એને આપાર રહે છે, એ તે જાણીતી વાત છે કે કપડે જરૂર રેવા માપક છે, એને મામા સ્વરૂપા મમળનાર જાણે જા હોય છે. ૭૫૬૦ મામા તે કપડે મામે તાકુમી જાહે છે અને પાતાથી જાતી કાકે તેમ હોય તે કપડે આપનામની મિથિન કોડી કરી મૂકે છે. પણ સચમાં તે કાકે છે. કપડે પ્રેમપૂર્વક એટલે કાવકાઈથી મામળનાર માણમે મળતા મળે છે, એનું કાગળ સમજ લેવું વધારે મુશ્કેલ છે અને એવા માણમે એાછી મંખ્યામા જોવામાં આવે છે. પણ કપડે સામળવાની મુશ્કેલી તો છે જ, તેમા પ્રેમપૂર્વક કપડે સામળવાની વાતો વધારે મુશ્કેલી ઉત્પન્ન કરે છે અને વધારે એમા મુશ્કેલી હોવાને કારણે એ વાતને અહીં મહત્વ આપવામા આવ્યું છે. એવી રીતે અવલોકન કરવાનું પરિણામ અહીં જાણ્યું છે કે સાવધાનીપૂર્વક કપડે સામળી લેવો એ અતિ મુશ્કેલ કાર્ય છે એટલે કપડે કપડે તરીકે સ્વીકારવાની આ કારણે - આવશ્યકતા ઉત્પન્ન થાય છે. એમા મુખ્ય બાબત એ છે કે કપડે ખાધ જોવો અને તે કાર્ય કાવકાઈથી કરવું એ અતિ ઘણું મુશ્કેલ છે. સાવધાની વખતે પથરને લાત મારવા જેવું ક્યાં કરી બેસે છે અને

કેવિ આપનારના કારણે વિશે અનેક સ્વર્ગની સજાઓ મળ્યા છે કે
આ મર્ત મરી શકે છે અને અગ્નિમાં મુખર્ષી છે, એવું એ સ્વર્ગ
માં આવી સ્વર્ગ ને કોઈ આપનાર માટે છે કે સર્વાનુ અમલ
તે કોઈ આપનારની સવિચાર કે પ્રમાણિતનું માટે છે શાસ્ત્રનું
માન્ય ન જ રહે અને સમાધાન થઈ સ્વર્ગ આ દિશા એવી કામગીરી શાસ્ત્રમાં
છે તે જ્ઞાન અથવા અવસર નથી જ અને સ્વર્ગ એવા કોઈ
આપનાર નથી કે જે અનુષ્ઠાનેથી છે કે જાતે સ્વર્ગ જ તે કામગીરી જે
કામગીરી અમલને જાતે માનવા એવું અવસર છે કે જે છે અને
સ્વર્ગ તેને કમ છે અને કોઈ આપનાર ની સર્વિય આપનાર નથી કે
જે સ્વર્ગ જ કોઈ આપનાર તે જ માટે કામગીરી છે કે જે સ્વર્ગ ની
કોઈની કામગીરી સમજાવે અને કોઈ પ્રિયકરક કોઈમત ની જે નથી
કોઈમત ની મા માટે પ્રિયકરક કોઈમત એવા સ્વર્ગ ની જે નથી
વિદ્યમાન સ્વર્ગ આપનારે સ્વર્ગ સર્વાનુ ની પાસેથી કે જે સ્વર્ગ
સ્વર્ગ ની જે તે સ્વર્ગ પ્રિયકરક સ્વર્ગ ની જે નથી સ્વર્ગ ની
કોઈ છે તે પ્રિયકરક સ્વર્ગના સ્વર્ગ ની જે નથી સ્વર્ગ ની
કોઈ સ્વર્ગ સર્વાનુ ની જે નથી

કે જે સ્વર્ગ ની જે નથી સ્વર્ગ ની જે નથી સ્વર્ગ ની જે નથી
સ્વર્ગ ની જે નથી

સ્વર્ગ ની જે નથી સ્વર્ગ ની જે નથી

[illegible]

1. The Bureau of the Census is required to provide a report to the President and the Congress on the progress of the work of the Bureau of the Census in the field of population statistics.

Keywords: child sexual abuse; disclosure; social support

1. 2. 3.

अथर्ववेदः

1941年12月1日

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥

1970-1971

१५५५

2000

11. 11. 1940

... ..

॥ इति श्रीमद्भगवद्गीतायां अष्टादशोऽध्यायः ॥

१०७

[illegible][illegible]

... ११५५ ...

71' 50" E 2m 10yva A

આણે ગવા ખેતી ગણ્ય

... श्रीमान् यमराज न हे ते ...

આપણે તૈયાર રહેવાની

... नयी से परा ...

... માગે છે, આપણે અ

... અને સંપત્તિને મુ

संपत्तिनी किंमत

... મુખે ચલાવી લે

... अथवा ...

संभ तो शूरवीर

1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 26

(૮૭)

નાના મનની નિગ્રાની

નાના મનની નિગ્રાની તું આને જ પિગ્રાની શરૂ
તું, પણ ખીચા માણુમાનું અંધ અનુકરણ કરતું એ
અને અગમર નિગ્રાની કે એ તું અગમર તરફ તું.

જાનું નાના મનનાર નાના જ નિગ્રાના અંગે કોઈ
નાના મનનાર મનનાર કહે તે એ નાના મનની નિગ્રાની
જાનું નાનાર નાનાર તુ જાનું છે નાનાર નાનાર અગમર
તું. નાનાર નાનાર મનને, તેને માને અને મોટા મનને શોધી
શરૂ નાનાર તુ જાનું મનની પડે છે પણ મોટા મનને જાણતું એ
જાનું મનને પડે છે, તરફ નાનાર મન જોય તો કંઈનાથી તેની
જાણતું નાનાર કહે, તેને કહે તેને મનને જોણખાય, મોટાથી
મોટા જાણમને જોણખી પારખ પડે, પણ નાના મનને કેમ શોધતું
જોના મારે મનની જગ્યા છે, તેની પરીક્ષા કરવા માટે કોઈ જાણતું
યંત્ર મોટાનું જોણજો, નહિ તો નાના મનને પારખવા ધણી
મુશ્કેલી પડે છે. એ અને વિચાર કરતા માન્ય પડે છે કે મોટા
મનને શોધવામાં બહુ મુશ્કેલી વાગતી નથી, એ જોના ઉમદા કૃત્યથી
જાણાય આવે છે. અમુક વક્ત્રિ મોટા મનની છે તે શોધવામાં બહુ
જાણતું વાપરવી પડે તેમ નથી, તે તો તેના કામકાજથી જાણાય આવે
છે. તે તેના કામકાજમાં ઉમદા, મોટાઈ અથવા સમતા હોય, તે
ઉમદા અભાવનો હોય તો સમજતું કે તે મોટા મનનો માણસ છે. હવે
છેલા માણસને કેમ શોધી કાઢવો તે વિચારીએ. તેના સંબંધમાં આ
વાક્યની યોજના કરવામાં આવી છે.

(૬૬)

કર્મ અને જ્ઞાન

તેમ જ અને માત્ર તરફ નિર્ણય ગામનો

આ મુદ્દે છે, છતાં ખૂબ સ્થાપનાર છે.

જેમ જેમ જુએ અને જાણે તેમ જુએ હોય એવું અને જાણના મર્મથી જ્ઞાનનું નિર્ણય આવે તે એ જાન પરિપર મજબૂત થાય અને તેના દ્વારા જેમ જેમ જેના પાતળ અને મોનાનો જાણના જાણના મર્મથી તેને આ જાનમાં જાણે એ નહિ પડે એ મજબૂત ને એ જાણ છે, પણ અજ્ઞાન નો વિચારનું કામ નથી, મોનાને જાણના મર્મમાં માટે જે કશું નિર્ણય તેનો પરિપર કપાયે એવા થાય છે અને તેમ જે પાછા પડે છે તે આખરે તે પાતળ છે પણ તે જાણના દ્વારા અને મોના દ્વારા એ અજ્ઞાનને દાખા વગર રહેવું નથી. જાણ નો આ જાણ કેટલું છે તે પર વિચાર કરવામાં આવે તો જાણી એવા જાણ તેવી જાણ છે, અને સમજવાનો પ્રયત્ન કરાને ખાસી દેખાવ જાણર આપણું વર્તન થતું હોય તે નિષ્પ્રયોજન છે અને તેટલા માટે નિરુપયોગી છે એમ વર્તન ઉપરથી જાણના આવે છે આ વાત સારી રીતે મજબૂત થાય છે. અને ખોટા દેખાવ કરવાનો નહિ જ એમ નિશ્ચય થઈ જાય છે. આ વાત જિંદગીના પ્રયત્નો નિર્ણય કરે છે એ નિર્વિવાદ હકીકત છે અને એમાં કોઈ વાતનો વિસંવાદ નથી. આપણને તેટલા માટે કોઈ જાતનો વિસંવાદ નથી એવો નિર્ણય કસ્તાની જરૂરિયાત ચોક્કસપણે જણાઈ આવે છે અને તેના સમર્થનમાં આ સત્ત્વ જાણ હોય તેમ જાણે છે. આપણે તે જાણ પર સમજવા-જાણવા માટે પ્રયત્ન કરીએ. ઘણી વાર જાણના દેખાવ ઉપર મોહી પડે છે અને હેરાન થાય છે, પણ

ભાગી જાન કાવાનો વખત આરે તારે મનમાં પાડેલ નહીં
 કે ભલે ને દેખાવ ખાતર મિલનિની વાત કરા દેવ ન કમ વાત
 નહીં કે ભલે વતન મરને પાસ આવે તેજુ શુ નથી
 આ કમ વાતે ખાતર ખાતવાની ભલે વતનની ભલે દેવ વતે દેવ
 દેવાની મનુ જાત કે ભલે ભલારે કમ માનુનમ (વિનયક)
 ભલમ આરે કે જેમાં ખુ કાવ કે ન કમ આતી પો કે ભલ
 વતન ભલ દેખાવમાં દેવાત રહેના નથી મિલ દેવોત ભલત ભલત
 વાત કે ભલ ને ભલત ભલારે ખાતર ભલત ભલારે કે કે ભલ
 ભલતવવા મિલ કે ભલત ખલુ કાવાત વધાત (વિનયક) ને
 કે કે કે કાપીત ભલવાના કમ દેવ ભલ કમ વત કે
 ભલ દેવ ભા પાડિભાતે દેવોત કે કે ભલત કે કે કે
 ભલ નથી માફત તમા ભલે કમત ભલે વધત કે કે કે
 દેવાત ને કાવતે વત ને વતે ભલે કાવતે વત ને વત ને વત
 કે ભલત મિલ કાવત કે વત કે કે વત કે કે વત
 ભલે કે વત ભા ભલેતે ભલત કે વત કે વત
 ભા વાત કે વત કે કે વત કે વત કે વત કે વત
 ભલત કે વતેત ભલત કે વત કે વત કે વત કે વત

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

१. २. ३. ४. ५. ६. ७. ८. ९. १०. ११. १२. १३. १४. १५. १६. १७. १८. १९. २०. २१. २२. २३. २४. २५. २६. २७. २८. २९. ३०. ३१. ३२. ३३. ३४. ३५. ३६. ३७. ३८. ३९. ४०. ४१. ४२. ४३. ४४. ४५. ४६. ४७. ४८. ४९. ५०. ५१. ५२. ५३. ५४. ५५. ५६. ५७. ५८. ५९. ६०. ६१. ६२. ६३. ६४. ६५. ६६. ६७. ६८. ६९. ७०. ७१. ७२. ७३. ७४. ७५. ७६. ७७. ७८. ७९. ८०. ८१. ८२. ८३. ८४. ८५. ८६. ८७. ८८. ८९. ९०. ९१. ९२. ९३. ९४. ९५. ९६. ९७. ९८. ९९. १००.

[illegible][illegible]

પણ મનુષ્યોનાં મનુષ્યોને જેવાં જોઈએ તેવાં જોઈએ
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં
 મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં મનુષ્યોનાં

આટલું જાણીને માન જીવનનું સંપત્તિ ન માનવું. ધામા ઐદિક મગતર
 ખર્ચ, દારૂ તમાકુ વગેરે, પણ આત્મિક આનંદ, આત્માનો આનંદ,
 આર્થિક સ્વતંત્રતા નિર્ધારિત સિદ્ધતા, અનત આનંદનું ન સાચી
 શકે મન માથે આગિય હોય, મન માથે પ્રવીણતા હોય, મન
 માથે અંતરંગમિત્તા હોય, મન માથે મદગુણનો મચય હોય તો છુટી
 વાત છે માત્ર 'મન મન' કરી મનના રાગરા તાણવા અને મન ખાતર
 મને તેવા બનાવો સવા દેવા એમા વેપારની કુશળતા નથી. મન સાથે
 આતરવિકાસ અને મદગુણની આતરમશુદ્ધિ જમાવવી એ ખૂબ
 અગત્યની બાબત છે. કુશળ વેપારી માત્ર સ્વયંભા રાચી ન જાય. એ
 અંતરને પણ કેળવે.

Money can buy the husk of many things, but
 not the kernel. It brings you food, but not appetite,
 medicine but not health, acquaintances but not
 friends, servants but not faithfulness, days of joy
 but not peace or happiness. —Henrik Ibsen

